

ΤΖΟΥΒΑΣ

Πρότεινε συνέχιση Πάουελ στη Fed

Σε μια στιγμή εξαιρετικά κρίσιμη για την αμερικανική οικονομία, που αντιμετωπίζει υψηλό πληθωρισμό και ελλείψεις στην αγορά εργασίας, ο Αμερικανός πρόεδρος επιλέγει τη συνέχεια και τη σταθερότητα στην κεντρική τράπεζα. Αυτό καταδεικνύει η απόφαση του Τζο Μπάιντεν να διατηρήσει στην ηγεσία της Federal Reserve τον Τζερόμι Πάουελ. **Σελ. 12**

ΚΟΜΙΣΙΟΝ

Υπό όρους η βοήθεια για μικροτσίπ

Ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας μικροεπεξεργαστών (μικροτσίπ) περιλαμβάνει η αναθεώρηση πολιτικής περί ανταγωνισμού που παρουσίασε η αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Μαργκρέτε Βεστάγκερ. Η χρηματοδότηση θα γίνεται υπό όρους όπως η διασφάλιση ότι η βοήθεια είναι αναγκαία, κατάλληλη και πως ελαχιστοποιούνται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. **Σελ. 11**

ΖΕΡΕΜΙ ΠΕΛΕ

Ολο το κράτος στον υπολογιστή

«Η αποτελεσματική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση είναι μια συνεχής και δύσκολη διαδικασία. Τα αποτελέσματα δεν είναι προϊόν μαγικής φόρμουλας ή απλής εκτέλεσης εντολών». Αυτό επισημοποιεί ο Ζερεμί Πελέ, διευθύνων σύμβουλος της Expertise France, και αναφέρεται στα βήματα που έχει κάνει η Ελλάδα προς αυτή την κατεύθυνση. **Σελ. 18**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Κίνητρα 45 εκατ. για την ηλεκτροκίνηση

Στο Υπουργικό σήμερα τα σχέδια - Χορηγίες για αγορές και απόσυρση ρυπογόνων και δημιουργία υποδομών

Ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου αναμένεται να κατατεθούν σήμερα τα σχέδια κινήτρων για απόσυρση παλαιού αυτοκινήτου και επικυρήγησης για αγορά ηλεκτροκίνητου οχήματος. Μέσω της επιδότησης, θα καλύπτεται η διαφορά του κόστους αγοράς ενός οχήματος

που χρησιμοποιεί συμβατικά καύσιμα και ενός ηλεκτροκίνητου οχήματος. Τα σχέδια έχουν προϋπολογισμό 45 εκατομμυρίων ευρώ και χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης. Το κόστος για την επικυρήγηση αγοράς ηλεκτροκίνητων οχημάτων ανέρχεται στα 30

εκατ. ευρώ. Άλλα 15 εκατ. ευρώ αφορούν το σχέδιο απόσυρσης ρυπογόνων οχημάτων. Επιπλέον, προωθείται η ηλεκτροκίνηση στον δημόσιο τομέα, ύψους 3,81 εκατομμυρίων ευρώ. Πέντε εκατ. ευρώ θα διατεθούν για επαναφόρτιση ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Ποσό 790

χιλιάδων θα δαπανηθεί για την εγκατάσταση 10 διπλών σημείων ταχείας επαναφόρτισης σε χώρους του κρατικού τομέα, ενώ στα 4 εκατ. ευρώ ανέρχεται το κόστος του σχεδίου επιδότησης για εγκατάσταση 1.000 σημείων επαναφόρτισης σε δημοσίων προσβάσιμους

χώρους, σε επιχειρήσεις και τοπικές αρχές. Συνολικά πρόκειται για ποσό 57,8 εκατ. ευρώ για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης. Άλλα 31,5 εκατομμύρια ευρώ θα διατεθούν για την υλοποίηση έργων του σχεδίου βιώσιμης κινητικότητας. **Σελ. 3**

ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Φθνές διαδρομές με ηλεκτροκίνητα αεροταξί

Γρήγορες και φθνές μετακινήσεις με ηλεκτροκίνητα αεροταξί για αποστάσεις 3 έως 200 χιλιομέτρων φιλοδοξούν να προσφέρουν τα επόμενα χρόνια οι εταιρείες του κλάδου. Ο Άνταμ Γκολντστάιν, συνδιευθύνων σύμβουλος της Archer Aviation, εκφράζει την ελπίδα πως το κόστος δεν θα υπερβαίνει τα 3 με 4 δολ. ανά περίπου ενάμιση χιλιόμετρο. **Σελ. 8**

ΕΛΛΑΔΑ

Στήριξη με 338,5 εκατ. στις ευάλωτες ομάδες

Τη χορήγηση έκτακτης ενίσχυσης σε 100.000 υγειονομικούς, 800.000 χαμηλοσυνταξιούχους και 170.000 άτομα με αναπηρία ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός της Ελλάδας. Οι υγειονομικοί θα λάβουν μισό μισθό και οι υπόλοιποι 250 ευρώ συν 50 ευρώ για κάθε προστατευόμενο μέλος της οικογένειάς τους. Το κόστος ανέρχεται σε 338,5 εκατ.ευρώ. **Σελ. 16**

ΑΝΤΑΓΩΝΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Νέο ρεκόρ εγγραφών έκανε το Άμστερνταμ

Το Άμστερνταμ γνωρίζει μια χρονιά με ρεκόρ από αρχικές δημόσιες εγγραφές και ανταγωνίζεται πλέον το Λονδίνο. Η πρωτεύουσα της Ολλανδίας έχει φιλοξενήσει από την αρχή του έτους 20 αρχικές δημόσιες εγγραφές και οι εισαγωγές τους κατέγραψαν κεφαλαιοποίηση ύψους 10,4 δισ. ευρώ, που ήταν η μεγαλύτερη στην ιστορία του χρηματιστηρίου. **Σελ. 11**

Κάποιοι έχουν ξεπουλήσει προτού φθάσει η Black Friday

Το στοίχημα του φετινού Black Friday είναι να αγγίσουν τα επίπεδα του 2019 στο λιανικό σε επισκεψιμότητα και τζίρο. Πάντως, ορισμένοι ξεπουλίσαν στο Black Week. Πρόκειται για συγκεκριμένα προϊόντα, όπως μοντέλα τηλεοράσεων και εξοπλισμό gaming τα οποία έχουν γίνει ανάρπαστα. Μεγαλύτερη κινητικότητα αναμένεται να ξεκινήσει από την Πέμπτη και να κορυφωθεί την Παρασκευή. **Σελ. 4**

Το τρυπάνι Stena Forth πιάνει δουλειά στο τεμάχιο 10

Το γεωτρήσιμο της κοινοπραξίας ExxonMobil-Qatar Petroleum βρίσκεται αγκυροβολημένο ανοικτά του λιμένα της Λεμεσού. Πρόκειται για το Stena Forth, ένα από τα 4 γεωτρήσιμα της βρετανικής εταιρείας Stena Drilling. Τις επόμενες μέρες αναμένεται να σκάσει άγκυρες για το τεμάχιο 10 για να πραγματοποιήσει επιβεβαιωτική γεώτρηση στο κοίτασμα «Γλαύκος». **Σελ. 6**

Κόντρα ΟΠΕΚ με το μέτωπο των «4» για το πετρέλαιο

Σε ανοικτή αναμέτρηση δυνάμεων με διακύβευμα τον έλεγχο της παγκόσμιας αγοράς πετρελαίου φαίνεται να οδεύει ο ΟΠΕΚ με τις τέσσερις πιο ενεργόβρες οικονομίες του πλανήτη. Από τη στιγμή που διέρρησε η είδηση ότι ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία και Ινδία σχεδιάζουν να διαθέσουν συντονισμένα στην αγορά πετρέλαιο από τα στρατηγικά αποθέματά τους, το διεθνές καρτέλ πετρελαίου, συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας, συμμάχου του ΟΠΕΚ τα τελευταία χρόνια, αναθεωρεί την πρόθεσή του να αυξήσει την παραγωγή κατά 400.000 βαρέλια την ημέρα. **Σελ. 12**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ανάκαμψη τύπου V

Συνθήκες σταθεροποίησης της ανάπτυξης αναμένονται για το τέταρτο και τελευταίο τρίμηνο του 2021, που σφραγίζει με τον καλύτερο τρόπο την επιστροφή στην «κανονικότητα». Ήδη, η κεντρική τράπεζα της Γερμανίας σημειώνει εμφαντικά ότι το έτος 2022 δεν θα πρέπει να θεωρηθεί έτος κρίσης και άρα οι χαλαρώσεις που υποθετήθηκαν σε σχέση με την σωρευση χρέους θα πρέπει να τεματιστούν. Μια επισήμανση που, αν και προορίζεται για τη νέα κυβέρνηση συνασπισμού που αναμένεται να προκύψει, «δείχνει» προς τα θεσμικά όργανα της Ευρώπης και σηματοδοτεί τη σκληρή γραμμή που θα ακολουθήσει η χώρα το επόμενο διάστημα. Πρόκειται για μια περίοδο όπου θα κυριαρχήσουν συζητήσεις για νέους δημοσιονομικούς κα-

νόνες, τις οποίες αναμένουμε και εμείς στην Κύπρο καθώς θα μας επηρεάσουν άμεσα. Η αύξηση του δημόσιου χρέους πέραν του ύψους εγείρει και θέματα βιωσιμότητας καθώς τα σημερινά επιτόκια εξυπηρέτησης θεωρούνται παραπλανητικά αφού διαμορφώνονται λόγω των ενεργειών της ΕΚΤ. Ενδεικτικό του ζητήματος είναι το γεγονός ότι η Ελλάδα πληρώνει χαμηλότερα επιτόκια από τις ΗΠΑ σε ορισμένες λήξεις χρέους. Αυτή η κατάσταση ονομάζεται σύμφωνα με τους οικονομολόγους «δημοσιονομική πλάνη» και ενδέχεται να οδηγήσει την Ευρώπη στην επόμενη μεγάλη κρίση. Πάντως, οι αγορές δεν αναμένουν να έχει μεγάλη διάρκεια η πλάνη και βρίσκονται με το δάκτυλο στην σκανδαλή για να αντιδράσουν εφόσον διαφανεί

διάθεση από την ΕΚΤ για αλλαγή πορείας. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2020 η ΕΚΤ αγόρασε το σύνολο των εκδόσεων της περιφέρειας της ευρωζώνης στην οποία περιλαμβάνεται και η Κύπρος.

Η πρόθεση της ΕΚΤ να εφαρμόσει χαλαρή πολιτική και εντός του 2022 σκοπεύει στη ραγδαία άνοδο του πληθωρισμού. Η πίεση προς την ΕΚΤ για αλλαγή στάσης θα ενταθεί εφόσον άλλες κεντρικές τράπεζες, με πρώτη τη FED, αποφασίσουν διακοπή στην αγορά ομολόγων και ταυτόχρονη άνοδο των επιτοκίων. Σε αυτήν την περίπτωση, οι φωνές διαμαρτυρίας από γερμανικής πλευράς θα ενταθούν και δεν θα αφήσουν πολλά περιθώρια ελιγμών στην ΕΚΤ, ιδιαίτερα αν δεν επιβεβαιωθεί η πρόβλεψη για αποκλιμάκωση του πληθωρισμού ε-

ντός του α' τριμήνου του 2022 προκειμένου να στηριχθεί η θεωρία της παρο-όσον αφορά στις αγορές ομολόγων αναμένεται να ξεκαθαρίσουν εντός Δεκεμβρίου, καθώς πλησιάζει η ημερομηνία που το γνωστό REPP λήγει. Το μόνο βέβαιο για τη συνέχεια είναι ότι η ΕΚΤ θα θέσει σε εφαρμογή άλλα προγράμματα που έχει στη διάθεσή της προκειμένου να διατηρήσει τα spreads «μαζεμένα» και τις αγορές ήρεμες. Η κατάσταση, αν και ιδιαίτερη, δεν αφήνει πολλά περιθώρια επιλογών πέραν της συνέχισης της χαλαρής πολιτικής αν δεν θέλουμε να αναβιώσουν οι κακές εικόνες τους παρελθόντος. Η ΕΚΤ, ενώ είναι αποφασισμένη να συνεχίσει, απεύχεται μια ανεξέλεγκτη κίνηση του πληθωρισμού

που θα την ανάγκαζε σε μια αντανάκλαστική κίνηση που θα τραυμάτιζε τις χώρες της περιφέρειας. Καθώς πλησιάζουν οι γιορτές των Χριστουγέννων, η αγορά φοράει τη γιορτινιά της και ετοιμάζεται να υποδεχθεί τους καταναλωτές οι οποίοι επικεντρώνουν ισχυρή ζήτηση όλων αυτών την περίοδο, έχοντας δημιουργήσει αποθέματα λόγω επιδοματικής πολιτικής και κυρίως παροχής περιόδου χάριτος σε υποχρεώσεις προς τράπεζες και δημόσιο. Μοναδική πηγή ανησυχίας είναι η άνοδος των κρουσμάτων που παρατηρήθηκε και στη χώρα μας. Η ανάκαμψη τύπου V έχει πραγματοποιηθεί με τον καλύτερο τρόπο δημιουργώντας αισθήματα ικανοποίησης στο επεταλείο που έχει τα τελευταία χρόνια την ευθύνη χάραξης οικονομικής πολιτικής.

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΚΡΟΝΙΔΗ

Βασιλεία ΙΙΙ: Ανάγκη για ισοζυγισμένη υλοποίηση

Τα τελευταία δέκα χρόνια η διαχείριση κινδύνων στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα έχει διέλθει ουσιαστικών αλλαγών και τροποποιήσεων. Αρχικά υιοθετήθηκε και υλοποιήθηκε το πρώτο πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙΙ που στόχευε στην αύξηση της ποιότητας και της ποσότητας των κεφαλαίων των τραπεζών. Τον περασμένο Οκτώβριο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το νέο πακέτο κανονιστικών αλλαγών, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών τραπεζών σε μελλοντικές οικονομικές κρίσεις, την ανάκαμψη από την πανδημία covid-19 και την μετάβαση στην πράσινη οικονομία. Αυτό το τραπεζικό πακέτο μέτρων σηματοδοτεί το τελευταίο στάδιο των μεταρρυθμίσεων και την ολοκλήρωση της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων της Βασιλείας ΙΙΙ στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα.

Το τραπεζικό πακέτο μέτρων αποτελείται από τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα σε οικονομικά σοκ. Στόχευει στη βελτίωση της συγκρισιμότητας των κινδύνων και στη μείωση των υπερβολικών διαφορών στα σταθμισμένα σε κίνδυνο περιουσιακά στοιχεία των τραπεζών δια μέσου αλλαγών στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Επικεντρώνεται και αφορά κυρίως τις ευρωπαϊκές τράπεζες που χρησιμοποιούν εσωτερικά μοντέλα στάθμισης κινδύνων αντί την τυποποιημένη μέθοδο υπολογισμού. Το δεύτερο μέρος αφορά τη βιωσιμότητα και τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία. Στόχευι στην αναγνώριση, την αποτίμηση και τη διαχείριση περιβαλλοντικών και κοινωνικών κινδύνων όπως και κινδύνων διακυβέρνησης (ESGrisks), οι οποίοι προκύπτουν και σχετίζονται με την νέα στρατηγική για βιώσιμη χρηματοδότηση. Σε αυτούς τους κινδύνους περιλαμβάνονται και οι κίνδυνοι που αφορούν επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή. Τέλος, το τρίτο μέρος αφορά τη διακυβέρνηση των τραπεζών και δη την καταλληλότητα, τα προσόντα και τις γνώσεις των διευθυντών και των διοικητικών συμβούλων.

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, και δη το πλαίσιο της Βασιλείας ΙΙΙ, αφορά την τραπεζική εποπτεία σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία θα πρέπει να υιοθετήσει το πλαίσιο και τις απαιτήσεις της Βασιλείας ΙΙΙ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει αναφέρει ότι το νέο τραπεζικό πακέτο μέτρων δεν θα επφέρει σημαντική αύξηση στις κεφαλαιακές ανάγκες των ευρωπαϊκών τραπεζών ούτως ώστε να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα. Παρά ταύτα, και σύμφωνα με έρευνες αντικύπου που ολοκλήρωσε η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή, αλλά και η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία διαφαίνεται ότι η υλοποίηση και

εφαρμογή του νέου τραπεζικού πακέτου μέτρων θα επιφέρει αύξηση των κεφαλαιακών αναγκών για τις ευρωπαϊκές τράπεζες της τάξης του 20%. Αυτό μεταφράζεται σε ανάγκη άντλησης νέων κεφαλαίων πέραν των €200 δισ. επιπλέον των όποιων κεφαλαιακών αναγκών προκύπτουν από τις επιπτώσεις της πανδημίας covid-19. Οι ευρωπαϊκές τράπεζες θεωρούν ότι οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να προβούν σε μια ουσιαστική αποτίμηση των επιπτώσεων του νέου πακέτου μέτρων για το καλό της ευρωπαϊκής οικονομίας. Επιδβάλλεται μια ισοζυγισμένη υλοποίηση η οποία αφενός θα διαβεβαιώνει την πάγια μακροπρόθεσμη δέσμευσή τους στα παγκόσμια εποπτικά πρότυπα και αφετέρου θα ελαχιστοποιήσει ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις στη διάθεση και χορήγηση πιστωτικών διευκολύνσεων (δανείων) στην ευρωπαϊκή οικονομία. Η κυριότερη δραστηριότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών αφορά την χορήγηση δανείων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Οποιαδήποτε επιπρόσθετη αύξηση στο ρυθμιστικό και εποπτικό κόστος των τραπεζών έχει άμεσες επιπτώσεις στο κόστος, αλλά και στην ποσότητα δανείων που οι τράπεζες θα μπορούν να παραχωρήσουν. Το γεγονός αυτό καθιστάται ακόμα πιο σημαντικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω και του ρόλου των τραπεζών στη χρηματοδότηση της οικονομίας. Περίπου το 90% της χρηματοδότησης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων παρέχεται από τράπεζες, σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, όπου η συντριπτική πλειοψηφία της χρηματοδότησης επιχειρήσεων εξασφαλίζεται εκτός τραπεζικού τομέα δια μέσου των κεφαλαιαγορών και ιδιωτικών κεφαλαίων.

Για αυτό το λόγο, οι ευρωπαϊκές αρχές θα πρέπει να προβούν σε μια προσεκτική ανάλυση των όρων και προθεσμιών εφαρμογής του νέου τραπεζικού πακέτου μέτρων ώστε να επιτευχθεί μια ισοζυγισμένη υλοποίηση που αφενός θα διασφαλίσει την δέσμευση για υιοθέτηση των παγκόσμιων προτύπων τραπεζικής εποπτείας και αφετέρου θα ελαχιστοποιήσει τις ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις στο κόστος και τη διάθεση τραπεζικού δανεισμού στην ευρωπαϊκή οικονομία. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία βρίσκεται σε συνεχή διαβούλευση με τις ευρωπαϊκές κανονιστικές και εποπτικές αρχές για να ολοκληρώσει τις πρόνοιες του νέου τραπεζικού πακέτου χωρίς να μειωθεί η δυνατότητα των ευρωπαϊκών τραπεζών να χρηματοδοτήσουν την οικονομία ανάκαμψη, να ενισχύσουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό των τραπεζών και να επιτύχουν τη μετάβαση στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ο κ. Μιχάλης Κρονίδης είναι Αντιπρόεδρος Διευθυντής Συνδέσμου Τραπεζών.

Η ονοματολογία και το ρεκόρ

Η μέχρι στιγμής ονοματολογία για τις προεδρικές του 2023 προιδέαζει ρεκόρ υποψηφίων. Από τους μέχρι τώρα γνωστούς φερόμενους ως σίγουρους υποψηφίους: Αβέρωφ Νεοφύτου, Νίκο Χριστοδουλίδη, Νικόλα Παπαδόπουλο και Χρίστο Χρίστου, όσους έχουν ήδη προβεί σε ανακοινώσεις: Μάριο Ηλιάδη, Χριστόδουλο Πρωτοπαπά, Αχιλλέα Δημητριάδη, τις δεχόμενες αφόρτες πιέσεις από το κοινό για να κατέλθουν υποψήφιος: Ερατώ Κοζόκου Μαρκουλά, Ελένη Θεοχάρους και Άννα Θεολόγου, τον διαβουλεύόμενο με την κοινότητα των πολιτών Κωνσταντίνο Χριστοφίδη και τον μόλις αφιχθέντα Γιώργο Κολοκασίδη, φτάσαμε αίσίως στους 12. Χωρίς να αποκλείεται να πέσουν και άλλα ονόματα που συζητούνται σε πολιτικά γραφεία. Από πρϋτάνεις μέχρι πρώην υπουργούς και βουλευτές ή βουλευτριες...

Είναι βέβαιο ότι κάποια από τα ονόματα είναι σίγουρο ότι θα αποσυρθούν. Το σημαντικό όμως είναι αυτά που θα παραμείνουν. Γιατί αυτά θα καθορίσουν και τις συνεργασίες αλλά και τις... αντιπαλοότητες που θα δούμε να δημιουργούνται σε λίγους μήνες.

• • • • •

Ο αγώνας του πρίγκιπα

Ο πρίγκιπας Νικόλαος καταβάλλει υπεράνθρωπες προσπάθειες για να κερδίσει τη στήριξη του ΑΚΕΛ, παρά το ότι κατά βάθος γνωρίζει ότι παλεύει σχεδόν για το ακατόρθωτο. Η ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα μου ανέφερε ότι ο αγώνας του γίνεται όντως σε τριπλό ταμπλό αλλά θα θεωρούσε ως καλύτερο σενάριο την στήριξή του από το ΑΚΕΛ και τα κόμματα του ενδιάμεσου. Παράλληλα αφήνει ανοικτή την πόρτα στους παλιούς του συνεργάτες του ενδιάμεσου χώρου και δεν κλείνει το παράθυρο και στον ΔΗΣΥ.

Η Φωτούλα πάντως επιμένει ότι στο πριγκιπάτο έχουν ήδη χωνέψει την δήλωσή του πως το ΔΗΚΟ θα είναι σίγουρα στην επόμενη κυβέρνηση. Είτε αυτή είναι προς τα αριστερά, είτε προς τα δεξιά, είτε στο... κέντρο. Μου είπε ακόμα πως οι τρεις συναντήσεις που προηγήθηκαν με τον Στέφανο του ΑΚΕΛ δεν πήγαν και άσχημα αλλά δεν απέδωσαν

Ο ΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Από πού πάνε προς τον Λόφο;

•Βασικά μόνο ένα νέο μίνιμουμ πρόγραμμα χρειάζομαι.

και τίποτα ουσιαστικό. Ονόματα πάντως δεν έχουν πέσει μέχρι στιγμής στο τραπέζι...

• • • • •

Τι πραγματικά λέχθηκε στον Λόφο;

Σε πολλά πηγαδάκια συζητείται η συνάντηση που είχε ο Φούλης με τον μεγάλο Νίκο προχθές στον Λόφο. Όλοι είναι πεπεισμένοι ότι η συνάντηση έγινε για να ασκηθεί πίεση από τον Φούλη στον Πρόεδρο για να ζητήσει ξεκαθάρισμα των προθέσεων του Νίκου Χριστοδουλίδη σχετικά με τις προεδρικές. Η παφίτικη αλεπού προσπάθησε να πείσει ότι η συνάντηση ήταν μια από τις πολλές που έχει με τον Αναστασιάδη για συντονισμό.

Ωστόσο, οι λέξεις που χρησιμοποίησε έπεισαν πολλούς πως όντως η συνάντηση είχε θέμα τις προεδρικές και διεκδίκηση από τον μεγάλο Νίκο στήριξη προς την πλευρά του Αβέρωφ, ή έστω του ΔΗΣΥ. «Με τον Πρόεδρο της Δημο-

κρατίας συναντιόμαστε συχνά ως ηγεσία του ΔΗΣΥ. Είμαστε μια παράταξη που στήριζε και στηρίζει την κυβέρνηση και στις επιτυχίες και στα δύσκολα, χωρίς δυνατή κυβέρνηση δεν μπορεί να πάει μπροστά ο τόπος. Για να έχει δυνατή κυβέρνηση χρειάζεται και ένα δυνατό κόμμα να τη στηρίζει», ανέφερε, ανάβοντας για καλά τις συζητήσεις για αυτά που πραγματικά λέχθηκαν στη συνάντηση του Προεδρικού. Πηγή μου, που γνωρίζει καλά τις κομματικές εξελίξεις στην Πινδάρου, μου έλεγε πως είναι τουλάχιστον η τρίτη κρούση του Φούλη προς τον Αναστασιάδη για να πείσει τον Χριστοδουλίδη να ξεκαθαρίσει τις προθέσεις του. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, ο Πρόεδρος όντως μίλησε με τον Χριστοδουλίδη αλλά σε ήπιο τόνο και χωρίς να του θέτει ούτε προϋποθέσεις, ούτε χρονικά περιθώρια. Ο Φούλης προχθές φαίνεται να ήταν πιο πειστικός στο να υπάρξει αποτέλεσμα και έφυγε σημειώνοντας πως θα αναμείνει... Από την άλλη ο Χριστοδουλίδης δεν

φαίνεται να βιάζεται να ανακοινώσει τις αποφάσεις του, παρά το ότι συνεχίζει κανονικά τον προεκλογικό. Δεν πρόκειται να ανακοινώσει σύντομα τι πραγματικά σκέφτεται και σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες οι όποιες ανακοινώσεις του θα γίνουν μάλλον του... χρόνου.

Την ίδια ώρα εντός του ΔΗΣΥ υπάρχει έντονη συζήτηση για το ισχυρό ενδεχόμενο να κατέλθουν τελικά και ο Αβέρωφ αλλά και ο Χριστοδουλίδης ως υποψήφιοι. Κάποιοι προβλέπουν ταυτόνημυ δυσάρεστων εξελίξεων και διατυπώνουν ανησυχία ακόμα και για τη συνοχή του κόμματος, ανεξαρτήτως των αποτελεσμάτων.

• • • • •

ΚΟΥΙΖ: Μεγάλη απογοήτευση έδωσε και δεύτερη δημοσκόπηση που αναλήθηκε σε πολιτικό γραφείο μεγάλου κόμματος. Τώρα, όπως μαθαίνω, προετοιμάζονται για την τρίτη δημοσκόπηση, ελπίζοντας πως τα ποσοστά θα πάρουν επιτέλους την ανιούσα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Εσπερινή Δημοπρασία για το Fine Art Auction της Cypria

Το νέο sale της Cypria αριθμεί 146 έργα προς δημοπράτηση ανάμεσα στα οποία υπάρχουν εμβληματικά έργα τέχνης Ελλήνων, Κυπρίων και Ευρωπαίων καλλιτεχνών από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι σήμερα. Επίσης, στη μοναδική συλλογή της Cypria περιλαμβάνει επίσης σπάνιους χάρτες και εκδόσεις, καθώς και υπέροχα κεραμικά. Ανάμεσα στα εμβληματικότερα έργα προς δημοπράτηση της Cypria περιλαμβάνεται ο σπανιότατος Σταυρός Επίσκεψης Τεμπόλου (εκτ. €25.000 – 40.000), ο οποίος τον 18ο αιώνα είχε κοσμήσει το εικονοστάσι που οδηγεί στο βωμό σε μια ελληνική ενοριακή εκκλησία πιθανότατα στην Μικρά Ασία αναμένεται ότι θα συγκεντρώσει το ενθουσιώδες ενδιαφέρον των συλλεκτών. Ο πολύτιμος εσταυρωμένος του ελληνικού ορθόδοξου κόσμου είναι ο ίδιος ένα έργο τέχνης, καθώς και ένα από τα πολυτιμότερα έργα της δημοπρασίας. Τα χαρακτηριστικά του έχουν ως εξής: Gesso, φύλλο χρυσού και χρυσό βερνίκι σε ξύλο, 155 x 127 x 10 εκ. Προέλευση: Christie's Λονδίνο, Ιδιωτική Συλλογή Η.Β. Το άψυχο σώμα του Ιησού επάνω στον Σταυρό πλαισιώνεται από τις Αποκαλυπτικές προσωποποιήσεις των Ευαγγελιστών. Ο Σταυρός πλαισιώνεται από εκτεταμένα ξύλινα σκαλισματα στα οποία εναλλάσσονται με επίχρυσα φυλλώματα τα οποία παραπέμπουν σε ελληνικά εικονογραφικά και στυλιστικά χαρακτηριστικά εκκλησιών της Μικράς Ασίας του 18ου αιώνα.

Στα έργα με υψηλή εκτιμώμενη τιμή περιλαμβάνονται επίσης οι «Κανάτα και Μήλα» (εκτ. €8.000 – 12.000) του μεγάλου

Η παρουσίαση των έργων θα γίνεται μέχρι 29 Νοεμβρίου στην Γκαλερί Κ στη Λευκωσία. Στη φωτογραφία ο πίνακας «Παλιό Έθιμο του Γάμου» (εκτ. €22.000 – 35.000) του σπουδαιότερου Κύπριου ναΐφ του 20ού αιώνα Μιχάλη Κάσιαλου (1885 – 1974).

Γάλλου ζωγράφου Jean Souverbie (1891 – 1981). Πρόκειται για λάδι σε καμβά, 47 x 38,5 εκ. Προέλευση: Christie's London, Ιδιωτική Συλλογή Η.Β. Κατά τη διάρκεια της ζωής του, ο Souverbie υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες της Γαλλίας. Άφησε πίσω του ένα μνημειώδες έργο. Πολλά από τα έργα του φυλάσσονται σε μουσεία στην Ευρώπη και την Αμερική, ενώ ο ίδιος είχε αναλάβει την υλοποίηση τεραστίων διαστάσεων έργων σε όλο τον κόσμο. Στη δεκαετία

του 1920, ο Souverbie είχε στραφεί στον κυβισμό, επηρεασμένος κυρίως από το έργο του Braque. Μια ανάλυση του «Κανάτα και Μήλα», της υπέροχης νεκρής φύσης που ζωγράφησε το 1963, αποκάλυπτε τις κυβιστικές επιρροές του ζωγράφου. Η χρωματική ένταση της σύνθεσης έρχεται σε αντίθεση με το πιο «ήσυχο» φόντο τονίζοντας έτσι το δραματικό στοιχείο και αποδίδοντας στο έργο μια μυστικιστική ποιότητα.

Η «Νεκρή Φύση με Αστακό» (εκτ.

Ο σπανιότατος Σταυρός Επίσκεψης Τεμπόλου (εκτ. €25.000 – 40.000), ο οποίος τον 18ο αιώνα είχε κοσμήσει το εικονοστάσι που οδηγεί στο βωμό σε μια ελληνική ενοριακή εκκλησία πιθανότατα στην Μικρά Ασία.

€7.000 – 12.000) του Περικλή Πανταζή, ο οποίος θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ιμπρεσιονιστές του 19ου αιώνα. περιλαμβάνει κυρίως σκηνές της καθημερινότητας, νεκρές φύσεις και πορτρέτα. Η μετα-ιμπρεσιονιστική Νεκρή Φύση με Αστακό γοητεύει τον θεατή με την πλούσια χρωματική της γκάμα. Οι γρήγορες πινελιές δημιουργούν μια χορευτική σχεδόν κίνηση που «ζωντανεύει» ολόκληρη την σύνθεση ενώ ο τρόπος που ο ζωγράφος χειρίζεται

τα πράσινα και κίτρινα χρώματα δημιουργεί μια αίσθηση αιώνιας προς τα πάνω που θυμίζει αναγέννηση αποδίδοντας στο έργο ένα μυστηριακό φως.

Το έργο «Μια Παρτίδα Σκάκι» (εκτ. €4.000 – 6.000) του διάσημου Βρετανού ζωγράφου Terry Frost αποτελεί μια εξίσου μεγάλη επενδυτική ευκαιρία. Ο καλλιτέχνης χειρίζεται επιδέξια το μπλε και το μαύρο, καταφέροντας να φτάσει στην αφαίρεση. Στο sale της Δευτέρας περιλαμβάνονται επίσης η λυρική νεκρή φύση του Τηλέμαχου Κάνθου (1910 – 1993) με τον τίτλο «Ασπρη μαντιλιά, φρούτα στην πάλιν τσούκα» (εκτ. €4.500 – 7.000) και η «Καθιστή Γυναίκα» (εκτ. €4.000 – 6.000) μια κυβιστική σύνθεση με καθαρές γραμμές του Χριστόφορου Σάββα, έργα τα οποία αναμένεται επίσης να προσελκύσουν μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον. Ενδιαφέρον αναμένεται ότι θα δείξει το κοινό για τα έργα «Αρένα Ν1» (εκτ. €5.000 – 7.500) του Απόστολου Γιαγιάνου και «Φιγούρες σε Κόκκινο» (εκτ. €6.500 – 10.000) του Δημήτρη Μυταρά.

Τα έργα προς δημοπράτηση παρουσιάζονται στην Γκάλερι Κ και το κοινό θα έχει την ευκαιρία να τα δει από κοντά μέχρι και το μεσημέρι της Δευτέρας 29 Νοεμβρίου. Η δημοπρασία θα γίνει στον Πολυχώρο Εν Τύποις στη Λευκωσία και θα μετadιδεται ζωντανά μέσω της διεθνούς διαδικτυακής πλατφόρμας www.invaluable.com όπου επενδυτές και συλλέκτες από οπουδήποτε στον κόσμο θα μπορούν να συμμετάσχουν με online bidding.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντές: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Κατεβάζουν χειρόφρενο στην ηλεκτροκίνηση

Χορηγίες 30 εκατ. για αγορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων, άλλα 15 εκατ. για απόσυρση ρυπογόνων κατατίθενται σήμερα στο Υπουργικό

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Δύσκολη περίοδο διανύει η αγορά αυτοκινήτων, κάτι που φαίνεται από τα στατιστικά νέων εγγραφών μηχανοκίνητων οχημάτων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, ο φετινός Οκτώβρης κατέγραψε μείωση της τάξης του 16,6% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020, ενώ οι εγγραφές επιβατηγών αυτοκινήτων σολούν μειώθηκαν κατά 21,1%. Η εικόνα αναμένεται ωστόσο ότι θα διαφοροποιηθεί το επόμενο διάστημα μετά και την ανακοίνωση των σχεδίων κινήτρων για απόσυρση παλαιού αυτοκινήτου και επιχορήγησης για αγορά ηλεκτροκίνητου οχήματος. Σύμφωνα με τελευταία ενημέρωση από το Υπουργείο Μεταφορών, τα σχέδια έχουν ολοκληρωθεί και αναμένεται να κατατεθούν ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου στη σημερινή του συνεδρία και ακολούθως να ανακοινωθούν οι λεπτομέρειες. Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι μέσω της επιδότησης, θα καλύπτεται η διαφορά του κόστους αγοράς ενός οχήματος που χρησιμοποεί συμβατικά καύσιμα και ενός ηλεκτροκίνητου οχήματος. Τα σχέδια έχουν προϋπολογισμό 45 εκατ. ευρώ και χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Πάντως, ουσιαστική διείσδυση της ηλεκτροκίνησης στην αγορά αυτοκινήτου, αναμένεται από το 2025, όταν θα αυξηθεί και η παραγωγή από τις αυτοκινητοβιομηχανίες και ως εκ τούτου θα μειωθεί και η τιμή τους στην αγορά.

Και για υβριδικά
Παράλληλα με τα σχέδια χορηγιών για την ηλεκτροκίνηση, θα υπάρχει και σχέδιο το οποίο θα αφορά τα plugin υβριδικά αυτοκίνητα, που είναι ένας συνδυασμός υβριδικού και ηλεκτρικού οχήματος. Το σχέδιο θα συνδυάζεται με απόσυρση παλαιού ρυπογόνου αυτοκινήτου. Ο στόχος είναι 1300 οχήματα τον χρόνο, σύμφωνα με τον αρμόδιο Υπουργό. Βάσει της πρώτης περιγραφής των σχεδίων, φαίνεται η προσπάθεια για ανανέωση του στόλου που κινείται στους κυρίακούς δρόμους, αφού δίνεται επιπλέον επιχορήγηση σε όποιον αποσύρει παλιό ρυπογόνο αυτοκίνητο. Μάλιστα θα πε-

ριλαμβάνεται ειδική πρόνοια βάσει της οποίας όποιος αποσύρει παλιό ρυπογόνο αυτοκίνητο θα δικαιούται επιπλέον επιχορήγηση.

Ηλεκτροκίνητα το 25%
Συνολικά, 36 χιλιάδες ηλεκτροκίνητα θα τεθούν σε κυκλοφορία μέχρι το 2030 σύμφωνα με πρόβλεψη του Υπουργείου Μεταφορών. Όπως ανέφερε στην Βουλή ο Γιάννης Καραύσος, αυτός ο αριθμός αντιστοιχεί στο 25% όλων των εγγραφών οχημάτων. Στόχος, ο οποίος περιλαμβάνεται στο ολοκληρωμένο πλαίσιο για την

Μετά το 2025-2026 με την έναρξη της μαζικής παραγωγής από τις βιομηχανίες, θεωρείται ότι θα μειωθεί και το κόστος και έτσι σημαντικός αριθμός ηλεκτροκίνητων οχημάτων θα κυκλοφορούν στους δρόμους».

ηλεκτροκίνηση, είναι όπως ο αριθμός αυτός αυξάνεται περίπου 50% ανά έτος και μέχρι το 2035, η συντριπτική πλειοψηφία των οχημάτων να είναι ηλεκτροκίνητα. «Θα ξεκινήσουμε με 1.000 αυτοκίνητα ανά έτος. Μετά το 2025-2026 που υπολογίζεται να μπει η μαζική παραγωγή από τις βιομηχανίες, θεωρείται ότι θα μειωθεί και το κόστος και έτσι σημαντικός αριθμός ηλεκτροκίνητων οχημάτων θα κυκλοφορούν στους δρόμους». Σημειώνεται ότι αυτή την στιγμή οι εγγραφές ηλεκτροκίνητων οχημάτων είναι γύρω στις 200.

Σχέδια 89 εκατ. ευρώ
Στο ποσό των 30 εκατ. ευρώ ανέρχεται το κόστος του σχεδίου για την επιχορήγηση αγοράς ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Άλλα 15 εκατ. ευρώ αφορούν το σχέδιο απόσυρσης ρυπογόνων οχημάτων και παραχώρησης κινήτρων για εναλλακτικούς τρόπους διακίνησης με χαμηλές εκπομπές ρύπων.

Επιπλέον, προωθείται η προώθηση της ηλεκτροκίνησης στον δημόσιο τομέα, ύψους 3,81 εκατ. ευρώ. Συνολικά, 5 εκ. ευρώ θα διατεθούν για επαναφόρτιση ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Συγκεκριμένα, 200.000 ευρώ θα απορροφήσει η δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ανάπτυξη μιας διαλειτουργικής και αποτελεσματικής υποδομής επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και για τη ρύθμιση της σχετικής αγοράς. Ποσό €790.000 θα δαπανηθεί για την εγκατάσταση 10 διπλών σημείων ταχείας επαναφόρτισης σε χώρους του κρατικού τομέα, όπως δημόσιοι χώροι στάθμευσης, νοσοκομεία, μουσεία και ταχυδρομεία, ενώ στα 4 εκατ. ευρώ ανέρχεται το κόστος του σχεδίου επιδότησης για εγκατάσταση 1.000 σημείων επαναφόρτισης σε δημοσίους προσβάσιμους χώρους, σε επιχειρήσεις και τοπικές αρχές. Συνολικά πρόκειται για ποσό 57,8 εκατ. ευρώ για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης. Άλλα 31, 5 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για την υλοποίηση έργων του σχεδίου βιώσιμης κινητικότητας. Όλα τα έργα θα χρηματοδοτηθούν από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Σύμφωνα με τον Υπουργό Μεταφορών, τα σχέδια έχουν ολοκληρωθεί και θα κατατεθούν σήμερα στο Υπουργικό Συμβούλιο. Ακολουθούν θα ανακοινωθούν οι λεπτομέρειες

Αλλαγή ωραρίου θα λύσει το κυκλοφοριακό

Στόχος των σχεδίων είναι η μείωση των εκπομπών ρύπων. Είναι γνωστό ότι στην Κύπρο, το 50% των εκπομπών ρύπων προέρχεται από τις μεταφορές, ποσοστό διπλάσιο σε σχέση με το 25% που ισχύει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Πάντως, εκτός πάντως από την αλλαγή του στόλου, στόχος είναι και η μείωσή του- δηλαδή να κυκλοφορούν λιγότερα οχήματα στους δρόμους. Αυτό θα επιτευχθεί με την αξιοποίηση της τεχνολογίας- έξυπνα φωτά- τις δημόσιες επιβατικές μεταφορές και την υλοποίηση συγκεκριμένων οδικών έργων. Μία άλλη εισήγηση είναι και η αλλαγή στα ωράρια εργασίας, τόσο των δημοσίων υπαλλήλων, όσο και για το προσωπικό άλλων υπηρεσιών και σχολείων. Το επόμενο διάστημα θα τρέξει συγκεκριμένη μελέτη η οποία θα αναλύσει τα δεδομένα από τυχόν αλλαγή ωραρίου δη-

μόσιων υπηρεσιών, σχολείων και άλλων υπηρεσιών στο κυκλοφοριακό. «Θέλουμε να λύσουμε το κυκλοφοριακό και όχι απλά να μεταφέρουμε από τις 7.30 το πρωί στις 9», τόνισε ο κ. Καραύσος. Μέσα από την μελέτη θα προκύψει η βάση και τα επισημωμένα δεδομένα και τεκμηριωμένες θέσεις για να τα τεθούν ως βάση διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους. «Πρέπει να έχουμε νούμερα και στατιστικά για να μπορούμε να προχωρήσουμε. Προσωπικά πιστεύω ότι με αλλαγή ωραρίων θα δούμε μεγάλη βελτίωση στο κυκλοφοριακό», επισήμανε. Η μελέτη θα διεξαχθεί στο πλαίσιο του σχεδίου βιώσιμης αστικής κινητικότητας Λευκωσίας.

25% πιο κάτω
Σημαντική βελτίωση στον γολγοθά των οδηγών στους δρόμους της πρωτεύ-

ουσας, αναμένεται να δώσουν τρία έργα τα οποία είναι σε εξέλιξη. Συγκεκριμένα, ο περιμετρικός Λευκωσίας η πρώτη φάση του οποίου είναι υπό κατασκευή, ενώ αναμένεται να προκηρυχθεί και η επόμενη φάση μέσα στο 2022. Συνολικά το κόστος των δύο φάσεων ανέρχεται στα 98,3 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τον Υπουργό Μεταφορών, με την ολοκλήρωση του έργου θα μειωθούν τα αυτοκίνητα στο κέντρο της Λευκωσίας τουλάχιστον κατά 25%. Στην άμβλυνση του κυκλοφοριακού θα βοηθήσει και η αναβάθμιση Ιπποκράτους- Αργυρουπόλεως στο ΓΣΠ και η κατασκευή ενός ανισόπεδου κόμβου στην Σταυρού, όπου πλέον θα καταργηθούν τα φωτά του Καλοσπέρα.

70% πιο κάτω
Σημαντική επίσης είναι η χρήση της

τεχνολογίας και συγκεκριμένα η χρήση έξυπνων συστημάτων και αισθητήρων – έξυπνα φωτά- που θα δίνουν προτεραιότητα στα οχήματα. Μέσα στο επόμενο τρίμηνο θα προκηρυχθούν οι προσφορές οι οποίες αφορούν την τοποθέτηση των συστημάτων σε 125 φωτά τροχαίας σε Λευκωσία (70) και Λεμεσό (55). Τα συστήματα θα επικοινωνούν μεταξύ τους με ευφυή νοημοσύνη και θα δίνουν προτεραιότητα σε ασθενοφόρα και λεωφορεία. Το σύστημα έχει ήδη δοκιμαστεί στην Αγία Φύλα και βάσει των αποτελεσμάτων, ο χρόνος διαδρομής έχει μειωθεί μέχρι και 70%. Πέραν τούτων, τους επόμενους 6-9 μήνες θα δημιουργηθούν και λεωφορειολωρίδες στην Λευκωσία, οι οποίες ακολούθως θα αξιοποιηθούν ως δίκτυο για το τραμ.

GoYield

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Εμπορικό κτήριο στην Έγκωμη, Λευκωσία

- Διώροφο εμπορικό κτήριο
- Ισόγειο κατάστημα (λειτουργεί ως pet shop) και εστιατόριο στον 1ο όροφο (άδειο)
- Προνομιακή τοποθεσία πολύ κοντά στο Λευκόθεο Αθλητικό Κέντρο και στη Διεθνή Έκθεση Κύπρου
- Χώροι στάθμευσης στο ισόγειο
- Υπόγειος χώρος
- Ευκολη πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες και στο κέντρο της Λευκωσίας.

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

€870.000

Καλυμμένο εμβαδόν: 976m²

Ref: 7855

7777 5656 | www.gogordian.com

Μάχη τραπεζών για δανεισμό έργων του Ταμείου

Διανοίγονται ευκαιρίες για διοχέτευση της ρευστότητάς τους σε έργα που θα έχουν πολλαπλασιαστικό οικονομικό χαρακτήρα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Με το δάκτυλο στη σκανδάλη οι κυπριακές τράπεζες ενόψει του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου που θα μπει «ζεστά» σε εφαρμογή από το καινούργιο έτος. Τα επιτελεία των τραπεζών μέχρι και το 2026 έχουν την ευκαιρία να διοχετεύσουν με δανεισμό επιχειρήσεις που δύνανται να λάβουν δάνεια και να συγχρηματοδοτήσουν έργα – μεταρρυθμίσεις οι οποίες βρίσκονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης, απελευθερώνοντας σημαντική ρευστότητα από τους ισολογισμούς τους. Αυστηρά ομιλώντας, 200 εκατομμύρια ευρώ από τα συνολικά 1,2 δισεκατομμύρια ευρώ του Σχεδίου αφορούν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που θα χρειαστούν δάνεια για να γίνουν πράξη. Το μεγαλύτερο ποσό, αυτό του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ από τα συνολικά 1,2 δισ. ευρώ, θα είναι υπό τη μορφή χορηγίας, ωστόσο και αυτά θα «ξεκλειδωθούν» επενδύσεις που θα χρειαστούν αναπόφευκτα νέο δανεισμό. Οι τράπεζες επικεντρώνο-

Οι τράπεζες επικεντρώνονται στο πως θα αυξήσουν την καθαρή πιστωτική τους επέκταση με ένα πρόγραμμα που στην επόμενη 5ετία θα λειτουργήσει υπέρ τους.

νται στο πώς θα αυξήσουν την καθαρή πιστωτική τους επέκταση με ένα πρόγραμμα που στην επόμενη πεντετία θα λειτουργήσει υπέρ τους, μη γνωρίζοντας στο άμεσο μέλλον εάν θα προκύψει ξανά τέτοια ευκαιρία. Εντός των τραπεζών, έχουν αντιληφθεί πως από τα 200 εκατ. ευρώ δανείων του Ταμείου, οι χρηματοδοτικές ανάγκες θα είναι μεγαλύτερες από αυτό τον αριθμό. Αναμένουν να κινητοποιηθούν επενδύσεις που θα λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά, αφού θα «γεννήσουν» και νέες χρηματοδοτικές ανάγκες. Δεν αποκλείεται, όπως διαφαίνεται από εσωτερικές αναλύσεις των τραπεζών, η ανάγκη για νέο δανεισμό να ξεπεράσει στην επόμενη πενταετία μόνο για ανάγκες του Ταμείου το συνολικό ύψος του προγράμματος, δηλαδή των 1,2 δισ. ευρώ. Κάπως έτσι είχαν περιγράψει και από την Κυβέρνηση τα πολλαπλασιαστικά οφέλη που θα προκύψουν κατά την παρουσίαση του Σχεδίου της Κύπρου. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς αυτούς, πέραν των δημόσιων πόρων και επενδύσεων το Σχέδιο αναμένεται να κινητοποιήσει σημαντικά πρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια, ύψους περίπου 1,1 δισ. ευρώ, κυρίως μέσα από την υλοποίηση των διαφόρων σχεδίων χορηγιών που θα στηρίξουν τις ιδιωτικές επενδύσεις και δαπάνες στους επιμέρους τομείς προτεραιότητας του Σχεδίου, με το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και όφελος που αυτό συνεπάγεται, ως προς τους συνολικούς επενδυτικούς πόρους και τον δυναμικό αντίκτυπο του Σχεδίου. «Σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα, αναμένεται ακόμη μεγαλύτερη

Το 41% των συνολικών κονδυλίων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου, ή αλλιώς 501 εκατ. ευρώ, αφορούν στην πράσινη μετάβαση και το 23%, ή αλλιώς 282 εκατ. ευρώ, στην ψηφιακή μετάβαση.

κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και επενδύσεων, ως αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων που θα υλοποιηθούν μέσω του Σχεδίου οι οποίες στοχεύουν στη δημιουργία ενός φιλικότερου προς την επιχειρηματικότητα και την επενδυτική δραστηριότητα περιβάλλοντος (π.χ. επιτάχυνση διαδικασιών αδειοδότησης, απλοποίηση κανονιστικού πλαισίου και διαδικασιών δημοσίου, ψηφιοποίηση, μεταρρύθμιση δικαστικού συστήματος, ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας κκ)), αναφερόταν χαρακτηριστικά.

Η πύτα για νέα δάνεια

Αναφορικά με τις τράπεζες που θα διοχετεύσουν στην οικονομία δάνεια για την εφαρμογή του Σχεδίου μέχρι το τέλος του 2026, δεν αναμένονται εκπλήξεις και θα γίνει αναλογικά με τα μερίδια αγοράς χορηγήσεων που έχουν σήμερα. Το μερίδιο αγοράς της Τράπεζας Κύπρου επί των δανείων ανέρχεται σήμερα στο 40%, της Ελληνικής Τράπεζας στο 22%, και της RCB

Μεταρρυθμίσεις μέσω δανεισμού

Δύο μεταρρυθμίσεις θα γίνουν μέσω δανεισμού. Η πρώτη αφορά στη σταδιακή μεταστροφή του πλαισίου παροχής υγειονομικής περίθαλψης και επιστροφής εξόδων προς μοντέλα με βάση την αξία, για να δημιουργηθεί ένα ανθεκτικό και αποτελεσματικό σύστημα υγείας και ενίσχυση της πολιτικής προστασίας. Θα περιλαμβάνει, αφενός, την ανάπτυξη κατάλληλων μοντέλων με βάση την αξία και σχετικών πρωτοβουλιών, με αντίστοιχους μηχανισμούς παρακολούθησης για τη μέτρηση και την παρακολούθηση της επιτυχίας της μεταρρύθμισης και, αφετέρου, την εισαγωγή μοντέλων με βάση την αξία στην απόφαση επιστροφής εξόδων για πρωτοβάθμια και ενδονοσοκομειακή περίθαλψη σύμφωνα με τη νομοθεσία περί Γενικού Συστήματος Υγείας. Η δεύτερη, αφορά αυτή του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων και αναδιάρθρωση των υπηρεσιών κοινωνικών ασφαλίσεων. Ειδικότερα, η μεταρρύθμιση επεκτείνει και βελτιώνει την κάλυψη των παροχών, όπως το επίδομα ανεργίας, το επίδομα εργατικού ατυχήματος και το επίδομα επαγγελματικής ασθένειας, ιδίως για τους αυτοαπασχολούμενους και τα άτομα που εργάζονται με συμβάσεις ή τις νέες μορφές απασχόλησης (όπως οι εργαζόμενοι σε πλατφόρμες).

Bank γύρω στο 11 – 12%. Το μερίδιο αγοράς χορηγήσεων της Eurobank Κύπρου κυμαίνεται περίπου στο 7-8%, της AlphaBank

Κύπρου στο 4-5%, της Astrobank στο 3,5-4%, ενώ Ancorita και CdbBank και Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Κύπρου έχουν από

1% περίπου έκαστη. Όποια τράπεζα δημιουργήσει εξ αυτών ειδικά τμήματα ή επικεντρωθούν στο Σχέδιο, είναι και αυτή που θα κερδίσει έναντι άλλων. Το 41% των συνολικών κονδυλίων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου, ή αλλιώς 501 εκατ. ευρώ, αφορούν στην πράσινη μετάβαση και το 23%, ή αλλιώς 282 εκατ. ευρώ, στην ψηφιακή μετάβαση. Τα έργα που περιλαμβάνουν 58 μεταρρυθμίσεις και 76 επενδύσεις αποτελεί ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με –όπως καταγράφεται επίσημα στον ιστότοπο του «Κύπρος του Αύριο»- 672,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε διαθέσιμα δάνεια και επικορηγήσεις για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα υλοποιηθούν τα κράτη-μέλη της ΕΕ ώστε να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας, αλλά και να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες περισσότερο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες σε μελλοντικές προκλήσεις

Το στοίχημα και τα ζητήματα του φετινού Black Friday

Θέλουν να κτυπήσουν επίπεδα 2019 στο λιανικό σε επισκεψιμότητα και τζίρο, βαρόμετρο η ψυχολογία του καταναλωτή

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Από την προηγούμενη εβδομάδα άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους οι πρώτες διαφημίσεις για την εμπορική εβδομάδα του Black Friday. Όσες επιχειρήσεις δεν το έπραξαν ήδη, μπίκνκ στον χορό των εκπτώσεων και της προσπάθειας να κερδίσουν εντυπώσεις, καταναλωτές και τζίρο από την Δευτέρα. Κάποιοι μάλιστα το πέτυχαν αφού ήδη συγκεκριμένα προϊόντα τεχνολογίας έχουν τελειώσει από τα ράφια των καταστημάτων.

Σύμφωνα με τον γ.γ. του παγκύπριου συνδέσμου λιανικού εμπορίου Μάριο Αντωνίου, αν και δεν παρουσιάζεται καμία έλλειψη σε κανένα προϊόν, σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχουν μεγάλες ποσότητες σε προϊόντα τεχνολογίας και ηλεκτρονικών ειδών. Συγκεκριμένα, μεγάλη ζήτηση παρατηρείται στις τηλεοράσεις,

Δεν θα δούμε στην κυπριακή αγορά εκπτώσεις της τάξης του 80% και οι περιπτώσεις των εκπτώσεων του 70% πρόκειται κυρίως για παλιό στοκ.

σε συγκεκριμένα μοντέλα. Διαχρονικά πάντως οι τηλεοράσεις είναι το υπ' αριθμόν ένα προϊόν που αγοράζουν οι καταναλωτές την περίοδο του Black Friday. Επίσης, περιορισμένος αριθμός τεμαχίων καταγράφεται επίσης στις κονσόλες gaming. Ζή-

Κάποιοι ήδη ξεπούλησαν στο Black Week. Πρόκειται για συγκεκριμένα προϊόντα όπως μοντέλα τηλεοράσεων και εξοπλισμό gaming.

τηση παρουσιάζεται και σε tablets και smart phones, ωστόσο δεν παρατηρήθηκε μέχρι στιγμής κάποιο ζήτημα σε σχέση με το διαθέσιμο στοκ.

Τώρα όσον αφορά τις εκπτώσεις, αυτές κυμαίνονται κυρίως σε επίπεδα μέχρι 50%,

αναφέρει ο κ. Αντωνίου ενώ στις περιπτώσεις όπου καταγράφονται εκπτώσεις της τάξης του 70%, συνήθως αφορούν παλαιότερο στοκ προϊόντων.

Πάντως, όσον αφορά τα επίπεδα επισκεψιμότητας, μέχρι την Τρίτη τουλάχι-

στον, δεν είχε καταγραφεί αυξημένη κίνηση στην αγορά. Περισσότερη κινητικότητα αναμένεται να ξεκινήσει από την Πέμπτη και φυσικά να κορυφωθεί την Παρασκευή, με ζητούμενο για την αγορά να είναι τα επίπεδα του 2019, τόσο σε ε-

αλλά και στις ευκαιρίες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

Τα έργα με δανεισμό

Αφήνοντας στην άκρη το δανεισμό που θα προκύψει βάσει των χορηγιών του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ και που θα «ξεκλειδώσει» νέες επενδυτικές ευκαιρίες, όπως προαναφέρθηκε εξάλλου, υπάρχουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις ύψους 200 εκατ. ευρώ που θα υλοποιηθούν μόνο μέσω δανείων. Σύμφωνα με το Σχέδιο, είναι οκτώ οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που θα γίνουν μέσω δανεισμού μέχρι και το 2026, συγκεκριμένα έξι είναι οι επενδύσεις και δύο οι μεταρρυθμίσεις. Οι επενδύσεις αφορούν στη βελτίωση, τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των δημόσιων νοσηλευτηρίων της Κύπρου, όπως στην ενίσχυση του Μακάριου Νοσοκομείου για να προσφέρει πλήρη θεραπεία σε παιδιά, στην κατασκευή και επέκταση μονάδας αιμοκάθαρσης στα Νοσοκομεία Πάφου και Λεμεσού και άλλες δράσεις που αφορούν σε νοσοκομεία παγκυπρίας. Άλλη επένδυση αφορά στον τερματισμό της ενεργειακής απομόνωσης, και είναι έργο κοινού ενδιαφέροντος «EuroAsia Interconnector». Η επένδυση θα αφορά την ολοκλήρωση και θέση σε λειτουργία του έργου κοινού ενδιαφέροντος PC13.10.2 για τη διασύνδεση μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας.

Επόμενη επένδυση που θα γίνει μέσω δανεισμού αφορά στη βελτίωση και επέκταση του παγκύπριου Δικτύου Πράσινων Σημείων και δημιουργία δικτύου σημείων συλλογής και ανακύκλωσης. Η επένδυση προβλέπει την κατασκευή δεκατεσσάρων Πράσινων Σημείων που θα καλύπτουν έκταση τουλάχιστον 50.500 m² για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των τοπικών αρχών που θα μπορούν να εναποθέτουν εκεί συγκεκριμένα ρεζίματα οικιακών και αστικών αποβλήτων.

Άλλη επένδυση εντός των 200 εκατ., αφορά τη δημιουργία μονάδας στην Ορούστα για τη διαχείριση κτηνοτροφικών αποβλήτων και ζωικών υποπροϊόντων. Στο πλαίσιο της επένδυσης προβλέπεται η κατασκευή μονάδας επεξεργασίας λιμάτων, συν-κομποστοποίησης και αναερόβιας χώνευσης.

Δανεισμός θα χρειαστεί και για να γίνει ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα για τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη. Η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση του υλικού και του λογισμικού του συστήματος, στην ολοκλήρωση της υποδομής δικτύου και στην κατάρτιση του προσωπικού όσον αφορά το νέο σύστημα.

Τέλος, επένδυση εντός των 200 εκατ. θα συμβάλει στην καταπολέμηση της διαφθοράς μέσω της εισαγωγής στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, η οποία θα βοηθήσει στην ενίσχυση της διαφάνειας, την πάταξη της δωροδοκίας και τη διαμόρφωση καλύτερης δεοντολογικής επιχειρηματικής συμπεριφοράς. Η επένδυση συνίσταται στην παροχή χρηματοδότησης με επικορήγηση στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένης της τοπικής αυτοδιοίκησης, για συμβουλευτικές υπηρεσίες και πιστοποίηση κατά τις δωροδοκίας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 37001.

φαρμακοποιούς και χημεία με την εντολή να καταχωρούνται τα αποτελέσματα των rapid test εντός μιας ώρας από την ώρα διενέργειας των test, ώστε να μπορεί ο πολίτης να κατεβάσει το QRcode του. Ωστόσο, χθες το πρόβλημα παρουσιάστηκε ξανά. Σύμφωνα με τον κ. Αντωνίου, αρκετοί καταναλωτές δεν κατάφεραν να μπουν σε εμπορικά κέντρα και πολυκαταστήματα. Υπήρχαν επίσης αναφορές από πλευράς χημείων για υπερφόρτωση πλατφόρμας με αποτέλεσμα να καθυστερεί η φόρτωση των στοιχείων. Ο σύνδεσμος λιανικού εμπορίου έχει έρθει σε επαφή με το Υφυπουργείο Καινοτομίας για το θέμα. Σε κάθε περίπτωση, το πιο πάνω ζήτημα σε πρακτικό επίπεδο σημαίνει ότι υπάρχουν καταναλωτές που δεν καταφέρνουν τελικά να εισέλθουν σε εμπορικά κέντρα και καταστήματα και αυτό δημιουργεί προβληματισμό στους επιχειρηματίες του λιανικού, εν όψει Black Friday στις 26 Νοεμβρίου και το κατά πόσο θα επηρεαστεί η επισκεψιμότητα στην αγορά την συγκεκριμένη ημέρα.

Επάρκεια προσωπικού

Ο μεγαλύτερος πονοκέφαλος για τις επιχειρήσεις παραμένει το θέμα της επάρκειας προσωπικού τόσο για την περίοδο της 26ης Νοεμβρίου, όσο και την χριστουγεννιάτικη περίοδο. Η αγορά εισέρχεται με σοβαρότατες ελλείψεις στον πιο εμπορικό μήνα για το λιανικό- τον Δεκέμβριο- με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα επίπεδα εξυπηρέτησης που θα μπορούν να προσφέρουν οι επιχειρήσεις. Ήδη αυτή την στιγμή, το υφιστάμενο προσωπικό εργάζεται σε υπερωριακή βάση.

Οκτώ μέτρα στο Υπουργικό με το βλέμμα στις γιορτές

Αύξηση ημερήσιων κρουσμάτων και νοσηλειών αναβιώνει τον εφιάλτη των περσινών Χριστουγέννων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Πρόβα τζενεράλε για το περιβάλλον των φετινών γιορτών αποτελεί το διάστημα μέχρι το τέλος του μήνα Νοεμβρίου. Το πακέτο μέτρων, που θα παρουσιάσει ο υπουργός Υγείας Μιχάλης Χατζηπαντέλας στο Υπουργικό Συμβούλιο, ουσιαστικά αποτελεί την ύστατη προσπάθεια προκειμένου ο εορτασμός των φετινών Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς να κυλήσει ομαλά και χωρίς περιορισμούς πάσης φύσεως. Ένα σενάριο το οποίο δεν πρέπει να θεωρείται απομακρυσμένο, αν ληφθεί υπόψη η τάση των επιδημιολογικών δεικτών, το τελευταίο διάστημα, που είναι αυξητική. Τα νέα κρούσματα μέσα σε 48 ώρες από 212 (21/11/2021) εκτοξεύθηκαν στα 491 (22/11/2021) και 437 (23/11/2021). Την ίδια πορεία κατέγραψαν κατ' αναλογία και οι νοσηλείες οι οποίες μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα επέστρεψαν σε τριψήφιο αριθμό, 106 στις 22/11/2021 και 115 στις 23/11/2021. Στο περιβάλλον αυτό η

Σύμφωνα με επίσημες τοποθετήσεις, η καθοριστική επιδημιολογική αξιολόγηση θα γίνει αρχές του επόμενου μήνα. Στην περίπτωση που δεν παρατηρηθεί κάμψη των επιδημιολογικών δεικτών θεωρείται βέβαιο πως θα έλθει συμπληρωματικό πακέτο μέτρων.

κυβέρνηση καλείται να πάρει τολμηρές αποφάσεις προκειμένου η επιδημιολογική κατάσταση να εκτονωθεί μέσα στην εορταστική περίοδο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Στο πνεύμα αυτό, Υπουργείο Υγείας και επιδημιολόγοι κατέληξαν, το προηγούμενο διάστημα, στα μέτρα που επιβάλλεται να ληφθούν και η αποτελεσματικότητα των οποίων θα καθορίσει το εορταστικό περιβάλλον του Δεκεμβρίου.

Η στόχευση

Οι κοινές προτάσεις Συμβουλευτικής Επιτροπής Επισημών και Υπουργείου Υγείας κλείδωσαν την προηγούμενη εβδομάδα. Ωστόσο, όπως είπε δημόσια ο Υπουργός Υγείας, η καθοριστική αξιολόγηση θα γίνει στο τέλος του μήνα. Τότε θα αποφασισθεί αν θα συνεχίσουμε στο ίδιο μοτίβο υγειονομικών μέτρων ή θα πάμε σε πιο σκληρά. Για την ώρα, η Ομάδα Διαχείρισης της πανδημίας φαίνεται πως επικεντρώνεται στον ένα άξονα επιδείνωσης των επιδημιολογικών δεικτών. Το κομμάτι του πληθυσμού που παραμένει ανεμβολίαστο, δεν έχει ολοκληρώσει το εμβολιαστικό σχήμα και με τις δυο δόσεις ή δεν έχει προχωρήσει με την 3η δόση παρότι έχει παρέλθει η χρονική περίοδος των έξι μηνών.

Οι εισηγήσεις

Στο τραπέζι του Υπουργικού Συμβουλίου θα τεθούν προς συζήτηση οκτώ εισηγήσεις των ειδικών που κλείδωσαν την προηγούμενη εβδομάδα. Όπως ανακοινώθηκε επίσημα η ΣΣΕ προτείνει:

-Χρήση μάσκας στους μαθητές δημοτικών σχολείων.

-Διενέργεια rapid test στους μαθητές των δημοτικών σχολείων μια φορά την εβδομάδα.

-Απαγόρευση διεξαγωγής κοινωνικών εκδηλώσεων που προγραμματίζονται ενόψει Χριστουγέννων, περιλαμβανομένων και των σχολικών χριστουγεννιάτικων εορτών, των χριστουγεννιάτικων εκδηλώσεων που προγραμματίζονται σε Δήμους, κτλ.

-Διενέργεια self-test σε εμβολιασμένα άτομα. Η εισήγηση που έχει γίνει είναι να δίνονται δωρεάν στους εμβολιασμένους και σε περίπτωση που κάποιο τεστ είναι θετικό θα ενημερώνεται ο Προσωπικός

Η αποτελεσματικότητα των μέτρων που θα κλειδώσουν στο Υπουργικό Συμβούλιο ουσιαστικά θα καθορίσουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο θα κυλήσει η εορταστική περίοδος Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς.

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Ιατρός και θα παραπέμπεται σε μοριακή εξέταση για επιβεβαίωση του αποτελέσματος.

-Κατάργηση Safe Pass για όσα άτομα δεν λάβουν την ενισχυτική δόση του εμβολίου μετά την πάροδο εφτά μηνών από την ολοκλήρωση του αρχικού εμβολιασμού.

-Χρονικό περιθώριο τριών εβδομάδων για εμβολιασμό των ατόμων που δεν έχουν λάβει καμία δόση εμβολίου και εφαρμογή και με την πάροδο των τριών εβδομάδων περιορισμών σε συγκεκριμένους χώρους για τα μη εμβολιασμένα άτομα.

-Διενέργεια rapid test σε όλο τον πληθυσμό σε περιοχές όπου εντοπίζονται αλυσίδες κρουσμάτων, ανεξαρτήτως του εμβολιαστικού ιστορικού. -Τηλεργασία σε ποσοστό που θα καθοριστεί.

Εκπαίδευση

Όπως είναι ευδιάκριτο από τις εισηγήσεις, η εκπαίδευση παραμένει στο κόκκινο δισκοπότηρο του ιού. Στην περίπτωση που οι εισηγήσεις της ΣΣΕ δεν αποδώσουν καρπούς, το επόμενο διάστημα, θεωρείται βέβαιο πως θα υπάρξουν διορθωτικές κινήσεις χωρίς να αποκλείεται ακόμα και ένα πρόωρο κλείσιμο των σχολείων για την εορταστική περίοδο. Εάν υπάρχει κάτι που ενδεχομένως να έχει θετικές προεκτάσεις είναι η αναμενόμενη απόφαση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) για εμβολιασμό των ηλικιών από 5 ετών έως 11 ετών. Το πόσο σοβαρή είναι η επιδημιολογική κατάσταση αλλά και η επόμενη περίοδος αποκαλύπτεται και από τα λεγόμενα επιδημιολόγων οι οποίοι έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου. «Νομίζω ότι όλοι γνωρίζουμε τους τρόπους για να προστατευθούμε, έχουμε όλοι εμπειρία και γνώση, πρέπει όλοι να κάνουμε κάποιες υποχωρήσεις στην καθημερινότητά μας για να είμαστε ασφαλείς», είπε ο επικεφαλής των επιδημιολόγων Κωνσταντίνος Τσιούτσης.

Εμβολιαστική κούρσα ελέω γιορτών

Το πιθανό σενάριο επανάληψης περσινών φαινομένων μέσα στην εορταστική περίοδο καθώς και οι περιορισμοί σε καθημερινές δραστηριότητες έχουν ζεστάνει το ενδιαφέρον για το εμβολιαστικό πρόγραμμα, κάτι που φαίνεται και στους αριθμούς που δίνει το Υπουργείο Υγείας. Μέχρι τις 21 Νοεμβρίου τα ποσοστά είχαν ως εξής: Για τις ηλικίες 18 και άνω το ποσοστό των πλήρως εμβολιασμένων ήταν στο 80,7%. Το γενικό ποσοστό του πληθυσμού στο 67,2%. Στις ηλικίες 12 έως 15 ποσοστό 27,9% ενώ από 16-17 ποσοστό 41,2%. Μέχρι και τις 22 Νοεμβρίου την 3η δόση είχαν λάβει 87 χιλιάδες δικαιούχοι.

ΑΠΟΨΗ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Κτυπάτε το συναίσθημα

Υπάρχει μια παλιά φράση του μάρκετινγκ που λέει πως οι άνθρωποι αγοράζουν για συναισθηματικούς λόγους και μετά προσπαθούν να αιτιολογήσουν την πράξη τους προβάλλοντας λογικά επιχειρήματα.

Αυτό μπορεί να ισχύει σε μεγάλο βαθμό στην κατηγορία των οικιστικών ακινήτων, όπου ο μέσος αγοραστής θα αγοράσει το σπίτι που «μείλησε περισσότερο στην καρδιά του». Και είναι λογικά αναμενόμενο να ισχύει κάτι τέτοιο αφού το σπίτι είναι ο τόπος όπου ο κάθε ένας από εμάς περνά μεγάλο ποσοστό του χρόνου του προσπαθώντας να ηρεμήσει, να περάσει ξέγνοιαστες στιγμές με την οικογένεια και τους φίλους του, ενώ εσκάτως έγινε και χώρος της εργασίας του – τουλάχιστον για κάποιο διάστημα.

Το θέμα λοιπόν είναι πώς ελκύεται αυτός ο αγοραστής για να καταστεί ιδιοκτήτης;

Ξεκινώντας από το στάδιο του ψαξίματος, είναι δεδομένο πως ο μέσος υποψήφιος αγοραστής βομβαρδίζεται με πολυάριθμες διαφημίσεις και δη μέσω των πολυάριθμων ηλεκτρονικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης και αλλού. Διερυνθήκατε ποτέ αν υπάρχουν φράσεις που απομακρύνουν τον υποψήφιο αγοραστή, αλλά και φράσεις που τον ελκύουν στο να θέλει να το δει

Έρευνες έδειξαν πως πολύ λίγες είναι

Είναι δεδομένο πως ο μέσος υποψήφιος αγοραστής βομβαρδίζεται με πολυάριθμες διαφημίσεις και δη μέσω των πολυάριθμων ηλεκτρονικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης και αλλού.

οι φορές που οι διαφημιστές ακινήτων επενδύουν στο συναίσθημα και αντί αυτού καταλήγουν σε φράσεις κλισιό και παράθεση στεγνών δεδομένων ή/και παραφουσκωμένων χαρακτηριστικών που τελικά φέρνουν άλλο αποτέλεσμα από το ζητούμενο, που δεν είναι άλλο από το να πουληθεί το ακίνητο στη ζητούμενη τιμή.

Φράσεις όπως, «τέλεια ευκαιρία», «εξαιρετική τοποθεσία», «πλήρως ανακαινισμένο», «η απόλυτη οικιστική λύση», «μοναδική αρχιτεκτονική προσέγγιση», δημιουργούν αποστροφή σε αυτόν που τις διαβάζει για διάφορους λόγους. Για παράδειγμα, ο τονισμός των ποιοτικών των χαρακτηριστικών στον απόλυτα υπερθετικό βαθμό εύκολα δημιουργεί την εντύπωση στον υποψήφιο αγοραστή πως το τι βλέπει ενδεχομένως να είναι εκτός

Ποντάρουμε με μαεστρία στο συναίσθημα για να τους κάνουμε να το αγαπήσουν πριν το δουν.

των οικονομικών του δυνατοτήτων και το παρακάμπτει. Κατά ανάλογο τρόπο μπορεί να του δώσει την εντύπωση πως δεν υπάρχει κανένα περιθώριο διαπραγματεύσεως, ενώ αυτό να μην αληθεύει και πάλι να χαθεί η ευκαιρία.

Μετά λέξεις όπως «τέλεια», «εξαιρετική», «πλήρως», «απόλυτη» κ.λπ. κρύβουν πολύ μεγάλες παγίδες εγκλωβισμού του πωλητή. Ανεβάζουν τον πήχη τόσο ψηλά και δημιουργούν τόσο μεγάλες προσδοκίες στον υποψήφιο αγοραστή, που αν τελικά αυτός πεισθεί να το δει και κάτι δεν ισχύει – έστω και κατ' ελάχιστο – τον χάσατε. Μην αποκαλέσετε εσείς την τοποθεσία εξαιρετική · ο αγοραστής έχει δική του κρίση και ξέρει καλύτερα από εσάς αν είναι εξαιρετική ή όχι επειδή δεν μπορεί να είναι εξαιρετική για όλους. Ακόμη πιο σημαντικό μην προβάλλετε πράγματα που υπόκεινται σε υποκειμενική κρίση σαν αντικειμενικά. Τι σημαίνει «μοναδική» και «μοντέρνα» αρχιτεκτονική; Τι σημαίνει «πλήρως» ανακαινισμένο; Ξεσήπαστε το σπίτι μέχρι σκελετό και το κτίσατε ξανά; Ή μήπως προβήκατε σε κοσμητικές αλλαγές ή ένα φρεσκάρισμα της μογιάς. Αν απλά καιδέψατε το σπίτι, θα φανεί και τότε ό,τι προσδοκία δημιουργήσατε θα εξανεμιστεί σε χρόνο μηδέν.

Δεν ξέω, πολλές φορές αυτές οι φανφάρες δημιουργούνται από τους ίδιους

τους πωλητές επειδή όταν τους αναθέτετε την πώληση, ρωτάνε τις λάθος ερωτήσεις ή δεν ρωτάνε τις σωστές ερωτήσεις για να πάρουν τις σωστές απαντήσεις. Οπότε ανατρέχουν σε ό,τι κρίνουν ότι θα ενισχύσει την πώλησή τους και πετυχαίνουν ακριβώς το αντίθετο: καθυστερημένη πώληση και πιο χαμηλή τιμή.

Από την άλλη, ούτε και τα σλόγκαν που προδίδουν απόγνωση ή απελπισία είναι σωστές προσεγγίσεις. Είπαμε ποντάρουμε με μαεστρία στο συναίσθημα για να τους κάνουν να το αγαπήσουν πριν το δουν.

Ένα μικρό παράδειγμα:

«Ένα ζεστό και άνετο, σε βολική τοποθεσία σπίτι, κοντά σε όλες τις ανέσεις της ζωής! Καλοδιατηρημένο, χωρίς να στερθεί ποτέ την αγάπη και την φροντίδα, είναι σε θέση να σε αγκαλιάσει με τους όμορφους κήπους του, τους ευχάριστους εσωτερικούς του χώρους, τα άνετα και φωτεινά του υπνοδωμάτια, την πρόσφορα αναβαθμισμένη του κουζίνα που αβίαστα θα σε δελεάσει στον κόσμο της μαγειρικής! Είναι η επιτομή της αναβαθμισμένης αστικής λύσης. Αγοράζετε lifestyle όχι απλά ένα σπίτι!»

Κτυπάτε το συναίσθημα!

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ηλθε το τρυπάνι της ExxonMobil - Ξεκινά εργασίες

Πρόκειται για το Stena Forth ένα από τα 4 γεωτρύπανα της βρετανικής εταιρείας Stena Drilling που θα τρυπήσει στο τεμάχιο 10

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Ανοικτά της Λεμεσού, αγκυροβολημένο, βρίσκεται το γεωτρύπανο το οποίο θα χρησιμοποιήσει η κοινοπραξία ExxonMobil-Qatar Petroleum για τις εργασίες που έχει προγραμματίσει στο τεμάχιο 10, οι οποίες αναμένεται να ξεκινήσουν αρχές Δεκεμβρίου. Το γεωτρύπανο, που αναμένεται να σπλώσει άγκυρες για το κοιτάσμα «Γλαύκος», είναι της ίδιας εταιρείας που πραγματοποίησε την ερευνητική γεώτρηση το 2019, τόσο στο στόχο «Δελφύνη» όσο και στο στόχο «Γλαύκο» που εντοπίστηκε κοιτάσμα Φυσικού Αερίου από 5tcf έως 8tcf, σύμφωνα με τους πρώτους υπολογισμούς. Την επιβεβαιωτική γεώτρηση θα πραγματοποιήσει το γεωτρύπανο Stena Forth, το οποίο έφθασε στη Λεμεσό το περασμένο Σάββατο. Με την άφιξη του γεωτρύπανου το Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ) προχώρησε στη δέσμευση της περιοχής εργασιών με την έκδοση σχετικής navtex έως και τις 30 Ιανουαρίου 2022, ημερομνία

Εκτός από τις εργασίες επιβεβαίωσης των ποσοτήτων που εντοπίστηκαν κατά την ερευνητική γεώτρηση, θα πραγματοποιηθεί και η πρώτη δοκιμή ανόρυξης του Φυσικού Αερίου (testing), διαδικασία γνωστή και ως το άναμμα της φλόγας.

κατά την οποία υπολογίζεται πως θα ολοκληρωθεί η παρούσα φάση εργασιών στο τεμάχιο 10. Το γεωτρύπανο είναι προγραμματισμένο να βρίσκεται στον ανατολικό Καναδά για άλλο έργο της ExxonMobil το δεύτερο εξάμηνο του 2022.

Οι εργασίες

Η επιστροφή της ExxonMobil στην κυπριακή ΑΟΖ ουσιαστικά τερματίζει το άτυπο μορατόριουμ που επέβαλε την άνοιξη του 2020 η πανδημία στις δραστηριότητες των εταιρειών. Η επανέναρξη των δραστηριοτήτων ανοίγει έναν νέο κύκλο στα ενεργειακά της Κυπριακής Δημοκρατίας, τα οποία πέρασαν από τις συμπληγάδες πέτρες, πρώτα των τουρκικών προκλήσεων και στη

συνέχεια της πανδημίας του κορωνοϊού. Με δεδομένη την έναρξη των εργασιών τον Δεκέμβριο, η πρώτη φάση αναμένεται να ολοκληρωθεί, το αργότερο, τον ερχόμενο Ιανουάριο. Με βάση τους προγραμματισμούς που έχουν γίνει, ο αμερικανικός κολοσσός θα προχωρήσει σε επιβεβαιωτική γεώτρηση στο κοιτάσμα «Γλαύκος» προκειμένου να ανακτήσει περισσότερα στοιχεία για το κοιτάσμα που εντοπίστηκε από την ερευνητική γεώτρηση. Την επιβεβαιωτική γεώτρηση θα ακολουθήσει η πρώτη δοκιμή (testing) του βαθμού δυσκολίας ανόρυξης του φυσικού αερίου, της γνωστής διαδικασίας, από το κοιτάσμα «Αφροδίτη», ανάμματος της φλόγας. Μετά το πέρας των δοκιμών του κοιτάσματος, το γεωτρύπανο είναι προγραμματισμένο να αναχωρήσει από το τεμάχιο 10. Τα δεδομένα από την επιβεβαιωτική και το testing θα αξιολογηθούν από την ExxonMobil, μια διαδικασία που θα πάρει μήνες προκειμένου να καθορισθούν τα επόμενα βήματα και να παρθούν οι τελικές αποφάσεις. Επί του προκειμένου, αυτό το οποίο υπάρχει ως πρακτική είναι πως οι συγκεκριμένες εργασίες είναι κομβικής σημασίας και ουσιαστικά αποτελούν οδηγό για τις κινήσεις που θα γίνουν στη συνέχεια. Η ExxonMobil, με βάση την εμπειρία, ακολουθεί επιθετική πολιτική σε ό,τι αφορά τα χρονοδιαγράμματα και αυτό το οποίο τονίζεται είναι πως εάν δεν είχε προκύψει η πανδημία οι φάσεις του έργου θα είχαν προχωρήσει. Εν προκειμένω αυτό το οποίο λέγεται με έμφαση είναι πως «ο χρόνος είναι απέναντί μας».

Νέες γεωτρήσεις

Εκτός από τις εργασίες στο κοιτάσμα «Γλαύκος», η ExxonMobil φαίνεται να μελετά το ενδεχόμενο να επεκτείνει το εύρος δραστηριοτήτων της και σε άλλα σημεία εντός του τεμαχίου 10, για τα οποία όπως φαίνεται υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν προοπτικές. Με βάση το συμβόλαιο που έχει υπογράψει με την Κυπριακή Δημοκρατία, η εταιρεία είχε υποχρέωση να πραγματοποιήσει δύο γεωτρήσεις μέσα σε τρία χρόνια. Αντί αυτού, τις ολοκλήρωσε μέσα σε 18 μήνες. Στο πνεύμα αυτό οι μακροπρόθεσμοι σχεδιασμοί της εταιρείας επεκτείνονται στις υποδομές μεταφοράς όποιων κοιτασμάτων κριθούν εμπορεύσιμα. Αν και είναι νωρίς, οι προανατολισμοί που γίνονται κινούνται προς δύο κατευθύνσεις. Το τερματικό επεξεργασίας φυσικού αερίου επί κυπριακού εδάφους ή τον αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου προς τα τερματικά της Αιγύπτου. Η

Το γεωτρύπανο βρίσκεται αγκυροβολημένο ανοικτά του λιμένα της Λεμεσού. Τις επόμενες μέρες αναμένεται να σπλώσει άγκυρες για το τεμάχιο 10 για να πραγματοποιήσει επιβεβαιωτική γεώτρηση στο κοιτάσμα «Γλαύκος».

περίπτωση των υποδομών LNG για την ώρα δεν υποστηρίζεται με τις ποσότητες που έχουν εντοπισθεί. Ωστόσο, η προοπτική παραμμένη ζωντανή και από τις έρευνες που πραγματοποιούνται σε άλλα τεμάχια της ΑΟΖ. Με τα σημερινά δεδομένα η επικρατέστερη επιλογή είναι η ανάπτυξη αγωγού φυσικού αερίου προς την Αιγύπτο, ο οποίος θα λειτουργήσει συνδυαστικά και με τα δύο τεμάχια που έχει πάρει για έρευνες η ExxonMobil από την Αιγύπτο και γετνήζουν με το τεμάχιο 10. Στην περίπτωση νέων ανακαλύψεων στην αιγυπτιακή ΑΟΖ αυτές θα ισχυροποιήσουν το σενάριο να «λιμνοποιηθεί» η αξιοποίηση των κοιτασμάτων.

Το γεωτρύπανο της Stena Drilling

Το Stena Forth είναι ένα από τα τέσσερα γεωτρύπανα της βρετανικής εταιρείας Stena Drilling με την οποία συνεργάζεται η ExxonMobil. Γεωτρύπανο της ίδιας εταιρείας, το Stena IceMAX, πραγματοποίησε τις δύο πρώτες ερευνητικές γεωτρήσεις στο τεμάχιο 10, τέλη του 2018 αρχές του 2019.

Όπως ανακοινώθηκε από την ιδιοκτήτρια εταιρεία του Stena Forth, στις 18 Νοεμβρίου 2021 υπεγράφη νέο συμβόλαιο συνεργασίας με την ExxonMobil

για ένα έργο που έχει η αμερικανική εταιρεία στον ανατολικό Καναδά. Για τις εργασίες που θα πραγματοποιηθούν εκεί θα χρησιμοποιηθεί το Stena Forth το οποίο με βάση τις ανακοινώσεις θα μετακινηθεί το δεύτερο εξάμηνο του 2021.

Το ίδιο γεωτρύπανο, όπως ανακοίνωσε η ιδιοκτήτρια εταιρεία, θα επιστρέψει και πάλι στην ανατολική Μεσόγειο μετά την ολοκλήρωση των εργασιών στον ανατολικό Καναδά. Ο στόλος της βρετα-

νικής εταιρείας αποτελείται από τέσσερα γεωτρύπανα (Stena IceMAX, Stena Carron, Stena DrillMAX, Stena Forth) και δυο πλωτές εξέδρες. Με δεδομένη την ανακίνωση της εταιρείας πως το γεωτρύπανο θα αναχωρήσει για τον ανατολικό Καναδά το δεύτερο εξάμηνο του 2022, το Stena Forth ενδεχομένως μετά το πέρας των εργασιών στο τεμάχιο 10 να μετακινηθεί προς την Αιγυπτιακή ΑΟΖ και στα τεμάχια που έχουν δοθεί στην ExxonMobil.

Η οικονομική κρίση γονατίζει τα τ/κ νοικοκυριά

Η κατρακύλα της λίρας οδήγησε σε αύξηση του πληθωρισμού και εκτόξευσε στα ύψη τις τιμές βασικών αγαθών

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΙΑ**

Η αγωνία των Τουρκοκυπρίων για την πορεία της οικονομικής κρίσης μεγεθύνεται μέρα με τη μέρα. Η κρίση, η οποία πλήττει πολυδιάστατα την Τουρκία και την τ/κ κοινότητα από το 2018, τις τελευταίες εβδομάδες προσλαμβάνει νέες διαστάσεις. Η ανορθολογική στρατηγική της κυβέρνησης Ερντογάν για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, πλήττει την τουρκική και την τουρκοκυπριακή οικονομία, με τον πληθωρισμό να εκτοξεύεται στα ύψη. Ο Πρόεδρος της Τουρκίας ισχυρίστηκε ότι η χώρα του διεξάγει «έναν πόλεμο οικονομικής ανεξαρτησίας», ενώ απέκλεισε το ενδεχόμενο πρόωγων εκλογών. Οι συγκεκριμένες δηλώσεις είχαν ως αποτέλεσμα την νέα πτώση της αξίας του εθνικού νομίσματος

Με τη βουτιά της λίρας τα δάνεια που είχαν συναφθεί σε ξένο νόμισμα ανέβηκαν κατακόρυφα.

της Τουρκίας. Στα κατεχόμενα, όπου το μεγαλύτερο μέρος των δανείων και των οφελών πληρώνονται σε ξένα νομίσματα, η ελεύθερη πτώση της τουρκικής λίρας αφήνει τα τ/κ νοικοκυριά σε πολύ δύσκολη θέση. Μέσα σε λίγα εικοσιτετράωρα, την προηγούμενη εβδομάδα, το δολάριο ξεπέρασε τον φράκτι των 12 μονάδων, την ίδια στιγμή, το ευρώ ξεκινάει να «φλερτάρει» με τις 14 μονάδες. Αυτές οι εξελίξεις είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των δανείων των Τ/κ και φυσικά την εκ νέου κορύφωση του πληθωρισμού.

Στην σκιά της μεγάλης κρίσης, η τ/κ Αριστερά και οι μερίδες της τ/κ κοινότητας που δεν παραιτούνται από το όραμα της ενωμένης Κύπρου ξεκινούν δημόσια συζήτηση για μετάβαση στο ευρώ. Την ίδια ώρα, Τ/κ επιχειρηματίες απαιτούν την χρήση της τουρκικής λίρας στις συναλλαγές με την Τουρκία.

Ο ανεξέλεγκτος πληθωρισμός

Λίγο πριν από τη νέα απόφαση της τουρκικής Κεντρικής Τράπεζας για μείωση του επιτοκίου, στον τουρκικό και

Ορισμένοι Τ/κ οικονομολόγοι προειδοποιούν ότι ο πληθωρισμός στην πραγματική οικονομία των κατεχομένων έχει ξεπεράσει προ πολλού το 50%.

τ/κ τύπο δημοσιεύθηκε μια σημαντική είδηση. Η «υπηρεσία στατιστικής» έδωσε στην δημοσιότητα το νέο ποσοστό του πληθωρισμού στα κατεχόμενα. Σύμφωνα με την τ/κ «υπηρεσία» την περίοδο του Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου, ο πληθωρισμός στα κατεχόμενα σημείωσε αύξηση της τάξης του 3,23%. Με αυτόν τον τρόπο, το νέο ποσοστό του πληθωρισμού στα κατεχόμενα ανήλθε στο 23,63%.

Σύμφωνα με την «υπηρεσία στατιστικής», αξιοσημείωτη αύξηση τιμής στα κατεχόμενα, κατά τις προηγούμενες εβδομάδες καταγράφηκε στα είδη ένδυσης. Σε αυτό το «μέτωπο», η αύξηση των τιμών άγγιξε το 10,58%. Την ίδια στιγμή, σε ορισμένα άλλα είδη πρώτης ανάγκης, λ.χ. στο μαρούλι, η αύξηση της τιμής έφτασε στο 52,17%.

Τ/κ αναλυτές, εστιάζοντας στο φαινόμενο του πληθωρισμού, υπογραμμίζουν δυο σημεία. Πρώτον, για την αύξηση των τιμών των βασικών αγαθών ευθύνεται η ελεύθερη πτώση της τουρκικής λίρας, την οποία πλέον δεν μπορεί να ελέγξει η τουρκική κυβέρνηση. Η τ/κ κοινότητα, επειδή εξαρτάται οικο-

νομικά από την Τουρκία, δεν διαθέτει μέσα και εργαλεία για παρέμβαση στην μεγάλη κρίση. Δεύτερον, το πραγματικό ποσοστό του πληθωρισμού στα κατεχόμενα δεν αποκλείεται να είναι πολύ υψηλότερο. Για αυτόν άλλωστε τον λόγο, ορισμένοι Τ/κ οικονομολόγοι προειδοποιούν ότι ο πληθωρισμός στην πραγματική οικονομία των κατεχομένων έχει ξεπεράσει προ πολλού το 50%. Εστιάζοντας στις παραπάνω εξελίξεις, ο τ/κ τύπος προειδοποιεί ότι το τελευταίο διάστημα έχει ανοίξει περαιτέρω η οικονομική ψαλίδα ανάμεσα στις ελεύθερες περιοχές και στα κατεχόμενα. Σύμφωνα με την «Γιενί Ντουζέν», ένας εργαζόμενος με τον εβδομαδιαίο βασικό μισθό στα κατεχόμενα μπορεί να αγοράσει 800 πακέτα μακαρονιών. Για την τ/κ εφημερίδα, η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην αγοραστική δύναμη του εργάτη των κατεχομένων και των ελεύθερων περιοχών μιλά από μόνη της. Τα

κατεχόμενα βρίσκονται πλέον στο χείλος της οικονομικής καταστροφής.

Σε άλλο δημοσίευμά της, η «Γιενί Ντουζέν» εστιάζει στην κατακόρυφη αύξηση των δανείων των τ/κ νοικοκυριών. Στην υποθετική περίπτωση που μια τ/κ οικογένεια εξασφάλισε το προηγούμενο διάστημα δάνειο για αγορά οικίας ύψους 50.000 λιρών Αγγλίας, με περίοδο πληρωμής 120 μηνών, με την αντιστοικία του δανείου σε 500.000 τουρκικές λίρες, σήμερα το ύψος του δανείου ανήλθε στις 700.000 λίρες Τουρκίας. Σημειώνεται ότι στα κατεχόμενα, σε αντίθεση με τα δάνεια, οι μισθοί πληρώνονται σε λίρες Τουρκίας.

Τα άδεια ράφια

«Όταν επισκέφθηκα μια υπεραγορά το Σαββατοκύριακο, διαπίστωσα ότι κάποια ράφια ήταν άδεια. Ό,τι παίρνει ο πολίτης από το ράφι δεν αντικαθίσταται. Για ποιο λόγο; Μάλλον τα νέα προϊόντα θα τοποθετηθούν με υψηλότερη τιμή», σημειώνει χαρακτηριστικά ο Τ/κ δημοσιογράφος, Γκιокχάν Αλτίνερ για την μεγάλη οικονομική πτώση των κατεχομένων.

Ο Τ/κ δημοσιογράφος, ο οποίος πιστεύει ότι τα κατεχόμενα την παρούσα στιγμή παραμένουν όρθια από οικονομική άποψη χάρη στους μισθούς και τις «συντάξεις» του δημοσίου και το ζεστό χρήμα που φτάνει από τις ελεύθερες περιοχές, προσθέτει τα εξής: «Ως πότε θα συνεχιστεί αυτή η κατάσταση; Κανείς δεν έχει ιδέα. Όταν ρωτάμε τους κυβερνητικούς αξιωματούχους, μας απαντούν «τι να κάνουμε, όλα έχουν γίνει ακριβά» και προσπερνούν την ουσία του προβλήματος».

Αναμένεται νέα άνοδος της τιμής των καυσίμων. Οι τιμές της βενζίνης (στα κατεχόμενα), που κάποτε ήταν πολύ χαμηλότερες από τις τουρκικές, πλέον έχουν ξεπεράσει τις τουρκικές τιμές», συμπληρώνει ο Λεβέντ Όζανταμ, ο οποίος αναρωτιέται: «Η ΤΔΒΚ είναι μια χώρα χωρίς δημόσια συγκοινωνία. Η αύξηση των καυσίμων ποροδοτεί μια αλυσιδωτή αύξηση σε πολλά προϊόντα. Διανύουμε μια πραγματικά δύσκολη περίοδο. Είναι προφανές ότι είμαστε ανεπαρκείς σε ό,τι αφορά τη διαχείριση κρίσεων. Τι πιστεύετε ότι μπορείτε να διορθώσετε αυξάνοντας τις τιμές των καυσίμων κάθε εβδομάδα;»

Στο τραπέζι και η ιδέα του ευρώ

Στην σκιά των προαναφερόμενων, στα κατεχόμενα ξεκινά μια νέα οικονομικής υφής συζήτηση. Τ/κ επιχειρηματίες συζητούν το ενδεχόμενο της αποκλειστικής χρήσης της τουρκικής λίρας στις συναλλαγές με την Τουρκία. Την ίδια στιγμή, η τ/κ Αριστερά που δεν παραιτείται από το όραμα της ενωμένης Κύπρου εισπνέεται την χρήση του ευρώ και στο βόρειο τμήμα του νησιού.

Σχετικά με την χρήση της λίρας στις συναλλαγές με την Τουρκία, ο τ/κ «Σύλλογος Νέων Επιχειρηματιών της Βόρειας Κύπρου», πριν από λίγα εικοσιτετράωρα έδωσε στην δημοσιότητα ένα «οικονομικό πακέτο», στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι εξής προτάσεις: «Να καταστεί υποχρεωτική η χρήση της τουρκικής λίρας, με την έκδοση διατάγματος που θα έχει ισχύ νόμου, για όλες τις συναλλαγές με την Τουρκία και την πραγματοποίηση των σχετικών εμπορικών πληρωμών. Να καθοριστούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες για τα είδη εισαγωγής στις τελωνειακές πύλες σε εύλογα επίπεδα και να πραγματοποιηθεί η είσπραξη των τελωνειακών φόρων σε τουρκικές λίρες (για συναλλαγές με εταιρείες της Δημοκρατίας της Τουρκίας)».

Παράλληλα με την υποχρεωτική χρήση της λίρας στις συναλλαγές με την Τουρκία, στα κατεχόμενα, τις τελευταίες ώρες, στο «τραπέζι» έχει πέσει και η ιδέα της χρήσης του ευρώ. Πρόκειται για μια ιδέα που πολύ χαμηλότερες από τις τουρκικές, πλέον έχουν ξεπεράσει τις τουρκικές τιμές», συμπληρώνει ο Λεβέντ Όζανταμ, ο οποίος αναρωτιέται: «Η ΤΔΒΚ είναι μια χώρα χωρίς δημόσια συγκοινωνία. Η αύξηση των καυσίμων ποροδοτεί μια αλυσιδωτή αύξηση σε πολλά προϊόντα. Διανύουμε μια πραγματικά δύσκολη περίοδο. Είναι προφανές ότι είμαστε ανεπαρκείς σε ό,τι αφορά τη διαχείριση κρίσεων. Τι πιστεύετε ότι μπορείτε να διορθώσετε αυξάνοντας τις τιμές των καυσίμων κάθε εβδομάδα;»

ΑΡΘΡΟ Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

200 ο αριθμός της δημοκρατίας!

Διακόσιοι είναι οι βουλευτές που πρέπει να ψηφίσουν ώστε να μπορέσει να αλλάξει ο νόμος και όλοι οι Έλληνες του εξωτερικού, χωρίς περιορισμούς, να μπορούν να συμμετέχουν στις Εθνικές εκλογές από τον τόπο κατοικίας τους. Το δικαίωμα έχουν όλοι οι Έλληνες, αλλά πρέπει να διευκολυνθούν ώστε να μπορούν να ψηφίζουν από εκεί που μένουν, όπως άλλωστε συμβαίνει σε όλα τα σοβαρά κράτη. Τα αριστερά κόμματα αντιτιθενται στο δημοκρατικό δικαίωμα των Ελλήνων του εξωτερικού και βάζουν εμπόδια ώστε να είναι σχεδόν αβίθανο να μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους όλοι όσοι το επιθυμούν. Δεν γίνεται σε μια δημοκρατική χώρα κάποιος να φοβούνται την ψήφο των αποδήμων. Στις επικείμενες αρχαιρεσίες του ΚΙΝΑΛ είναι σημαντικό για τους Έλληνες του εξωτερικού να μάθουν τι σκέφτονται οι υποψήφιοι!

Θα πρέπει να κάνουν γνωστές τις προθέσεις τους εφόσον εκλεγούν στην προεδρία του κινήματος. Όποιοι είναι κατά της άρσης των περιορισμών της ψήφου των αποδήμων να το γνωστοποιήσει. Οι ψηφοφόροι δικαιούνται να γνωρίζουν τις προθέσεις πάνω σε ένα τόσο σοβαρό θέμα, ειδικά τη στιγμή που φαίνεται να σπνώνουν κάλπες και εκτός Ελλάδας. Είναι σίγουρο ότι η παρούσα κυβέρνηση θα ξαναπροσπαθήσει να άρει τους περιορισμούς και εκεί θα χρειαστεί στήριξη. Το ΚΙΝΑΛ θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην προσπάθεια αποκατάστασης της δημοκρατικής διαδικασίας.

Όποιοι δηλώνει δημοκράτης αλλά βάζει περιορισμούς στην άσκηση του πιο ιερού δημοκρατικού δικαιώματος είναι τουλάχιστον υποκριτές. Όσοι Έλληνες ζουν και διατρέπουν στο εξωτερικό δεν είναι λιγότερο Έλληνες από όσους ζουν εντός της ελληνικής επικράτειας. Δεν γίνεται να υπάρχουν Έλληνες ψηφοφόροι δυο ταχυτήτων. Η ψήφος είναι ιερή και δεν μπορεί να είναι προνόμιο των πλουσίων, δηλαδή όσων έχουν την οικονομική δυνατότητα να επιστρέψουν στην πατρίδα κατά τη διάρκεια των ελλογών. Η ευθύνη που έχουν οι βουλευτές είναι μεγάλη και θα κληθούν σύντομα να απαντήσουν στην πολύ απλή ερώτηση. Είμαστε όλοι οι Έλληνες ίσοι ή όχι;

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ημερολόγιο Κατοχής

31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1942 – 4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1945

ΤΟΜΟΣ
B

«Χρειάστηκε να υπερνικήσω
πολλούς δισταγμούς για
να φθάσω στην απόφαση να
το παραδώσω στη δημοσιότητα»

ΚΥΡΙΑΚΗ
28/11

ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ

Καθημερινή Πρωινή και Σάββατη Έκδοση

www.kathimerini.com.gr

ΑΝΑΛΥΣΗ

Απροετοίμαστοι οι επενδυτές για έλλειψη γαιάνθρακα

Του EDWARD CHANCELLOR / REUTERS

Μέσα στα τελευταία 250 χρόνια, η αφθονία στη χρήση γαιάνθρακα, και σχετικά πιο πρόσφατα πετρελαίου και φυσικού αερίου, έχει πυροδοτήσει την εκβιομηχάνιση, συνέβαλε στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου και στην αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού. Η πρόσφατη Σύνοδος για το Κλίμα στη Γλασκώβη (COP26) επικεντρώθηκε στον ρόλο των ορυκτών καυσίμων στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Ακόμα κι αν η κλιματική αλλαγή δεν αποτελούσε πειστικό πρόβλημα, ο κόσμος και πάλι θα έπρεπε να προσαρμοστεί στην προοπτική εξάντλησης του φθηνού πετρελαίου και του φθηνού φυσικού αερίου. Η μετάβαση στην εναλλακτική ενέργεια μπορεί να είναι αναπόφευκτη, αλλά μοιραία θα προκαλέσει και αναταράξεις. Ένα είναι σίγουρο, ότι ο κίνδυνος της μετάβασης αυτής δεν έχει καταλλήλως εκτιμηθεί από τις αγορές. Η χρήση ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ενέργειας περιορίζεται από συγκεκριμένους νόμους της Φυσικής. Όπως ο Κένεθ Μπάλντινγκ τόνιζε στο δοκίμιο του το 1973 για τα «Οικονομικά της Ενέργειας», ο δεύτερος νόμος της Θερμοδυναμικής ορίζει πως η ενέργεια, όσο περισσότερο χρησιμοποιείται, τόσο λιγότερο διαθέσιμη γίνεται. Ο νόμος της διατήρησης ενέργειας ορίζει ότι είτε μπορεί να δημιουργηθεί είτε να καταστραφεί. Συνεπώς σε ένα κλειστό σύστημα, όπως αυτό της Γης, η προμήθεια ενέργειας από ορυκτά καύσιμα θα πρέπει σταδιακά να εξαντληθεί. Πρόσφατη μελέτη επιστημόνων του γαλλικού κράτους προειδοποιεί ότι μέσα σε μόλις 13 χρόνια η προσφορά πετρελαίου σε παγκόσμια κλίμακα μπορεί να παύσει.

Η μετάβαση στην εναλλακτική ενέργεια μπορεί να είναι αναπόφευκτη, αλλά μοιραία θα προκαλέσει και αναταράξεις.

Ο Λουί Ντελανουά και οι συνεργάτες του, συγκεκριμένα, διαπιστώνουν ότι όσο ο «μαύρος χρυσός» καθίσταται λιγότερο εύκολα διαθέσιμος, τόσο περισ-

σότερη ενέργεια απαιτείται για να εξορυχθεί. Προ της πετρελαϊκής κρίσης του 1970 χρειαζόταν το ισοδύναμο δύο βαρελιών πετρελαίου για να εξορυχθούν 100 βαρέλια, ενώ σήμερα αυτό έχει αυξηθεί στα 15 βαρέλια και πλέον, ενώ θα φθάσει στα 25 βαρέλια έως το 2024, σύμφωνα με τον Ντελανουά. Αυτή η διεργασία «του ενεργειακού κανιβαλισμού» σημαίνει ότι για άλλους σκοπούς έχει απομείνει λιγότερη ενέργεια. Με δεδομένη την εξακολουθούσα εξάρτηση του κόσμου από το πετρέλαιο, η διεθνής οικονομία δυνητικά θα αντιμετωπίσει μια έλλειψη γαιάνθρακα. Ο Λουί Ντελανουά διατείνεται ότι το ανθρώπινο είδος οφείλει να επιταχύνει τη μετάβαση στην εναλλακτική ενέργεια. Το κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τον ήλιο και τον άνεμο υποχώρησε δραστηκότατα τα τελευταία δέκα χρόνια και το 2018 έφθασε σε χαμηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Αλλά, όπως έδειξε η μίνι ενεργειακή κρίση στη Βρετανία, αυτές οι ΑΠΕ είναι διαλείπουσες και όσο η συμμετοχή τους αυξάνεται πέραν ενός ορίου στην παραγωγή ηλεκτρισμού, τόσο η προμήθεια του τελευταίου γίνεται ασταθής. Το πρόβλημα έγκειται στο ότι αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει ένας οικονομικός τρόπος να αποθηκευθεί η ενέργεια από ήπιες πηγές. Πέραν τούτου, ενώ ο ήλιος και ο αέρας δυνητικά θεωρούνται ανεξάντλητες πηγές, η γεωγραφία και το κλίμα είναι περιοριστικοί παράγοντες. Ακόμα όμως και αν ήταν δυνατόν να παραχθεί επαρκής ποσότητα εναλλακτικής ενέργειας, θα χρειάζονταν κολλοσιαίες προμήθειες πρώτων υλών για τη μετάβαση. Οπότε, εν κατακλείδι, πώς πρέπει να δράσουν οι επενδυτές; Κατά τον Γουίλ Τόμσον της Massif Capital, θα πρέπει να παρακολουθούν βιομηχανικούς ομίλους που μετασχηματίζουν τις διαδικασίες τους ακόμα κι αν οι επιδόσεις τους με γνώμονα την κοινωνία, το κλίμα και την εταιρική διακυβέρνηση είναι χαμηλές. Ένα παράδειγμα που αναφέρει ο ίδιος είναι η σουηδική χαλυβουργία SSAB, η οποία εστιάζει στην παραγωγή χαλύβα άνευ ρύπων, και η γερμανική τοιμενοβιομηχανία HeidelbergCement με τεχνολογία δέσμευσης τους.

80 δολ. με αεροταξί η διαδρομή Μανχάταν - αεροδρόμιο Κένεντι

Ερχονται τα νέα ηλεκτροκίνητα αεροσκάφη για σύντομες και ασφαλείς πτήσεις

Του GAUTHAM NAGESH THE NEW YORK TIMES

Μοιάζει με εξωπραγματικό σενάριο το να μπορεί κάποιος να πάει με αυτοκίνητό του στην πλησιέστερη «πίτασα» αεροταξί και να επιβιβαστεί σε ένα αεροσκάφος που θα τον μεταφέρει στο αεροδρόμιο σε 20 λεπτά και με το ίδιο περίπου τίμημα που θα κατέβαλλε σε ένα κοινό ταξί. Πολλές εταιρείες, όμως, διατείνονται ότι πλησιάζει η μέρα που θα μπορούν να προσφέρουν ασφαλείς, φθηνές και ηλεκτροκίνητες σύντομες πτήσεις σε όποιον επιθυμεί να διανύσει μικρές αποστάσεις από 3 έως 200 χιλιόμετρα. Είδικόι του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα εκτιμούν πως η τεχνολογία του είδους μπορεί να εξελιχθεί σε μια τεράστια αγορά που θα συνεισφέρει στην αποσυμφόρηση της κυκλοφορίας και θα αλλάξει

Σε αντίθεση με τα συμβατικά αεροπλάνα, δεν απαιτούν διάδρομο απογείωσης και προσγείωσης.

τις μετακινήσεις του πληθυσμού στις μεγάλες μητροπόλεις.

Αν και οι μετακινήσεις με αεροταξί παραμένουν ακόμη απρόσιτες για τους περισσότερους, με τις αναβαθμίσεις στην τεχνολογία των μπαταριών έχει μειωθεί το κόστος της ανάπτυξης ηλεκτροκίνητων αεροσκαφών που θα μπορούν να λειτουργήσουν ως αστική συγκοινωνία. Οι εταιρείες αυτές στοιχηματίζουν πως μπορούν να παρουσιάσουν ηλεκτροκίνητα αεροσκάφη τοπικής κίνησης προστά στο ευρύ κοινό. Έχουν ήδη αναπτύξει νέα αεροσκάφη για να διεκδικήσουν από τώρα το μερίδιό τους στην κυοφορούμενη αυτή αγορά μέσα σε λίγα χρόνια. «Θέλουμε να δημιουργήσουμε κάτι προστό σε πολύ κόσμο που θα προσφέρει ότι και ένα τρένο μεγάλης ταχύτητας, χωρίς να απαιτεί νέες υποδομές», τονίζει σχετικά ο Ντάνιελ Βουίγκα-ντ, διευθύνων σύμβουλος και ιδρυτής της Lilium Air Mobility, που έχει έδρα στη Γερμανία. Διευκρινίζει, πάντως, πως το εισιτήριο «δεν θα έχει από την πρώτη μέρα την

Τα ηλεκτροκίνητα αεροταξί θα χρησιμοποιούν το 1/5 της ενέργειας των συμβατικών ελικοπτέρων.

ίδια τιμή με ένα τρένο μεγάλης ταχύτητας στη Γερμανία, αλλά θα φτάσει σε αυτό το επίπεδο μέσα στα επόμενα 15 χρόνια, διαφορετικά θα θεωρήσω ότι αποτύχαμε».

Οι βιομηχανίες του κλάδου υποστηρίζουν πως αυτά τα ηλεκτροκίνητα αεροσκάφη θα έχουν πο-λύαριθμα πλεονεκτήματα έναντι των συμβατικών και ιδιαίτε-ρω-ς έναντι των ελικοπτέρων, που είναι θορυβώδη, συχνά επικίνδυνα και προβληματικά λόγω βαρύνουσας ό-γκου για την πτήση όσο και για την συντήρησή τους. Τα νέα ηλεκτροκίνητα αεροσκάφη θα χρησιμοποιούν το 1/5 της ενέργειας των συμβατικών ελικοπτέρων. Σε αντίθεση με τα παραδοσιακά αεροσκάφη δεν θα απαιτούν διάδρομο απογείωσης και προσγείωσης. Ο Ανταμ Γκολντστάιν, συνδιευθύνων σύμ-

βουλος της Archer Aviation, εκφράζει την ελπίδα πως η εταιρεία του θα είναι σε θέση να προσφέρει τέτοιου είδους υπηρεσίες με ναύλο που δεν θα υπερβαίνει τα 3 με 4 δολάρια ανά ενάμιση χιλιόμετρο περίπου. Μιλώντας επομένως για τις αμερικανικές μητροπόλεις, μια πτήση από το Μανχάταν μέχρι το αεροδρόμιο Κένεντι θα κοστίζει κάπου ανάμεσα στα 50 και τα 80 δολάρια. Πολλοί ειδικοί του κλάδου προβλέπουν πως το κόστος μιας τέτοιας τοπικής διαδρομής θα είναι περίπου το ίδιο με μια κούρα της πολυτελούς υπηρεσίας Uber Black.

«Το μεγαλύτερο μέρος του κόστους είναι οι μπαταρίες», τονίζει ο κ. Γκολντστάιν, που είναι μεν ακριβές αλλά παράγονται κάθε μέρα φθηνότερες. Πολλές εταιρείες, ανάμεσα στις οποίες οι Lilium και

Archer, έχουν ξεχωρίσει στον κλάδο τους για την τεχνολογία τους αλλά και την ευκολία με την οποία α-ντλούν κεφάλαια. Καμία από τις δύο δεν αρκείται να κατασκευάζει οχήματα. Προσπαθούν να αναπτύξουν αεροσκάφη και να προσφέ-ρουν αντίστοιχες υπηρεσίες, συν-δυάζοντας τον παραδοσιακό ρόλο των βιομηχανικών αεροσκαφών, όπως η Boeing, και των αερομεταφορέων όπως η Delta. Πολλοί ειδικοί του κλάδου έχουν αποδώσει εύσημα στην Tesla και σε άλλες αυτοκινητοβιομηχανίες, που μπαίνοντας στην αγορά των ηλεκτροκίνητων προκάλεσαν μείωση του κόστους των μπαταριών. Παραδοσιακές αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως η Hyundai, αυξάνουν τις επενδύσεις τους στην παραγωγή ηλεκτροκί-νητων αεροσκαφών με την ελπίδα

να μπουν σε αυτή την αγορά το 2028. Οι πιο καθιερωμένες εταιρείες στον χώρο αυτό, όπως οι Joby Aviation και Volocopter, υπόσχονται να παρουσιάσουν λειτουργικά αεροσκάφη του είδους μέχρι το 2024. Πρόκειται για έναν φιλόδοξο στόχο που θα εξαρτηθεί κυρίως από το αν θα πάρουν την έγκριση των ρυθμιστικών αρχών. Η Volocopter επιδιώκει να πάρει την έγκριση της Υπηρεσίας Ασφάλειας Αεροπορίας της Ε.Ε. και ελπίζει πως θα έχει τα αεροσκάφη της έτοιμα και λειτουργικά το 2024. Η Joby, που έχει έδρα στην Καλιφόρνια, επιδιώκει το ίδιο αλλά με άλλα προ-σέγγιση, καθώς έχει ήδη να παρουσιάσει 1.000 δοκιμαστικές πτήσεις ηλεκτροκίνητου αεροσκάφους της με τέσσερις θέσεις επιβατών και μία για τον πιλότο.

Εγκρίθηκε το νομοσχέδιο του 1,75 τρις. δολαρίων

Επείτα από σχοινοτεχνείς διαπραγματεύσεις και αλληπάλληλες αναβολές που έθεσαν εν αμφιβολή την τύχη του, εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το νομοσχέδιο του Αμερικανού προέδρου για τις επενδύσεις σε έργα υποδομής συνολικής αξίας 1,75 τρις. δολαρίων με στόχο την κοινωνική πολιτική.

Όπως επισημαίνουν οικονομικοί και πολιτικοί αναλυτές, πρόκειται για το μεγαλύτερο επενδυτικό πρόγραμμα που έχει τεθεί σε εφαρμογή στην ιστορία των ΗΠΑ και έχει στόχο την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση των εκπομπών καυσαερίων.

Από τη στιγμή που έχει πάρει την έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων, το νομοσχέδιο παίρνει τώρα τον δρόμο για τη Γερουσία.

Στο εν λόγω πρόγραμμα προβλέπεται η μείωση των εκπομπών καυσαερίων κατά το ήμισυ μέχρι το 2030 και στη συνέχεια ο πλήρης μηδενισμός τους μέχρι τα μέσα του αιώνα, με στόχο το μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα. Μεταξύ άλλων, το νομοσχέδιο προβλέπει επενδύσεις συνολικού ύψους 55 δισ. δολαρίων σε προγράμματα για την προστασία του κλίματος, κυρίως μέσω της προσφοράς φορολογικών κινήτρων για τη χρήση πηγών ενέργειας με χαμηλές εκπομπές ρύπων. Το ποσό αυτό είναι, ωστόσο, αισθητά μειωμένο σε σύγκριση με τα 600 δισ. δολάρια που προέβλεπε το αρχικό σχέδιο των Δημοκρατικών στο πλαίσιο συνολικού προγράμματος ύψους 3,5 τρις. δολαρίων. Όπως τονίζουν, πάντως, οικονομικοί αναλυτές, εάν θεσπιστεί το συγκεκρι-

Μετά την έγκριση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το νομοσχέδιο παίρνει τώρα τον δρόμο για τη Γερουσία. Στη φωτογραφία, βουλευτές των Δημοκρατικών πανηγυρίζουν την υψίωση του νομοσχεδίου.

κριμένο σχέδιο και αποτελέσει νόμο του αμερικανικού κράτους, τότε θα είναι δύσκολο για τις μελλοντικές κυβερνήσεις να ανακαλέσουν προαποφασισμένα μέτρα που προβλέπονται από το επίμαχο νομοσχέδιο. Εξάλλου, το νομοσχέδιο περιλαμβάνει και μια πρόταση για αύξηση των εκπτώσεων στη φορολογία έως και κατά 12.500 δολάρια για όσα ηλεκτρικά οχήματα κατασκευάζονται σε μονάδες παραγωγής εντός των ΗΠΑ.

Σημειώτέον ότι η αμέσως προηγούμενη αντίστοιχη προσπάθεια που έγινε στις ΗΠΑ με σκοπό την ψηφισιολογική νομοθεσία με μέτρα για την προστασία του κλίματος ήταν το 2009. Τότε στον Λευκό Οίκο βρισκόταν ο πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα και οι Δημοκρατικοί δεν κατέλυναν τελικά να εγκρίνουν ένα σύστημα τιμολόγησης των εκπομπών άνθρακα.

Την εμίνονη θέση της ότι η ΕΚΤ δεν πρέπει να επισπεύσει μια αύξηση των επιτοκίων προτού λήξει το σοκ που έχει δεχθεί η οικονομία από την πανδημία επανέλαβε για μια ακόμη φορά η πρόεδρος της Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ. Κι ενώ παραδέχθηκε ξανά πως ο πληθωρισμός, που βρίσκεται από τον Οκτώβριο στο 4,1%, θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα σαφώς άνω του στόχου της Τράπεζας, υπογράμμισε και πάλι την πεποίθησή της ότι οι πληθωριστικές πιέσεις θα υποχωρήσουν στο εγγύς μέλλον. Επα-νέλαβε, άλλωστε, και στην υπόθεσή της ότι παρά τη λήξη του έκτακτου προγράμματος κατά της πανδημίας τον Μάρτιο, η Τράπεζα θα συνεχίσει τις εκτεταμένες αγορές ομολόγων και με χαλαρότερα κρι-

Η ΕΚΤ θα συνεχίσει τις εκτεταμένες αγορές ομολόγων με χαλαρότερα κριτήρια και μετά τον Μάρτιο, τόνισε.

τήρια.

«Όταν οι πληθωριστικές πιέσεις αναμένεται να υποχωρήσουν, όπως συμβαίνει σήμερα, δεν έχει νόημα να αντιδράσουμε επιβιβάζοντας περιοριστική νομισματική πολιτική», τόνισε η κ. Λαγκάρντ και υπογράμμισε πως μια τέτοια στροφή «δεν θα λειτουργούσε στην οικονομία παρά μόνον όταν θα έχει παρέλθει το σοκ».

Η κεντρική τράπεζα της Ευρωζώνης έχει καταστήσει σαφές ότι το πρόγραμμα αγορών ομολόγων του 1,85 τρις. ευρώ, που επιστράτευσε για να αντιμετωπίσει την ύφεση της πανδημίας, πρόκειται να λήξει τον Μάρτιο του επόμενου έτους, όπως προ-

Η κ. Λαγκάρντ επανέλαβε την πεποίθησή της ότι οι πληθωριστικές πιέσεις θα υποχωρήσουν στο εγγύς μέλλον.

βλέπει το χρονοδιάγραμμά του. Η κ. Λαγκάρντ επανέλαβε, όμως, πως οι αγορές ομολόγων θα παραμείνουν σε «σημαντικά» επίπεδα και πέραν του τέλους του προγράμματος. Υπογράμμισε, άλλωστε, πως θα προηγηθεί «ο κατάλληλος υπολογισμός των αγορών τίτλων, ώστε να στηριχθεί η

ανάκαμψη και η βιώσιμη επιστροφή σε έναν πληθωρισμό κοντά στα επίπεδα του στόχου του 2%». Επρόκειτο για έμμεση αναφορά στα σχέδια της Τράπεζας να βρει τρόπο ώστε μετά το τέλος του έκτακτου προγράμματος να αγοράζει ακόμα και ομολόγα που δεν έχουν βαθμολογία επέν-

δους, όπως, για παράδειγμα, το χρέος του ελληνικού Δημοσίου.

Η στάση της ΕΚΤ αποκλίνει από τη στροφή που αναμένεται να πραγματοποιήσουν τους επόμενους μήνες, αυξάνοντας το κόστος του δανεισμού, αφενός η αμερικανική Federal Reserve και αφετέρου η Τράπεζα της Αγγλίας. Η ΕΚΤ θα λάβει τις σχετικές αποφάσεις στην επόμενη συνεδρίασή της στις 16 Δεκεμβρίου.

Ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη η ομιλία της κ. Λαγκάρντ στη Φρανκφούρτη σημειώ-νταν αύξηση του κόστους δανεισμού των χωρών της Ευρωζώνης, που είχε υποχωρήσει σημαντικά στη συνεδρίαση της Πέμπτης. Παρά την άνοδο, πάντως, παραμένουν κοντά στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων επτά ετών, καθώς η πανδημία οδηγεί τους επενδυτές στα ασφαλή καταφύγια του κρατικού χρέους. Ειδικότερα, οι αποδόσεις των δεκαετών του γερμανικού Δημοσίου σημειώνουν αύξηση δύο μονάδων βάσης, στο -0,26%, ενώ είχαν υποχωρήσει κατά 4 μ.β. μία ημέρα νωρίτερα. Η αυξημένη ζήτηση για ομόλογα των γερμανικού Δημοσίου ως ενέχυρα κρατάει σε χαμηλά επίπεδα τις αποδόσεις τους, καθώς είναι περιορισμένος ο όγκος τους.

Σε ό,τι αφορά, πάντως, τα δεκαετή ομολόγα της Ιταλίας, οι αποδόσεις παρέμειναν χθες αμετάβλητες με τα spreads τους σταθερά στις 118 μ.β. Το ενδιαφέρον των επενδυτών παραμένει στραμμένο στις προθέσεις των κεντρικών τραπεζών. Σημειώ-τέον ότι τα τελευταία στοιχεία φέρουν τις τιμές παραγωγού στη Γερμανία να έχουν αυξηθεί κατά 3,8% τον Οκτώβριο σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, υπερβαίνοντας σαφώς τις προβλέψεις για αύξηση 1,9%. Προβίδουν έτσι πως οι πληθωριστικές πιέσεις εντείνονται.

REUTERS

ταξίδια

Ραντεβού
στα οινοποιεία

ΚΥΡΙΑΚΗ
28/11
ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το Ισλάμ

Προκειμένου να δικαιολογήσει την επιμονή του στον φθηνό δανεισμό, ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν επικαλείται συχνά το Ισλάμ, που απαγορεύει τον τόκο. Πριν από την τελευταία μείωση των επιτοκίων τόνισε πως θα συμπεριφεύγει «στο ίδιο μονοπάτι με εκείνους που υπεραμύνονται του τόκου», ενώ προσέθεσε ότι θα απαλλάξει «τον λαό από το βάρος των επιτοκίων».

Δεν ανησυχούν

Συντασσόμενος πλήρως με τις επιλογές Ερντογάν, ο διοικητής της Τράπεζας της Τουρκίας Σαχάπ Καβτσίογλου υποστήριξε προσφάτως πως δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας για την αύξηση των τιμών και τη διολίσθηση της λίρας, καθώς «οι μειώσεις των επιτοκίων θα σταθεροποιήσουν τόσο το νόμισμα της χώρας όσο και τον πληθωρισμό».

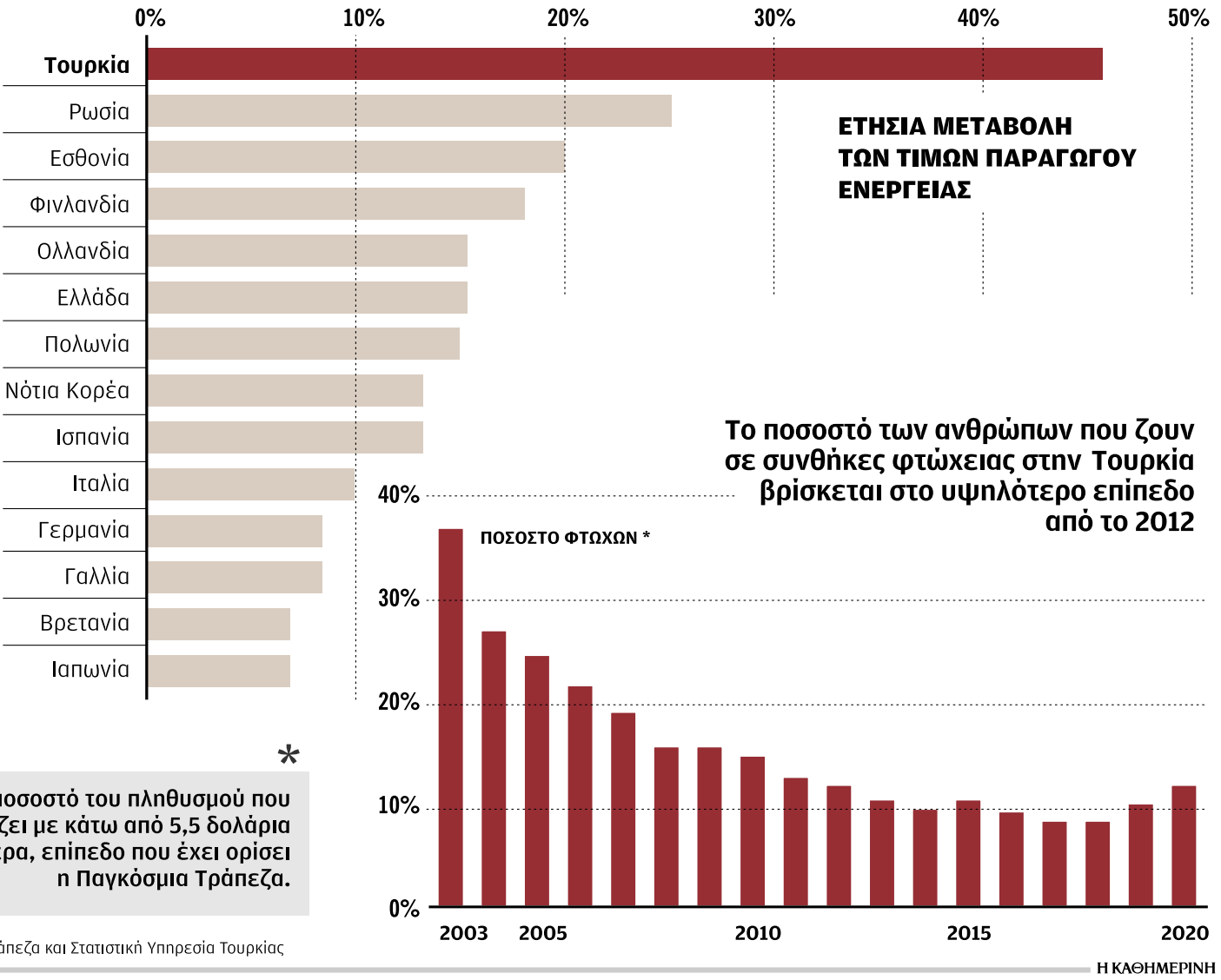
Τα στελέχη

Μιλώντας στον ξένο τύπο σε καθεστώς ανωνυμίας, στελέχη του αντιπολιτευόμενου Ρεπουμπλικανικού Κόμματος δήλωσαν πως η γενικότερη δυσπραγία στη γειτονική χώρα εξυψείται στην αγκαλιά της αντιπολίτευσης υψηλόβαθμα στελέχη επιχειρήσεων, που «προσπαθούν να προστατευθούν έναντι αλλαγής του πολιτικού σκηνικού».

Εκτόξευση του πληθωρισμού στην Τουρκία

Οι υψηλές τιμές της ενέργειας και η υποτίμηση του νομίσματος έχουν οδηγήσει στα ύψη τις τιμές παραγωγού στην Τουρκία και οι αυξήσεις είναι μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες στις περισσότερες χώρες.

Η ανορθόδοξη πολιτική του Ερντογάν

Σε αχατογράφητα νερά η Τουρκία μετά τις αλλεπάλληλες μειώσεις επιτοκίων

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Μυστηριώδης, ακατανόητη, ανορθόδοξη, πολιτική πτώχευσης, πορεία προς αχατογράφητα νερά. Μερικά μόνον από τα κοσμτικά επίθετα με τα οποία χαρακτήρισαν οικονομικοί αναλυτές, επενδυτές, αλλά και Τούρκοι πολιτικοί την απόφαση της Τράπεζας της Τουρκίας να μειώσει για τρίτη φορά μέσα σε δύο μήνες το κόστος του δανεισμού, την περασμένη Πέμπτη, δίνοντας τη χαριστική βολή στο νόμισμά της και στο βιοτικό επίπεδο του τουρκικού λαού. Η πολιτική αυτή της κεντρικής τράπεζας δεν είναι ούτε τόσο μυστηριώδης ούτε τόσο ακατανόητη. Υπαγορεύεται από τον

Τούρκο πρόεδρο και την προσπάθειά του να διασφαλίσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης βάσει του φθηνού δανεισμού και έτσι να διασφαλίσει τη δημοτικότητα του. Ο Ταγίπ Ερντογάν συχνά επικαλείται το Κοράνι, που απαγορεύει στους μουσουλμάνους το κέρδος από τους τόκους, και άλλοτε μια δική του ανορθόδοξη οικονομική θεωρία ότι τα υψηλά επιτόκια δεν τιθασεύουν αλλά παράγουν πληθωρισμό. Και η κεντρική τράπεζα υποτάσσεται στις προταγές του Ταγίπ Ερντογάν, που χωρίς δισταγμό διορίζει και παύει διαρκώς τον εκάστοτε διοικητή της προκειμένου να διασφαλίσει την υπακοή του στα δικά του κελεύσματα. Έτσι ο Σαχάπ Καβτσίο-

Η λίρα βυθίζεται, ο πληθωρισμός αγγίζει το 20% και οι επενδυτές αποχωρούν.

γλου, τέταρτος κατά σειρά διοικητής της Τράπεζας της Τουρκίας μέσα στα τελευταία τρία χρόνια, περίπου, ανακοίνωσε την απόφαση της κεντρικής τράπεζας να μειώσει τα επιτόκια κατά 1%, στο 15%, ενώ μόλις στις αρχές Σεπτεμβρίου βρισκόταν στο 19% και τότε ισοδυναμούσαν τουλάχιστον με τον πληθωρισμό της γειτονικής χώρας. Στη

σύντομη έως τώρα θητεία του, που άρχισε στα τέλη Μαρτίου, έχει κάποιες φορές αναγκαστεί να υπερασπίζεται τη πολιτική αυτής με επιχειρήματα που χαρακτηρίστηκαν «ασυναρτησίες» από οικονομικούς αναλυτές. Το τίμημα αυτής της πολιτικής είναι η καταβράθυνση του νομίσματος της χώρας, που από την απόφαση της Πέμπτης και μετά έχει υποχωρήσει στις 11,3 τουρκικές λίρες προς ένα δολάριο, όταν μόλις πριν από τέσσερα χρόνια βρισκόταν περίπου στις 5 λίρες προς ένα δολάριο και πριν από 10 χρόνια σε 1,8 λίρες προς ένα δολάριο. Την ελεύθερη πτώση του νομίσματος συνοδεύει ένας μονίμως διηρήφους πληθωρισμός που αγγίζει το 20% και

οδηγεί στην ένδεια και στις στερήσεις όλο και μεγαλύτερο τμήμα του τουρκικού λαού, διαβρώνοντας την αγοραστική του δύναμη και εξαφανίζοντας μισθούς και συντάξεις. Μιλώντας σε δημοσιογράφους διεθνών ΜΜΕ, καθημερινοί άνθρωποι στην Τουρκία δηλώνουν πως βλέπουν τις τιμές να ανεβαίνουν σαν θημερίνα, «ξαπλώνουν να κοιμηθούν και όταν ξυπνήσουν είναι όλα ακριβότερα» και πως δεν μπορούν πλέον «να αγοράσουν τίποτα, ούτε βασικά είδη διατροφής, ζυμαρικά ή αυγά».

Οι παρενέργειες δεν αφορούν μόνο τα δεινά των απλών Τούρκων που μετατρέπουν σε δολάρια τις οικονομίες τους για να τις περι-

φρουρήσουν. Αναλόγως σοβαρές είναι οι επιπτώσεις και στις επιχειρήσεις της χώρας, που έχουν δανειστεί σε ξένο νόμισμα αλλά τα έσοδά τους είναι σε τουρκικές λίρες και αδυνατούν να αποπληρώσουν τα χρέη τους και καταφεύγουν σε αναδιάρθρωσεις χρέους. Το πρόβλημα θα αντιμετωπίσει η ίδια η κυβέρνηση, καθώς η υποτίμηση του νομίσματος θα δυσχεράνει την αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους της, που ανέρχεται σε 450 δισ. δολάρια. Η κατάσταση εξωθεί, άλλωστε, σε φυγή τους επενδυτές, με τις ξένες επενδύσεις στη χώρα να έχουν μειωθεί πέρυσι σε μόλις 5,8 δισ. δολάρια όταν το 2007 είχαν εκτοξευθεί στα 19 δισ. δολάρια.

αυτές τις πωλήσεις τούς τρεις μήνες του καλοκαιριού, αλλά τον Οκτώβριο της χορήγησε συνολικά 258 εκατ. δολ. Τον περασμένο μήνα η Τουρκία προχώρησε, άλλωστε, σε αυξημένες αγορές υγροποιημένου φυσικού αερίου από τις ΗΠΑ, εισάγοντας έξι φορτία. Είχε, άλλωστε, διασφαλίσει άλλες πέντε τέτοιες φορτώσεις τους προηγούμενους επτά μήνες. Όλα αυτά καταμαρτυρούν την προσπάθειά της να διασφαλίσει ότι θα μπορεί να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες του χειμώνα.

Εως το τέλος του έτους πρέπει να αποπληρωθεί χρέος 13 δισ.

Των KERIM KARAKAYA, CAGAN KOC και BURHAN YUKSEKKAS / BLOOMBERG

Οι πληρωμές χρέους θα πρέπει να προστεθούν στα δεινά της τουρκικής λίρας, που κατακυλάει τις τελευταίες ημέρες. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, οι επιχειρήσεις και η κυβέρνηση της Τουρκίας πρέπει να αποπληρώσουν εξωτερικό χρέος συνολικού ύψους 13 δισ. δολ. μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

Περισσότερο από το ήμισυ αυτών

των πληρωμών, 8 δισ. δολ., πρέπει να καταβληθούν εντός του Νοεμβρίου και σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία πρόκειται για το υψηλότερο ποσό που οφείλει να καταβάλει η Τουρκία μέσα στους επόμενους 10 μήνες. Οι πληρωμές αυτές, όμως, αναμένεται να αυξήσουν τη ζήτηση για σκληρό νόμισμα και επομένως να αυξήσουν τις πιέσεις στην τουρκική λίρα. Και βέβαια καθιστούν σαφές για ποιο λόγο αποτελούν κίνδυνο για την οικονομία οι μειώσεις των επιτοκίων, δεδομένου ότι η οικονο-

μία της Τουρκίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εξωτερική χρηματοδότηση. Οι αλλεπάλληλες μειώσεις των επιτοκίων από τον Σεπτέμβριο και μετά έχουν οδηγήσει την τουρκική λίρα σε πτώση κατά σχεδόν 30% έναντι του δολαρίου. Ο Ιμπραήμ Ακσόι, οικονομολόγος της HSBC Asset Management Turkey με έδρα την Κωνσταντινούπολη, επισημαίνει πως ο συνδυασμός των αυξανόμενων πληρωμών του χρέους με τα μειωμένα επιτόκια μπορεί να οδηγήσει

σε περαιτέρω υποτίμηση του νομίσματος. Ο Ακσόι, που τα τελευταία δύο χρόνια είναι αναλυτής του Bloomberg για θέματα νομισματικής πολιτικής της Τουρκίας, είχε προβλέψει τη μείωση των επιτοκίων κατά 100 μ.β. Εκτός από τις πληρωμές χρέους, η αυξανόμενη ζήτηση για εισαγωγές φυσικού αερίου συνεπάγεται αύξηση της ζήτησης για δολάρια, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται περαιτέρω το γκχώριο νόμισμα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της

κυβέρνησης, φέτος η κατανάλωση φυσικού αερίου έχει αυξηθεί συνολικά κατά 25%, φτάνοντας στα 60 δισ. κυβικά μέτρα. Η εκτόξευση των τιμών της ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο έχει αναγκάσει την κρατική ενεργειακή Botas να αυξήσει τις αγορές ενέργειας από τη διεθνή αγορά, όπου το κόστος είναι υψηλότερο. Προκειμένου να αμβλύνει τον αντίκτυπο στην αγορά, η κεντρική τράπεζα έχει αρχίσει τον τελευταίο καιρό να πουλάει άμεσα σκληρό νόμισμα στην Botas. Είχε διακόψει

Κύμα χρεοκοπιών, προβλήματα στις εξαγωγές και υψηλότερο πληθωρισμό βλέπουν αναλυτές

Της TUGCE OZSOY / BLOOMBERG

Πιστωτική ασφυξία, ακριβότερες εξαγωγές, αναδιαρθρώσεις χρέους. Αυτά είναι μόνον μερικά από τα οικονομικά σοκ που προβλέπουν οι αναλυτές ότι μάλλον πρόκειται να αντιμετωπίσει η Τουρκία αν η λίρα εξακολουθήσει να υποχωρεί περαιτέρω από τα βάθη στα οποία έχει βρεθεί μετά την τελευταία μείωση των επιτοκίων. Η Τουρκία αντιμετωπίζει μια παρατεταμένη νομισματική κρίση εδώ και χρόνια, αλλά τώρα επικρατεί η ανησυχία πως η ταχύτητα με την οποία κυριολεκτικά καταρρέει τις τελευταίες ημέρες θα έχει ευρύτερες και πιο μακροπρόθεσμες συνέπειες.

«Είναι υπερβολικά ανορθόδοξη αυτή η νομισματική πολιτική που εφαρμόζεται στην Τουρκία», υπογραμμίζει ο Ογκεντάι Τοπκούλάρ, διαχειριστής κεφαλαίων στη RAM Capital. Ο ίδιος εκτιμά πως οι επιπτώσεις «ενδέχεται να αρχίσουν να πλήττουν τους θεσμούς περισσότερο τώρα ενώ μπορεί να δούμε ραγδαία αύξηση των αναδιարθρώσεων χρεών, αλλά κάτι τέτοιο είναι πιθανόν να οδηγήσει την οικονομία της Τουρκίας σε αχατογράφητα νερά». Η υποτίμηση της λίρας είναι ήδη η μεγαλύτερη που έχει σημειώσει νόμισμα αναδυόμενων αγορών στη διάρκεια του έτους. Όπως, άλλωστε, τονίζει ο Τζέισον Τσιούβι, οικονομολόγος και αναλυτής αναδυόμενων αγο-

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι όροι χρηματοδότησης θα γίνουν δυσκολότεροι και θα επέλθει πιστωτική ασφυξία.

ρών στην Capital Economics του Λονδίνου, αν η λίρα εξακολουθήσει να υποχωρεί, «είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα γίνουν πολύ πιο δύσκολοι οι όροι χρηματοδότησης και θα επέλθει πιστωτική ασφυξία». Άλλοι οικονομολόγοι ευελπιστούν πως θα λειτουρ-

γήσει σταθεροποιητικά στην αγορά η υπόσχεση της κεντρικής τράπεζας ότι τελειώνει η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής τον Δεκέμβριο και έτσι θα αποτραπεί περαιτέρω ανεξέλεγκτη πτώση της τουρκικής λίρας. Σύμφωνα με τον Νικ Σταντμίλερ, διευθυντή του τμήμα αναδυόμενων αγορών στη Medley Global Advisors της Νέας Υόρκης, «επί του παρόντος οι επενδυτές αντιμετωπίζουν με αισιοδοξία αυτή τη νομισματική πολιτική αλλά είναι σαφώς αυξημένος ο κίνδυνος να εκτοξευθεί το κόστος της πίστωσης στην Τουρκία μέσα στους επόμενους έξι μήνες». Αξιωματούχοι και στελέχη επιχειρήσεων προειδοποιούν,

πάντως, για τις επιπτώσεις των χαμηλών επιτοκίων. Ο Σεκιμπ Αβντάγκιτς, επικεφαλής του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Κωνσταντινούπολης, υπογράμμισε σε μήνυμά του στο Twitter ότι οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται πολύ να εξασφαλίσουν πίστωση. Όπως υπογράμμισε ο ίδιος, «οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, ο πληθωρισμός και τα επίπεδα των επιτοκίων πρέπει να είναι προβλέψιμα». Την ίδια στιγμή, ο Σίμον Κασλόφσκι, πρόεδρος της Ενωσης Τούρκων Επιχειρηματιών Tusiad, εκφράζει την ίδια ανησυχία υπογραμμίζοντας πως οι εξαγωγικές επιχειρήσεις πλήττονται από τη μεγάλη αστάθεια στην ισοτιμία του νομίσματος. Γενικότερα, οι οικονομικοί

αναλυτές παραμένουν ιδιαίτερα επιφυλακτικοί και αμφισβητούν τη δυνατότητα της Τράπεζας της Τουρκίας να επαναφέρει τον πληθωρισμό σε ελεγχόμενο επίπεδο μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα. Όπως υπογραμμίζει ο Χένρικ Γκιούλμπεργκ, στρατηγικός αναλυτής μακροοικονομικών στην Coex Partners του Λονδίνου, δεν αρκεί να διακόψει η κεντρική τράπεζα αυτή τη διαδικασία των συνεχόμενων μειώσεων των επιτοκίων. Ο ίδιος προεξοφλεί πως «η κατάσταση θα επιδεινωθεί εξαιτίας της υποτίμησης της λίρας που θα μεταφραστεί σε υψηλότερο πληθωρισμό μέχρις ότου επέλθει ένα τέλος σε αυτόν τον φαύλο κύκλο».

Cyprus Impact Report 2021

Μάθετε περισσότερα για το αποτύπωμα της PwC Κύπρου στην κοινωνία, στην οικονομία και στο περιβάλλον.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Μεγαλύτερη ανισότητα από την πραγματική

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Δημιουργούμε μια εικόνα για την πραγματικότητα στο μυαλό μας. Η διαπίστωση επιβεβαιώνεται πλήρως από τη μελέτη για την ανισότητα που έδωσε στη δημοσιότητα ο ΟΟΣΑ, προχθές.

Η ελληνική κοινωνία είναι η μοναδική στην οποία νομίζουμε ότι η ανισότητα είναι μεγαλύτερη από την πραγματική. Τα στοιχεία του διεθνούς οργανισμού καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η ανισότητα εισοδημάτων που καταγράφεται ως το ποσοστό του εισοδήματος που κατευθύνεται στο υψηλότερο 10% των πλουσιότερων, είναι μέτριου επιπέδου.

Η άποψη της κοινωνίας για την εισοδηματική ανισότητα είναι διαφορετική, τη θεωρεί υψηλή. Το ίδιο διαπιστώνεται και όσον αφορά την απουσία κοινωνικής ανέλιξης ανάμεσα στις γενιές, που τη μετρούν συγκρι-

σμβαίνει στη Γαλλία και στην Ιταλία.

Σε μερικές χώρες θεωρούν ότι οι κοινωνίες είναι λιγότερο δίκαιες από ό,τι πραγματικά είναι στον τομέα της εισοδηματικής ανισότητας, π.χ. Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία. Σε κάποιες κοινωνίες θεωρούν ότι υπάρχει χαμηλή κοινωνική ανέλιξη ανάμεσα στις γενιές, όπως στην Τουρκία και στην Ισπανία. Στην Ελλάδα θεωρούν ότι η κατάσταση είναι χειρότερη από την πραγματική και στους δύο τομείς!

Το πρόβλημα πριν από τους οικονομολόγους είχε απασχολήσει τους φιλόσοφους. Ο Καντ είχε ονομάσει την πραγματικότητα που δεν βλέπουμε, όπως τον θυθό μιας λίμνης, νοούμενον.

Ο Πλάτωνας αναφέρει το παράδειγμα ότι είμαστε εγκλωβισμένοι σε σπηλιά και βλέπουμε σκιές που θεωρούμε πραγματικότητα. Είναι σαν να νομίζουμε ότι το εσωτερικό του ψυγείου φωτίζεται πάντα επειδή ανάβει το φως όταν ανοίγουμε την πόρτα. («Το εξέρπς της φιλοσοφίας», Ερικ Γουάνερ, εκδόσεις Ψυχογίος).

Αν επιστρέψουμε στην οικονομική σκέψη, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει ομοφωνία για τον τρόπο που μπορούν να εξαλειφθούν οι μεγάλες ανισότητες στα εισοδήματα. Σε πολλές χώρες οι απαντήσεις που θεωρούν ότι είναι ευθύνη του κράτους είναι λιγότερες από όσους υποστηρίζουν ότι η ανισότητα είναι μεγάλη. Σε κάποιες χώρες, οι κοινωνίες πιστεύουν ότι η μείωση της ανισότητας στα εισοδήματα είναι ευθύνη των εταιρειών, των συνδικάτων και των ατόμων που πρέπει να προσπαθούν για τη βελτίωση των εισοδημάτων.

Στην Ελλάδα, θεωρούν ευθύνη του κράτους τον περιορισμό της κοινωνικής ανισότητας, αλλά οι απαντήσεις «ξεθωριάζουν» όταν η ερώτηση αναφέρεται στην ανάγκη αύξησης της φορολογίας ώστε να υπάρχει αναδιανομή εισοδημάτων.

Πιστεύουν ότι η ανισότητα είναι μεγαλύτερη από την πραγματική· έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Είναι ευθύνη του κράτους να τη μειώσει, αλλά επιβάλλοντας φορολογία σε κάποιους φανταστικούς φορολογούμενους. Πάντως, μέτρα όπως ελαχιστο εγγυημένο εισόδημα, παροχή ευκαιριών με εκπαιδευτικά προγράμματα και εξάλειψη στρεβλώσεων της αγοράς έχουν αποδοχή.

Το Αμστερνταμ ανταγωνίζεται το Λονδίνο σε νέες δημόσιες εγγραφές

Οι επιχειρήσεις καταφεύγουν στο ολλανδικό χρηματιστήριο μετά το Brexit

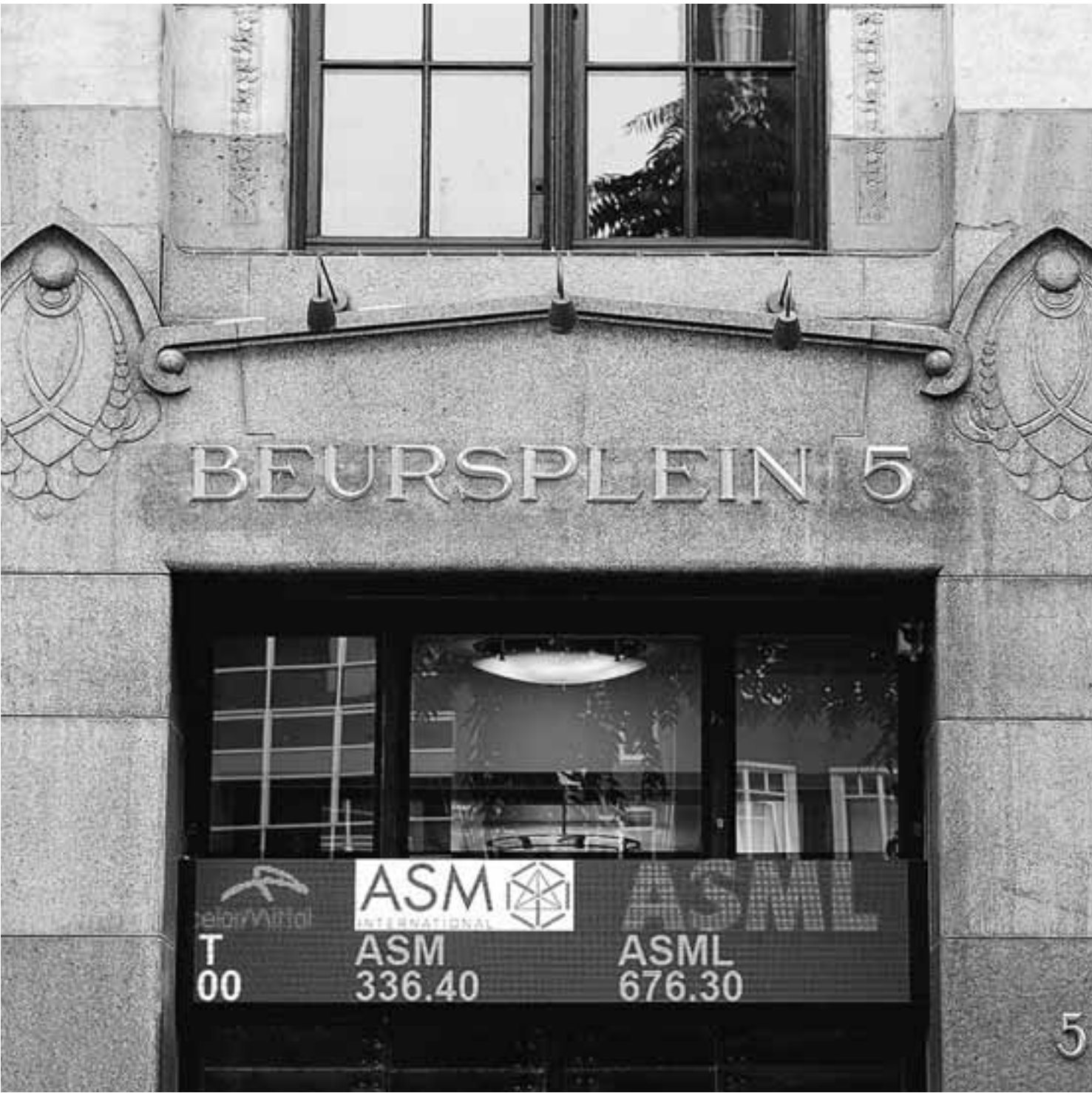
Της **SWETHA GOPINATH / BLOOMBERG**

Το Αμστερνταμ γνωρίζει μια χρονιά με ρεκόρ από αρχικές δημόσιες εγγραφές και ανταγωνίζεται πλέον το Λονδίνο. Η πρωτεύουσα της Ολλανδίας, έδρα του παλαιότερου χρηματιστηρίου στον κόσμο, έχει φιλοξενήσει από την αρχή του έτους 20 αρχικές δημόσιες εγγραφές και σύμφωνα με στοιχεία που συγκέντρωσε το Bloomberg, οι εισαγωγές τους κατέγραψαν κεφαλαιοποίηση ύψους 10,4 δισ. ευρώ, που ήταν η μεγαλύτερη στην ιστορία του ολλανδικού χρηματιστηρίου. Η μεγαλύτερη από τις εταιρείες που εισήχθησαν φέτος στην αγορά της Ολλανδίας ήταν η πολωνική εταιρεία συσκευασιών InPost SA, της οποίας η δημόσια εγγραφή έγινε τον Ιανουάριο. Ακολούθησαν πολλές άλλες όπως αυτές της εταιρείας διαχείρισης κέντρων κλήσεων Majorel Group Luxembourg SA, που έχει έδρα το Λουξεμβούργο, και της CTP BV, εργολαβικής που αναλαμβάνει βιομηχανικές εγκαταστάσεις στην κεντρική και στην ανατολική Ευρώπη.

Οι επιχειρήσεις κατέφυγαν μαζικά στο Αμστερνταμ, που μετά το Brexit εκθρόνισε το Λονδίνο από την πρώτη θέση ως σημαντικότερη αγορά μετοχών της Ευρώπης. Το ολλανδικό χρηματιστήριο κατέγραψε τον θεαματικό αριθμό αρχικών δημόσιων εγγρα-

Η μεγαλύτερη από τις εταιρείες που εισήχθησαν φέτος ήταν η πολωνική εταιρεία συσκευασιών InPost SA.

φών χάρη στη μαζική εισαγωγή σειράς από τις λεγόμενες εταιρείες ειδικού σκοπού εξαγοράς, ή spacs όπως είναι ευρύτερα γνωστό αυτό το είδος «εταιρείας κελύφους» που δημιουργείται με σκοπό την εξαγορά ιδιωτικών εταιρειών. Τα περισσότερα χρηματιστήρια στην Ευρώπη δεν προσελκύουν αυτό το είδος εταιρείας, σε αντίθεση με το Αμστερνταμ, που κατέγραψε πολύ περισσότερες από οποιοδήποτε άλλο ευρωπαϊκό χρηματιστήριο χάρη στις ήπιες ρυθμίσεις του και στην ευρύτατη δεξαμενή από επενδυτές. Συνολικά 13 spacs εισήχθησαν από την αρχή του έτους στην αγορά του Αμστερνταμ και ανάμεσά τους ορισμένες που χρηματοδοτούνται από μεγάλα ονόματα όπως εκείνα του Ζαν Πιερ

Σύμφωνα με στοιχεία που συγκέντρωσε το Bloomberg, οι εισαγωγές των νέων εταιρειών συγκέντρωσαν κεφαλαιοποίηση ύψους 10,4 δισ. ευρώ, που ήταν η μεγαλύτερη στην ιστορία του ολλανδικού χρηματιστηρίου.

Μούστιερ, άλλοτε διευθύνοντας συμβούλου της UniCredit, και του διοικητικού διευθυντή Μπεννάρ Αρνό.

Τελευταία δημόσια εγγραφή ήταν εκείνη της European Healthcare Acquisition & Growth Co BV. Σχολιάζοντας την επιτυχία του ολλανδικού χρηματιστηρίου, ο Πολ Χιούσμινς, συν-διευθυντής του τομέα κεφαλαιαγορών στην ABN Amro, τόνισε στο Bloomberg πως «ο διεθνής προσανατολισμός του Αμστερνταμ και το ρυθμιστικό του πλαίσιο, που είναι ρεαλιστικό και φιλικό προς τις εκδοτικές αρ-

χές, είναι εγκαθιδρυμένα σε ένα χρηματοπιστωτικό οικοσύστημα υψηλής ποιότητας, που προσφέρει το κατάλληλο περιβάλλον για τις αρχικές δημόσιες εγγραφές συμπεριλαμβανομένων και πολλών spacs». Στο μεταξύ το χρηματιστήριο του Λονδίνου έχει αγωνιστεί να προσελκύσει μεγάλες εταιρείες spacs ακόμη και μετά την αναμόρφωση των κανόνων του για τις αρχικές δημόσιες εγγραφές. Και με την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. να ρίχνει βαριά σκιά στο μέλλον της βρετανικής πρωτεύουσας ως παγκό-

σμιου χρηματοπιστωτικού κέντρου, το Αμστερνταμ ανταγωνίζεται όλο και πιο επιθετικά το Λονδίνο, προσελκύοντας επιχειρήσεις και ιδιαίτερες μεγάλες επιχειρήσεις από την ηπειρωτική Ευρώπη.

«Πριν από το Brexit μια εταιρεία μεγάλης κεφαλαιοποίησης στην Ευρώπη θα προτιμούσε το Λονδίνο παραδοσιακά πολύ περισσότερο παρά το Αμστερνταμ ή το Παρίσι ανάμεσα στις εναλλακτικές για την αρχική δημόσια εγγραφή της», τονίζει ο Αντονι Ατία, διευθυντικό στέλεχος στην Euronext NV. Ω-

στόσο, η αγορά του Λονδίνου για αρχικές δημόσιες εγγραφές παραμένει η μεγαλύτερη της Ευρώπης με έσοδα ύψους 15,6 δισ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 21 δισ. δολαρίων.

Η ανταπόδοσή του με το Λονδίνο εντάθηκε αυτήν την εβδομάδα όταν ο πετρελαϊκός κολοσσός Royal Dutch Shell ανακοίνωσε ότι αραιώνει από την επωνυμία του το πρόθεμα «Royal Dutch» και επαναφέρει την έδρα του στη Βρετανία και τα περισσότερα διευθυντικά στελέχη του από τη Χάγη πίσω στο Λονδίνο.

Υπό προϋποθέσεις οι κρατικές επιδοτήσεις για τα μικροτσίπ

Του **ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Συμβιβασμό μεταξύ της γαλλικής και της ολλανδικής προσέγγισης (την οποία στηρίζει και η Γερμανία) σχετικά με την ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας μικροεπεξεργαστών (μικροτσίπ) περιλαμβάνει η αναθεώρηση πολιτικής περί ανταγωνισμού που παρουσίασε η αρμόδια εκτελεστική αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Μαργκρέτε Βεστάγκερ.

Η Κομισιόν, όπως αναφέρεται στο α-

Ο συμβιβασμός μεταξύ γαλλικής και ολλανδικής προσέγγισης άνοιξε τον δρόμο στην πρόταση που παρουσίασε η αντιπρόεδρος Βεστάγκερ.

νακοινωθέν, «ίσως να εξετάσει την έγκριση δημόσιας στήριξης για την κάλυψη πιθανών κενών χρηματοδότησης στο οικοσύστημα μικροεπεξεργαστών, ειδικά για τη σύσταση πρώτων του είδους τους (first of a kind) ευρωπαϊκών εγκαταστάσεων». Αυτού του είδους η χρηματοδότηση, ωστόσο, «θα πρέπει να υπόκειται σε ισχυρά μέτρα προστασίας για τη διασφάλιση ότι η βοήθεια είναι αναγκαία, κατάλληλη και μη δυσανάλογη, πως ελαχιστοποιούνται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και ότι τα οφέλη θα διανεμηθούν ευρέως και χωρίς διακρίσεις ανά την ευρωπαϊκή οικονομία».

«Θέλουμε να αποφύγουμε μια κούρσα

επιδοτήσεων (για τα μικροτσίπ) στην Ε.Ε. και πέραν αυτής», σημείωσε σε συνέντευξη Τύπου χθες η κ. Βεστάγκερ, που βρίσκεται πολύ πιο κοντά στον ολλανδικό τρόπο σκέψης. Επανάλαβε, δε, ότι «η αυτάρκεια είναι ψευδαίσθηση» όσον αφορά την παραγωγή τους και ότι «καμία χώρα ή εταιρεία δεν μπορεί από μόνη της» να καλύψει τις ανάγκες της Ευρώπης. Για την αποφυγή της εξάρτησης από τρίτες χώρες (π.χ. Κίνα) σχετικά με την προμήθεια μικροεπεξεργαστών, πρόσθεσε, «ο στόχος πρέπει να είναι η σύμπραξη με μοιριδέατες εταιρείες [η αναφορά είναι στις ΗΠΑ] για την οικοδόμηση μιας ανθεκτικής εφοδιαστικής αλυσίδας».

Η Ε.Ε., διά στόματος της προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, έχει θέσει ως στόχο τον διπλασιασμό του μεριδίου στην παγκόσμια παραγωγή μικροεπεξεργαστών σε 20% έως το 2030. Η σχετική πρόταση νόμου (European Chips Act) αναμένεται στο δεύτερο τρίμηνο του 2022.

Η γαλλική άποψη, της οποίας σθεναρός θιασώτης εντός των τειχών του Κολεγίου των Επιτρόπων είναι ο επιτρώπος Τιερί Μπρετόν, είναι ότι η Ε.Ε. πρέπει να επιδώσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό την αυτάρκεια στον στρατηγικής σημασίας αυτόν τομέα και ότι η πολιτική περί κρατικών ενισχύσεων πρέπει να ενισχύσει αυτή την προσπάθεια. Η ολλανδική προσέγγιση αναδεικνύει το πόσο σύνθετο και οργανικά αναπτυσσόμενο είναι το οικοσύστημα παραγωγής μικροεπεξεργαστών, εστιάζει στην ανάγκη ενίσχυσης βασικής έρευνας και προετοιμοποιεί ότι η προσπάθεια δημιουργίας νέων τεχνολογιών πύλων παραγωγής εκ του μηδενός

από τις Βρυξέλλες θα είναι μια κοστοβόρος αποτυχία. Σημειώνεται ότι η Ολλανδία είναι η ευρωπαϊκή υπερδύναμη στον κλάδο, καθώς μεταξύ άλλων εκεί εδρεύει η ASML, που συγκαταλέγεται στις δέκα μεγαλύτερες (βάσει κεφαλαιακής αξίας) εταιρείες στην Ευρώπη. Η αναθεώρηση της πολιτικής ανταγωνισμού περιλαμβάνει επίσης μέτρα κατά αθέμιτων πρακτικών από επιδοτούμενες μη ευρωπαϊκές (βλ. ειδικά κινεζικές) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε. Στο ανακοινωθέν υπενθυμίζεται ότι τον περασμένο Μάιο η Επιτροπή κατέθεσε πρόταση Κανονισμού για τη δημιουργία ενός νέου εργαλείου περιστολής των στρεβλώσεων που προκαλούν οι επιδοτήσεις από μη ευρωπαϊκά κράτη στην ενιαία αγορά.

Επιπλέον, η Επιτροπή υιοθέτησε την έκτη τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις, που επιτρέπει την παροχή έκτακτων στήριξης στον ιδιωτικό τομέα κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Με την απόφαση αυτή, το προσωρινό πλαίσιο παρατείνεται έως τα μέσα του 2022. Η κ. Βεστάγκερ σημείωσε ότι από τον Μάρτιο του 2020 η Κομισιόν έχει εγκρίνει 3,1 τρισ. ευρώ σε έκτακτες ενισχύσεις.

Στον ψηφιακό τομέα, η Κομισιόν λαμβάνει μέτρα για τη στενότερη επιτήρηση πιθανών προβληματικών εξαγορών. Με τη νέα καθοδήγηση σχετικά με το άρθρο 22 του Κανονισμού περί Συγκυνώσεων ενθαρρύνει τα κράτη-μέλη να παραπέμπουν εξαγορές καινοτόμων εταιρειών, ακόμα και νεοφυών, στην Κομισιόν, και στην περίπτωση που το μέγεθος της συναλλαγής δεν ξεπερνάει τα εθνικά όρια που πυροδοτούν την επέμβαση των αρχών ανταγωνισμού.

Η χρηματοδότηση επενδύσεων για παραγωγή μικροεπεξεργαστών θα πρέπει να υπόκειται σε ισχυρά μέτρα προστασίας για να διασφαλιστεί ότι η βοήθεια είναι αναγκαία, κατάλληλη και μη δυσανάλογη, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, και ότι τα οφέλη θα διανεμηθούν ευρέως και χωρίς διακρίσεις ανά την ευρωπαϊκή οικονομία, τόνισε η αντιπρόεδρος της Κομισιόν Μαργκρέτε Βεστάγκερ.

Κόντρα ΟΠΕΚ με το μέτωπο των 4 χωρών για το πετρέλαιο

Αναθεωρεί την πρόθεσή του να αυξήσει την ημερήσια παραγωγή

Σε ανοικτή αναμέτρηση δυνάμεων με διακύβευμα τον έλεγχο της παγκόσμιας αγοράς πετρελαίου φαίνεται να οδεύει ο ΟΠΕΚ με τις τέσσερις πιο ενεργοβόρες οικονομίες του πλανήτη. Από τη στιγμή που διέρρευσε η είδηση ότι ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία και Ινδία σχεδιάζουν να διαθέσουν συντονισμένα στην αγορά πετρέλαιο από τα στρατηγικά αποθέματά τους, το διεθνές καρτέλ πετρελαίου, συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας, συμμάχου του ΟΠΕΚ τα τελευταία χρόνια, αναθεωρεί την πρόθεσή του να αυξήσει την παραγωγή κατά 400.000 βαρέλια την ημέρα.

Η αγορά αντέδρασε άμεσα, οδηγώντας σε άνοδο 1% την τιμή του αργού.

Η Ινδία προσχώρησε τελευταία στο κοινό μέτωπο που έχουν συμπήξει τις τελευταίες ημέρες ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία αιφνιδιαζοντας την παγκόσμια αγορά, καθώς για πρώτη φορά συμμετέχουν οι δύο μονομάχοι, ΗΠΑ και Κίνα, σε μια τέτοια κοινή πρωτοβουλία.

Προηγήθηκε, βέβαια, έκκληση της Ουσιόγιχτον προς τις άλλες μεγάλες οικονομίες να καταψύγουν στα στρατηγικά τους αποθέματα για να ανακόψουν την εκτόξευση των τιμών του πετρελαίου σε μια στιγμή παγκόσμιας και εντεινόμενης ενεργειακής κρίσης.

Η συντονισμένη κίνηση, όμως, θέτει τις τέσσερις οικονομίες στο αντίπαλο στρατόπεδο από εκείνο του μετώπου ΟΠΕΚ υπό την ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας και Ρωσίας με μήλον της Ερίδον τον έλεγχο της παγκόσμιας αγοράς πετρελαίου. Όπως επισημαίνει η Ελίμα Κρουφτ, επικεφαλής των αναλυτών εμπορευ-

μάτων στην RBC Capital Markets, «μια τέτοια κίνηση έχει τη δυναμική να ανεβάσει τους τόνους στο πόκερ της αγοράς πετρελαίου, ενώ θα μπορούσε να προκαλέσει νέους κραδασμούς στις τεταμένες διμερείς σχέσεις ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στο Ριάντ».

Η ένταση ανάμεσα στους δύο πάλοι ποιά στενούς συμμάχους άρχισε να κλιμακώνεται εμφανώς προ ημερών, από τη στιγμή που ο ΟΠΕΚ εκώφευσε στις εκκλήσεις του Αμερικανού προέδρου για αύξηση της παραγωγής του το τάχιστον δυνατόν. Αξιωματούχοι του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου δήλωσαν, όμως, στο Bloomberg ότι οι 23 σύμμαχοι πετρελαιοπαραγωγοί χώρες θα αναθεωρούν τώρα ακόμη και την περιορισμένη αύξηση που είχαν μελετήσει και έτειναν να αποφασίσουν. Είναι, έτσι, πιθανόν να ανακαλέσουν τα σχέδιά τους αυτά στην προγραμματισμένη για την επόμενη εβδομάδα συνεδρίασή τους.

Ο προβληματισμός στους κόλπους του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου διέρρευσε στην παγκόσμια αγορά, που αντέδρασε άμεσα οδηγώντας σε άνοδο 1% την τιμή του αργού, που κυμαινόταν χθες βράδυ στα 76,95 δολάρια το βαρέλι στην αγορά της Νέας Υόρκης. Είναι, άλλωστε, έντονος ο προβληματισμός που προκαλούν σε αναλύτες της αγοράς η εξέλιξη και το ενδεχόμενο αλλαγής στάσης του ΟΠΕΚ.

Ο Τζόζεφ Μακ Μόνιγκλ, γενικός γραμματέας του Διεθνούς Ενεργειακού Φόρουμ με έδρα στο Ριάντ, εξήγησε χθες στο Bloomberg πως η αρχική εκτίμηση που ήταν ότι ο ΟΠΕΚ και η Ρωσία θα συνεχίσουν στο σχέδιο που έχουν χαράξει και θα αυξήσουν την προσφορά στην αγορά. Προσέθεσε, όμως, πως «ορισμένοι απρόβλεπτοι εξωτερικοί παράγοντες, όπως η διάθεση πετρελαίου από τα στρατηγικά αποθέματα μεγάλων οικονομιών ή τα καινούργια lockdowns στην Ευρώπη,

ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία και Ινδία σχεδιάζουν να διαθέσουν συντονισμένα πετρέλαιο από τα στρατηγικά αποθέματά τους με απώτερο στόχο τον έλεγχο της αγοράς.

μπορεί να προκαλέσουν μια επανεκτίμηση των συνθηκών της αγοράς».

Την ίδια στιγμή, πάντως, ανάμεσα στις χώρες που εξετάζουν τη συμμετοχή τους στη συντονισμένη διάθεση στρατηγικών αποθεμάτων πετρελαίου συγκαταλέγεται και η Νότιος Κορέα. Εξάλλου, ο τηλεοπτικός σταθμός TV Asahi της Ιαπωνίας ανακοίνωσε ότι το Τόκιο ετοιμάζεται να διαθέσει αργό από τα στρατηγικά αποθέματά του, επιβεβαιώνοντας σχετική δήλωσή του πρωθυπουργού Φούμιο Κισίτα. Σήμερα αναμένεται να μιλήσει ο πρόεδρος των

ΗΠΑ και να ανακοινώσει τα σχέδιά του για το πώς θα ανακόψει την άνοδο των τιμών της βενζίνης. Η κυβέρνηση Μπάιντεν έχει, βέβαια, πρόσθετο κίνητρο καθώς επικινείται οι ενδιάμεσες εκλογές για το αμερικανικό Κογκρέσο μέσα στο επόμενο έτος και εντείνεται στις ΗΠΑ η δυσφορία για την αύξηση των τιμών της βενζίνης που συμπαρασύρει τις τιμές των υπόλοιπων ειδών. Η τελευταία δημοσκοπήση που διεξήγαγε το Reuters τον Οκτώβριο φέρει το 67% των ενήλικων Αμερικανών να εκφράζει την άποψη πως ο πληθωρισμός αποτελεί σοβαρό λόγο

ανησυχίας. Παράλληλα, όμως, ορισμένοι εκ των συμβούλων του προέδρου Μπάιντεν για θέματα εθνικής ασφαλείας έχουν θέσει θέμα ότι είναι επιτακτική ανάγκη να λάβει μέτρα η κυβέρνηση, ώστε να διασφαλίσει κάλυψη της ζήτησης για καύσιμα.

Στις ΗΠΑ υπάρχουν τα μεγαλύτερα στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου από κάθε άλλη χώρα, καθώς υπερβαίνουν τα 600 εκατ. βαρέλια. Δημιουργήθηκαν για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1970 με την πρώτη πετρελαϊκή κρίση, όταν οι αραβικές χώρες επέβαλαν εμπάργκο στις

εξαγωγές πετρελαίου. Ζητούμενο ήταν βέβαια να διασφαλίσει η υπερδύναμη πως θα διαθέτει επάρκεια ενέργειας για να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.

Τα τελευταία χρόνια μεσολάβησε η εκπαιδευτική ανάπτυξη της βιομηχανίας των οκιτολιθικών υδρογονανθράκων, και η παραγωγή πετρελαίου στις ΗΠΑ έφτασε να ανταγωνίζεται εκείνη των δύο κυρίαρχων παίκτων της παγκόσμιας αγοράς, της Σαουδικής Αραβίας και της Ρωσίας.

BLOOMBERG, REUTERS

Διστάζουν να προβούν σε αγορές οι Γερμανοί λόγω του υψηλού πληθωρισμού

Επιφυλακτικοί παραμένουν οι Γερμανοί καταναλωτές ενόψει των εορτών των Χριστουγέννων, καθώς τους προβληματίζει ο υψηλός πληθωρισμός και διστάζουν να δαπανήσουν χρήματα. Με τα τελευταία στοιχεία τον Οκτώβριο ο πληθωρισμός στη Γερμανία έφτασε το 4,6%, καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδο που έχει σημειωθεί στη χώρα μετά την επανένωση των Γερμανιών, πριν από τρεις δεκαετίες. Εκτιμάται ότι θα επιταχυνθεί περαιτέρω στο 5% τον Δεκέμβριο.

Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, αν και παγκόσμια εξέλιξη απότοκος της πανδημίας, στη Γερμανία ο υψηλός πληθωρισμός επαναφέρει τις τραυματικές αναμνήσεις του υπερπληθωρισμού που έπληξε τη γερμανική οικονομία πριν από έναν αιώνα, τη δεκαετία του 1920, αλλά και του 1940. Το θέμα ανεβαίνει έτσι συνέχεια στον δημόσιο διάλογο ενόψει του σχηματισμού της νέας κυβέρνησης, που θα κληθεί να τον αντιμετωπίσει. Παράλληλα, τροφοδοτεί και ενισχύει την κριτική που ασκείται στη χώρα κατά της άκρας χαλαρής νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και επι-

Το θέμα ανεβαίνει συνέχεια στον δημόσιο διάλογο ενόψει του σχηματισμού της νέας κυβέρνησης.

ναφέρει την καχυποψία και το αρνητικό κλίμα εναντίον των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα, δασκάλα δημοτικού σχολείου υπογράμμιζε πως «σε ορισμένες περιοχές της χώρας υπάρχει η υποψία πως η ΕΚΤ ενδιαφέρεται μόνο να σπρώξει τις υπερχρεωμένες χώρες του Νότου και καθόλου για τα συμφέροντα των Γερμανών εκεί». Η ίδια τονίζει πως το ύψος των ενοικίων και το κόστος της ενέργειας αποτελούν συχνά θέμα συζήτησης μεταξύ των συναδέλφων της στο σχολείο. Παράλληλα, ο Κάροστεν Μπρτζέσκι, επικεφαλής του τομέα ερευνών της ING, επισημαίνει πως «η Γερμανία είναι μια χώρα αποταμιευτών και κάθε συζήτηση περί πληθωρισμού

Οι τιμές παραγωγού στα γερμανικά εργοστάσια αυξήθηκαν κατά 18,4% μέσα στον Οκτώβριο, που ήταν το υψηλότερο επίπεδο από το 1951.

συνδέεται με το αίσθημα του κόσμου ότι του κλέβουν τις αποταμιεύσεις του με τα αρνητικά επιτόκια». Καθοριστικοί παράγοντες στην εκτόξευση του πληθωρισμού είναι οι υψηλές τιμές της ενέργειας, αλλά και τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα. Οι δύο αυτοί παράγοντες οδήγησαν τις τιμές παραγωγού στα γερμανικά εργοστάσια σε εκτόξευση κατά 18,4% μέσα στον Οκτώβριο, που ήταν το υψηλότερο επίπεδο από το 1951.

Σχολάζοντας το θέμα, η λαϊκή εφημερίδα Bild επισημαίνει πως «οι τιμές έχουν εκτοξευθεί στα ύψη και εξανερμίζεται η αγοραστική μας δύναμη». Ενδεικτικά του κλίματος που καλλιεργείται στη χώρα ήταν η σύσταση της εν λόγω εφημερίδας προς τους Γερμανούς να τοποθετούν τα χρήματά τους στην αγορά ακινήτων, μετρούν τον τρόπο αντιμετώπισής του. Σημειώτε, πάντως, ότι την αποταμιευτική παράδοση των Γερμανών την ενίσχυσε περαιτέρω η πανδημία, με τις αποταμιεύσεις στις γερμανικές τράπεζες να έχουν αυξηθεί κατά 214 δις. ευρώ από την αρχή της κρίσης τον Μάρτιο του 2020 και να υπερβαίνουν πλέον τα 2,6 τρις. ευρώ.

Πάουελ για 2η θητεία στη Fed πρότείνει ο Μπάιντεν

Σε μια στιγμή εξαιρετικά κρίσιμη για την αμερικανική οικονομία, που αντιμετωπίζει υψηλό πληθωρισμό και ελλείψεις στην αγορά εργασίας, ο Αμερικανός πρόεδρος επιλέγει τη συνέχεια και τη σταθερότητα στην κεντρική τράπεζα. Αυτό καταδεικνύει η απόφαση του Τζο Μπάιντεν να διατηρήσει την ηγεσία της Federal Reserve τουλάχιστον στον προεδρικό θώκο ανανεώνοντας τη θητεία του Τζερόμι Πάουελ, που σημειωτέον είχε επιλεγεί από τον Ντόναλντ Τραμπ. Για δεύτερη τη τάξει στην ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ προωθεί, όμως, τη Λιέλ Μπρέιναντ, η οποία αποτελεί το αντίπαλον δέος του Πάουελ, καθώς έχει διαφωνήσει ριζικά με κρίσιμες επιλογές του και ειδικότερα με την απόφασή του να χαλαρώσει τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρ-

κειας και ρευστότητας για τις αμερικανικές τράπεζες και ουσιαστικά να ανακαλέσει τις αυστηρές ρυθμίσεις που επιβλήθηκαν στις μεγαλύτερες αμερικανικές τράπεζες μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Η πολιτική του αυτή ήταν, άλλωστε, που οδήγησε τη Δημοκρατική γερουσιαστή της Μασαχουσέτης από την αριστερή πτέρυγα των Δημοκρατικών, Ελίζαμπεθ Γουόρεν, να χαρακτηρίσει τον Πάουελ «επικίνδυνο άνθρωπο». Και δεν ήταν η μόνη, βέβαια, καθώς ο κ. Πάουελ έχει επικριθεί δριμυττερα για την ανάκληση των ρυθμίσεων που επιβλήθηκαν στα μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

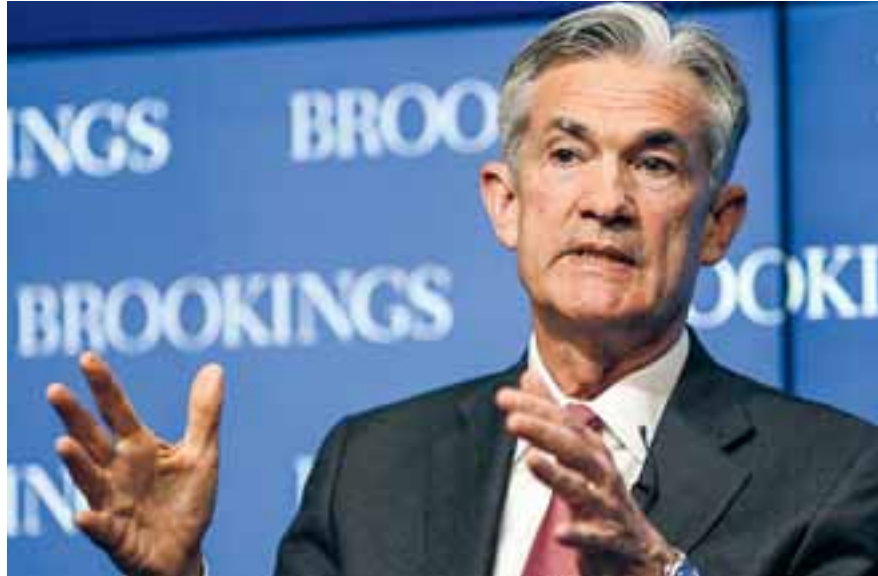
Η κ. Μπρέιναντ εθεωρείτο έτσι κι

αλλιώς η ισχυρότερη ανταγωνίστρια του Πάουελ για την προεδρία της Fed. Παρουσιάζοντας τις επιλογές του, ο κ. Μπάιντεν τόνισε πως ο κ. Πάουελ και η κ. Μπρέιναντ βοήθησαν «να περάσουμε μέσα από τη χειρότερη ύφεση της σύγχρονης ιστορίας της Αμερικής και να μας ανοίξουν τον δρόμο προς την ανάκαμψη».

Εξέφρασε την εμπιστοσύνη του στα δύο στελέχη της Fed, που «θα επικεντρωθούν στην ανάσχεση του πληθωρισμού, στη διατήρηση των τιμών σε χαμηλά επίπεδα και στην αύξηση της απασχόλησης μέχρι τα επίπεδα της πλέρους απασχόλησης ώστε να κάνουν την αμερικανική οικονομία ισχυρότερη από ποτέ». Ο 68χρονος Πάουελ διορίστηκε πρόεδρος της Fed το 2017 ενώ είχε ήδη

διατελέσει διευθυντικό στέλεχος της από το 2012 και στο παρελθόν ανώτερο στέλεχος του αμερικανικού υπουργείου Οικονομικών υπό τον Τζορτζ Μπους.

Ο Αμερικανός πρόεδρος τήρησε την παράδοση, που θέλει κάθε καινούργιο πρόεδρο των ΗΠΑ να ανανεώνει τη θητεία του προέδρου της Fed προκειμένου να περάσει το μίνιμα της συνέχειας και της ενότητας. Το ίδιο έκανε ο Μπαράκ Ομπάμα όταν ανανέωσε τη θητεία του Μπεν Μπερνάνκι το 2009 και ο Μπιλ Κλίντον όταν ανανέωσε τη θητεία του Αλαν Γκρίνσπαν το 1996. Την παράδοση παραβίασε μόνον ο Ντόναλντ Τραμπ, όταν διόρισε τον Τζερόμι Πάουελ και δεν ανανέωσε τη θητεία της Τζάνετ Γέλαν, σημερινής υπουργού Οικονομικών των ΗΠΑ.

Ο 68χρονος Τζερόμι Πάουελ διορίστηκε πρόεδρος της Fed το 2017, ενώ είχε ήδη διατελέσει διευθυντικό στέλεχος της από το 2012.

Πύρινος εφιάλτης με 46 νεκρούς

Ανθρώπινο λάθος ή τεχνικό πρόβλημα προκάλεσε το τραγικό δυστύχημα στη Βουλγαρία

Μια αδιανόητη τραγωδία συνέβη τα ξημερώματα της Τρίτης στη δυτική Βουλγαρία, όταν λεωφορείο που επέστρεφε στα Σκόπια από την Κωνσταντινούπολη γεμάτο τουρίστες από τη Βόρεια Μακεδονία προσέκρουσε σε διαχωριστικό κιγκλίδωμα και άρπαξε φωτιά. Στην πυρίνη κόλαση βρήκαν φρικτό θάνατο 46 άνθρωποι, εκ των οποίων 12 παιδιά. Μόνον επτά επιβάτες κατάφεραν, σπάζοντας τα παράθυρα του φλεγόμενου λεωφορείου, να σωθούν και διακομίστηκαν σε νοσοκομεία της Σόφιας με εγκαύματα, ενώ ένας έχει κάταγμα στο πόδι. Σύμφωνα με τους θεράποντες, η κατάσταση τους είναι σταθερή και δεν εμπνέει ανησυχία. Περιγράφοντας τη σκηνή της τραγωδίας, ο Βούλγαρος υπουργός Εσωτερικών, Μπόικο Ρασκόφ, τόνισε ότι «τα θύματα ήταν συγκεντρωμένα μαζί και είχαν κυριολεκτικώς αποστερωθεί. Η εικόνα προκαλεί τρόμο και φρίκη», προσθέτοντας ότι ήταν η πρώτη φορά στη ζωή του που αντίκρισε τόσο αποτρόπαιο θέαμα.

Ασαφή τα αίτια

Μέχρι αργά χθες το βράδυ, τα αίτια της πολύνεκρης τραγωδίας παρέμειναν ασαφή, αλλά σύμφωνα με πρώτες εκτιμήσεις, το λεωφορείο προσέκρουσε σε διαχωριστικό κιγκλίδωμα της εθνικής οδού Στρούμα, περίπου 45 χιλιόμετρα δυτικά της Σόφιας και ανεφλέγη. Από την ορμή της πρόσκρουσης αποκολλήθηκαν περίπου 50 μέτρα του μεταλλικού κιγκλιδώματος. Οι επιβαίνοντες είχαν μεταβεί το Σάββατοκύριακο για αναψυχή στην Κωνσταντινούπολη και επέστρεφαν στα σπίτια τους.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής της υπηρεσίας διερεύνησης δυστυχημάτων της Βουλγαρίας, Μπόρισλαβ Σαράσοφ, τέσσερα τουριστικά λεωφορεία από τα Σκόπια εισήλθαν σε βουλγαρικό έδαφος από την Τουρκία, αργά το βράδυ της Δευτέρας.

PHRFZ: Reuters, Associated Press, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το λεωφορείο προσέκρουσε σε διαχωριστικό κιγκλίδωμα της εθνικής οδού Στρούμα και στη συνέχεια ανεφλέγη.

Το δυστύχημα, εκτίμησε ο Βούλγαρος αξιωματούχος, οφείλεται είτε σε ανθρώπινο σφάλμα είτε σε τεχνικό πρόβλημα.

Τη συντριβή του για το συμβάν και

τα συλλυπητήριά του στις οικογένειες των θυμάτων εξέφρασε ο πρωθυπουργός της Βόρειας Μακεδονίας Ζόραν Ζάεφ, επισημαίνοντας ότι μεταξύ των επιβατών περιλαμβάνονταν ένας Σέρβος και ένας Βέλγος, χωρίς, ωστόσο, να διευκρινίζει αν βρίσκονται μεταξύ των νεκρών.

Επίσης, ο Ζάεφ δήλωσε ότι επικοινωνήσε με έναν από τους διασωθέντες της τραγωδίας, ο οποίος του είπε ότι τη στιγμή του δυστυχήματος, οι επιβάτες κοιμούνταν και ξύπνησαν από τον κρότο μιας έκρηξης.

Όσοι κάθονταν στα τελευταία καθίσματα του λεωφορείου κατάφεραν να σπάσουν έναν από τους υαλοπίνακες, να πηδήσουν έξω και να σωθούν. Η υπουργός Εξωτερικών της Αλβανίας, Ολτα Χάτσκα, δήλωσε ότι τα θύματα ήταν αλβανόφωνοι της Βόρειας Μακεδονίας.

Τέλος, δήμαρχος γειτονικού χωριού δήλωσε χθες ότι η κατάσταση του οδικού δικτύου στο σημείο της τραγωδίας είναι πολύ κακή και συχνά σημειώνονται εκεί τροχαία δυστυχήματα.

Πολεμικό κλίμα στην ανατολική Ουκρανία

Σε υψηλά επίπεδα διατηρείται η ένταση μεταξύ Μόσχας και Κιέβου, με κάθε μία από τις δύο πλευρές να κατηγορεί την άλλη ότι ετοιμάζεται να δώσει στρατιωτική λύση στο πρόβλημα του Ντονμπάς – των περιοχών της ανατολικής Ουκρανίας που παραμένουν υπό τον ντε φάκτο έλεγχο ρωσόφωνων αυτονομιστών ύστερα από την κρίση του 2014.

«Θεωρούμε πολύ ανησυχητικές τις προκλητικές κινήσεις του ουκρανικού στρατού στη διαχωριστική γραμμή και τις προετοιμασίες του για πιθανή προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος του Ντονμπάς από θέση ισχύος», δήλωσε χθες ο εκπρόσωπος Τύπου του Κρεμλίνου, Ντμίτρι Πεσκόφ.

Την ίδια ώρα, το ουκρανικό υπουργείο Άμυνας εξέδιδε ανακοίνωση, στην οποία υποστήριζε ότι «οι δυνάμεις κατοχής της Ρωσίας ανέβασαν το επίπεδο ετοιμότητας στις προσωρινά κατεχόμενες περιοχές του Ντονέτσκ και του Λουγκάνσκ», κάτι που κατά το Κιέβο συνιστά ένδειξη επικείμενης στρατιωτικής επίθεσης.

Σύμφωνα με την υπηρεσία πληροφοριών του ουκρανικού στρατού, η Ρωσία έχει συγκεντρώσει περισσότερους από 92.000 στρατιώτες κοντά στα ουκρανικά σύνορα και πιθανολογείται ότι σχεδιάζει επίθεση περί τα τέλη Ιανουαρίου - αρχές Φεβρουαρίου.

Ο εκπρόσωπος Τύπου του Βλαντιμίρ

Πούτιν διέψευσε για πολλοστή φορά ότι η Ρωσία σχεδιάζει εισβολή στην ανατολική Ουκρανία και κατηγορήσε τους Αμερικανούς και τους συμμάχους τους πως δημιουργούν τεχνητή ένταση. Το αμερικανικό τηλεοπτικό δίκτυο CNN ανέφερε ότι η Ουάσιγκτον σκέφτεται να στείλει στρατιωτικούς συμβούλους στο Κιέβο, ενώ χθες παραδόθηκαν στην Ουκρανία δύο σκάφη ακτοφυλακής, στο πλαίσιο της αμερικανικής στρατιωτικής

Οξύνεται η ένταση μεταξύ Μόσχας και Κιέβου, με εκατέρωθεν βολές για στρατιωτική λύση στο Ντονμπάς.

βοήθειας προς τη χώρα. Στο μεταξύ, ο Ρώσος υπουργός Άμυνας, Σεργκέι Σοϊγκού, δήλωσε ότι οι ΗΠΑ αναπτύσσουν έντονη στρατιωτική δραστηριότητα στα ανατολικά σύνορα της Ρωσίας, με πτήσεις μαχητικών αεροσκαφών.

Πρόσφατα, ο Βλαντιμίρ Πούτιν κατηγορήσε τη Δύση ότι αντιμετωπίζει με ελαφρότητα τις προειδοποιήσεις της Ρωσίας σχετικά με τις «κόκκινες γραμμές» της σε θέματα εθνικής ασφάλειας.

REUTERS, TASS

Η γ' δόση «διαβατήριο» ταξιδιών στην Ε.Ε.

Επιταχύνει η Κομισιόν την κατάθεση προτάσεων για ανανέωση της σύστασης για τις μετακινήσεις εντός της ζώνης Σένγκεν. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», υπό την πίεση της εξάρσης της πανδημίας ανά την Ε.Ε. και των μέτρων που έχουν λάβει μονομερώς ορισμένα κράτη-μέλη (Αυστρία, Γαλλία, Ελλάδα) για την επιβολή χρονικών ορίων στην εγκυρότητα των πιστοποιητικών εμβολιασμού, η Επιτροπή θα παρουσιάσει αύριο τις σχετικές προτάσεις. Αναμένεται ότι σε αυτές θα περιλαμβάνεται και η εισήγηση της για ένα κοινό χρονικό όριο, πέραν του οποίου για να θεωρείται πλήρως εμβολιασμένος κάποιος θα πρέπει να έχει λάβει και την ενισχυτική δόση.

Η παρουσίαση θα γίνει αύριο, ώστε να συντονιστεί με τη νέα έκθεση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νοσημάτων (ECDC) για τη διαχείριση της πανδημίας. Η νέα έκθεση (risk assessment) θα περιλαμβάνει την επιστημονική θέση του ECDC σχετικά με την υποχώρηση της ανοσίας που παρέχουν τα εμβόλια και την ανάγκη η χορήγηση της ενισχυτικής δόσης να επεκταθεί σε όλους τους εμβολιασμένους, πέρα από τους ηλικιωμένους και τους ανοσοκατεσταλμένους. Σήμερα θα γίνει μια πρώτη ενημέρωση επί των προτάσεων της Κομισιόν στους πρέσβεις των κρατών-μελών σε συνεδρίαση της Coreper.

Η σπουδή της Κομισιόν εξηγείται από την απουσία ότι οι μονομερείς πολιτικές των κρατών-μελών θα δημιουργήσουν προσκόμματα στην ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ε.Ε., καθώς θα διαφέρει από χώρα σε χώρα ο ορισμός του πλήρως εμβολιασμένου και τα προνόμια που συνδέονται από αυτόν. Η ισχύουσα σύσταση, που υιοθετήθηκε τον περασμένο Ιούνιο, προβλέπει τη μη επιβολή περαιτέρω περιορισμών ή απαιτήσεων για μετακινήσεις εντός της ζώνης Σένγκεν σε άτομα πλήρως εμβολιασμένα (δύο δόσεις των Pfizer-BioNTech, AstraZeneca ή Moderna, μία δόση του Johnson & Johnson). Το ζήτημα συζητήθηκε και χθες μεταξύ των αρμόδιων υπουργών στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων της Ε.Ε.

Στο χείλος της αβύσσου

Ο συναγερμός για την εξέλιξη της πανδημίας στην Ευρώπη πχει πιο δυνατά

από ποτέ, με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας να προειδοποιεί ότι οι θάνατοι από COVID-19 στη Γηραιά Ήπειρο θα ξεπεράσουν τα 2,2 εκατομμύρια έως τον Μάρτιο. Ο δρ Χανς Κλούγκε, περιφερειακός επικεφαλής του διεθνούς οργανισμού για την Ευρώπη, τόνισε ότι η COVID έχει εξελιχθεί σε πρώτη αιτία θανάτου στη Γηραιά Ήπειρο και επανέλαβε ότι οι κυβερνήσεις οφείλουν να εφαρμόσουν στρατηγικές που δεν θα περιορίζονται στα εμβόλια και τις αναμνηστικές δόσεις, αλλά θα επιβάλουν μέτρα όπως η χρήση μάσκας, η κοινωνική αποστασιοποίηση, ο καλός εξοπλισμός και το πλύσιμο των χεριών.

Πράγματι ο κορωνοϊός έχει προκαλέσει για μία ακόμη φορά απόλυτο χάος στις ευρωπαϊκές νοσοκομειακές υποδομές. Η Ολλανδία, που βλέπει τις ημερήσιες λοιμώξεις να αυξάνονται,

Αύριο η παρουσίαση προτάσεων της Κομισιόν, σε συντονισμό με το ECDC, για κοινό χρονικό όριο ισχύος πιστοποιητικών εμβολιασμού.

παρά το μερικό lockdown, αναγκάζεται να διακομίζει ασθενείς σε νοσοκομεία της Γερμανίας, καθώς τα δικά της δεν επαρκούν πλέον. Την ίδια στιγμή, το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC) των ΗΠΑ εξέδωσε ταξιδιωτική οδηγία για τη Γερμανία και τη Δανία εξαιτίας της πανδημίας. Η Σλοβακία οδεύει προς την επιβολή νέου lockdown διάρκειας τριών ή τεσσάρων εβδομάδων, καθώς στα νοσοκομεία ασκεείται αφόρητη πίεση. Ο πρωθυπουργός, Εντουαρντ Χέγκερ, δήλωσε χθες ότι είναι άμεση η ανάγκη λήψης μέτρων. Εξάρση της πανδημίας σημειώνεται και στο Ισραήλ.

Ο επικεφαλής της AstraZeneca, Πασκάλ Σορίο, αποδίδει την καλή επιδημιολογική κατάσταση της Βρετανίας – και κυρίως τις μειωμένες νοσηλείες – στην ευρεία χορήγηση του εμβολίου της φαρμακοβιομηχανίας, ιδιαίτερα στους πιο ηλικιωμένους και εκτιμά ότι τα χειρότερα πέρασαν.

Διπλή μάχη δίνει η Γηραιά Ήπειρος

Παλεύει με το τέταρτο κύμα της COVID-19, αλλά και με τον εαυτό της

Αυστηρό lockdown επέβαλε η κυβέρνηση της Αυστρίας τη Δευτέρα, καθώς ολόένα και περισσότερα κράτη της Ευρώπης προσπαθούν να τιθασεύσουν το τέταρτο κύμα της πανδημίας. Ο Γερμανός υπουργός Υγείας, Γενς Σπαν, δήλωσε μάλιστα ότι μέχρι τα τέλη του χειμώνα «όλοι στη Γερμανία θα έχουν εμβολιασθεί, αναρρώσει ή πεθάνει», με τον υπουργό να συνεχίζει: «Η ανοσία θα επιτευχθεί και συστήνουμε ένθερμα αυτό να γίνει με τον εμβολιασμό».

Ακροδεξιοί και κούλιγκαν

Τα περιοριστικά μέτρα έφεραν όμως αντιδράσεις, με βίαιες διαδηλώσεις να πραγματοποιούνται σε πολλές χώρες της ευρωπαϊκής ηπείρου. Ορισμένοι από τους διαδηλωτές σε Αυστρία, Ολλανδία, Βέλγιο, Δανία, Ιταλία και Ελβετία ανήκαν στην Ακροδεξιά, πολλοί άλλοι όμως εξέφρασαν την αγανάκτησή τους για δύο χρόνια ελέγχου της καθημερινότητάς τους από το κράτος στο όνομα της δημόσιας υγείας. Ο δήμαρχος του Ρότερ-

Πολλά κράτη πιέζουν για υποχρεωτικό εμβολιασμό εν μέσω βίαιων διαδηλώσεων.

νταμ, Αχμέτ Αμποταλέμπ, απέδωσε τις συγκρούσεις με την αστυνομία στη διείσδυση φανατικών οπαδών ποδοσφαιρικών ομάδων στις διαδηλώσεις, ενώ ο Ολλανδός πρωθυπουργός, Μαρκ Ρούτε, χαρακτήρισε «ανόητους» τους βίαιους διαδηλωτές.

Μιλώντας τη Δευτέρα σε εκδήλωση του κόμματός της, η καγκελάριος Μέρκελ είπε ότι η κατάσταση είναι «ιδιαίτερα δραματική» και ότι το τελευταίο κύμα κορωνοϊού είναι το χειρότερο που έχει βιώσει η Γερμανία μέχρι στιγμής.

Παρότι η γερμανική κυβέρνηση πιέζει

Επικεφαλής της «αντίστασης» στην Αυστρία το ακροδεξιό FPÖ. Το προηγούμενο Σάββατο, 40.000 Αυστριακοί διαδήλωσαν στη Βιέννη κατά των μέτρων της κυβέρνησης, με σλόγκαν: «Ελέγξτε τα σύνορα, όχι τους πολίτες σας».

τους πολίτες να ολοκληρώσουν τον τρίτο εμβολιασμό τους, η χώρα αντιμετωπίζει έλλειψη του εμβολίου της Pfizer, παρότι αυτό αναπτύχθηκε εν μέρει σε γερμανικά εργαστήρια. Την προηγούμενη Πέμπτη, 553.000 εμβόλια χορηγήθηκαν στη Γερμανία, ημερήσιος αριθμός ρεκόρ, ενώ 75% από αυτά αφορούσαν αναμνηστικές δόσεις. Στη γειτονική Αυστρία, που εισήλθε σε καθυστώ lockdown για τέταρτη φορά, ο εμβολιασμός θα καταστεί υποχρεωτικός μετά την 1η Φεβρουαρίου, με ορισμένους σχολιαστές –μεταξύ τους και αυτοί των Financial Times– να χα-

ρακτηρίζουν το μέτρο «πολύ υψηλό τίμημα σε ό,τι αφορά τις ατομικές ελευθερίες και απόδειξη πολιτικής αποτυχίας». Επικεφαλής της «αντίστασης» στην Αυστρία είναι το ακροδεξιό Κόμμα της Ελευθερίας, το τρίτο μεγαλύτερο στο Κοινοβούλιο της Βιέννης. Το κόμμα διασπείρει διαρκώς αμφιβολίες για την αποτελεσματικότητα των εμβολίων και προάγει τη χρήση του κτηνιατρικού αντιπαραστικού ιντερμεκτίν, παρά την αποτυχία κλινικών δοκιμών του σκευάσματος για την αντιμετώπιση των συμπτωμάτων της COVID-19. Το Σάββατο, 40.000 Αυσ-

τριακοί διαδήλωσαν στο κέντρο της πρωτεύουσας κατά των μέτρων της κυβέρνησης.

Η πειθώ του Μακρόν

Στη Γαλλία, ο πρόεδρος Μακρόν επέλεξε κυρίως την πειθώ, υιοθετώντας ωστόσο τη δυνατότητα πρόσβασης σε χώρους εστίασης σε εμβολιασθέντες ή φέροντες αρνητικά τεστ. Το αντιεμβολιαστικό κίνημα παραμένει, όμως, ενεργό στη χώρα, τροφοδοτούμενο κυρίως από την Ακροδεξιά.

THE NEW YORK TIMES

25 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

RCB Bank Ltd. Κινητή Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγεγραμμένη Εδρα: Αμμότοπος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Βάζουμε πλώρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722 www.rcbcy.com

Επενδύσεις, κατανάλωση, τουρισμός οι 3 πυλώνες της ισχυρής ανάπτυξης

Αύξηση ΑΕΠ κατά 11,7% τη διετία 2021-2022 προβλέπει ο νέος προϋπολογισμός

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Υψηλός ρυθμός ανάπτυξης, που φτάνουν σωρευτικά φέτος και του χρόνου στο 11,7%, προβλέπει η κυβέρνηση στον προϋπολογισμό του 2022, αλλά επιλέγει να κινηθεί προσεκτικά, αποφεύγοντας νέες παροχές και κοινωνικά μερίσματα, καθώς θέλει να εξασφαλίσει την επιστροφή στα πλεονάσματα και στην επενδυτική βαθμίδα από το 2023.

Ο προϋπολογισμός που κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 6,9% για φέτος, έναντι 6,1% του προσχεδίου των αρχών Οκτωβρίου. Ετσι, καλύπτεται ήδη από φέτος, όπως επισημαίνεται, το 69,5% των απωλειών του 2020. Το 2022, το ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί κατά 4,5%, όπως προέβλεπε και το προσχέδιο.

Αποφεύγονται νέες παροχές, καθώς η κυβέρνηση θέλει να εξασφαλίσει την επιστροφή στα πλεονάσματα το 2023.

Ετσι, στο τέλος του επόμενου χρόνου το ΑΕΠ θα είναι κατά 1,7% υψηλότερο από αυτό του 2019.

Κινητήριοι μοχλός των αυξημένων αυτών επιδόσεων για φέτος είναι η σημαντική ανάκαμψη του τουρισμού (υπολογίζεται πλέον στο 55% του 2019, έσοδα 10 δισ. ευρώ), καθώς και της κατανάλωσης, που με τη σειρά της τροφοδοτήθηκε από τα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης. Το κόστος των μέτρων φέτος υπολογίζεται σε 16,9 δισ. ευρώ, ενώ μαζί με αυτά του 2020 (23,1 δισ. ευρώ) και τα προβλεπόμενα του 2022 (3,3 δισ. ευρώ) φτάνουν τα 43,3 δισ. ευρώ (31 δισ. ευρώ σε δημοσιονομική βάση). Επίσης, οι επενδύσεις εκτιμώνται αυξημένες κατά 11,7% για φέτος.

Για το 2022, πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανάπτυξη παίρνουν οι επενδύσεις, με προβλεπόμενη αύξηση 21,9% και θα υποστηρίξει τη συμβολή του Ταμείου Ανάκαμψης, που συνεισφέρει 2,9 μονάδες στο ΑΕΠ. Ο τουρισμός προβλέπεται να καλύψει το 80%-85% των εσόδων του 2019, με τα έσοδα να φτάνουν τα 16 δισ.

Το 2022 το πρωτογενές έλλειμμα προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 1,2% του ΑΕΠ, υψηλότερα από την πρόβλεψη 0,9% του προσχεδίου.

εργία. Χάρη σε αυτές τις καλύτερες από τις προβλεπόμενες στο προσχέδιο του προϋπολογισμού αναπτυξιακές επιδόσεις, το πρωτογενές έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ διαμορφώνεται σε χαμηλότερο ύψος, 7,3% του ΑΕΠ (έναντι 7,7% του προσχεδίου), κάπου 600 εκατ. ευρώ μικρότερο. Η διαφορά αυτή δεν μοιράστηκε, ωστόσο, σε «κοινωνικό μερίσμα», αν και στην κυβέρνηση δεν αποκλείουν να ληφθούν κάποια μέτρα, αν παραστεί ανάγκη, τον Δεκέμβριο, ενώ τονίζουν ότι η ίδια προκρίνει μέτρα μόνιμων φορολογικών ελαφρύνσεων. Εξάλλου, κυβερνητικές πηγές σημειώνουν χθες ότι η χώρα δεν είναι σε επενδυτική βαθμίδα και ότι η κυβέρνηση θα χρειαστεί να είναι πολύ προσεκτική «για να κρατήσει την οικονομία και την κοινωνία όρθια». Οι ίδιες πηγές διευκρινίζουν ότι για το 2023 «παρμένει η εκτίμηση επιστροφής σε πραγματικά πρωτογενή πλεονάσματα», το ύψος των οποίων θα εξαρτηθεί από τις αποφάσεις της Ε.Ε. το 2022.

Το 2022, το πρωτογενές έλλειμμα προ-

βλέπεται να διαμορφωθεί στο 1,2% του ΑΕΠ, υψηλότερα από την πρόβλεψη 0,9% του προσχεδίου. Ετσι, ουσιαστικά αντισταθμίζεται η καλύτερη από την προβλεπόμενη φετινή επίδοση.

Εκτός από την ανάγκη επιστροφής σε πλεονάσματα το 2023, η μετριοπάθεια επιβάλλεται και από τους αυξημένους κινδύνους που καταγράφει ο προϋπολογισμός:

1. Τον πληθωρισμό, που προβλέπεται στο 0,6% φέτος και 0,8% το 2022. Οι τιμές της ενέργειας είναι η σημαντικότερη πηγή αβεβαιότητας, επισήμανε χθες πηγή του οικονομικού επιτελείου.

2. Την εξέλιξη της πανδημίας, που μπορεί να επιφέρει πρόσθετο κόστος.

3. Τη σταδιακή κατάργηση των έκτακτων μέτρων, που ίσως οδηγήσει σε μείωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει ανάλυση εναισθησίας, σύμφωνα με την οποία το ΑΕΠ είναι 1% χαμηλότερο, με αποτέλεσμα επιβάρυνση του ελλείμματος κατά 0,5% του ΑΕΠ. Καταγράφει επίσης ενδεχόμενες υποχρεώσεις

από ΣΔΙΤ (0,15% του ΑΕΠ) και από μη εξυπηρετούμενα δάνεια (0,29% του ΑΕΠ), αλλά και την παροχή εγγυήσεων του Δημοσίου, μεταξύ των οποίων αυτές που δόθηκαν στο πλαίσιο του «Ηρακλή». Το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο δανείων υπολογίζεται στο 4,94% του ΑΕΠ.

Δαπάνες και έσοδα ακολουθούν αντίστροφη πορεία στον προϋπολογισμό: οι δαπάνες μειώνονται από 70,8 δισ. ευρώ φέτος σε 65,6 δισ. το 2022, ενώ τα έσοδα αυξάνονται από 50,9 δισ. ευρώ φέτος σε 55,5 δισ. ευρώ το 2022, καθώς αποσύρονται τα μέτρα στήριξης και αυξάνεται το ΑΕΠ.

Το ΠΔΕ μειώνεται από 8,3 δισ. ευρώ σε 7,8 δισ. ευρώ το 2022, λόγω απόσυρσης των μέτρων πανδημίας που χρηματοδοτούσε, ενώ το Ταμείο Ανάκαμψης υπολογίζεται ότι θα προσθέσει 3,2 δισ. ευρώ από 600 εκατ. ευρώ φέτος (πολύ κάτω από το 1,6 δισ. ευρώ για φέτος που προέβλεπε το μεσοπρόθεσμο).

Ο προϋπολογισμός εκτιμά επίσης υποχώρηση της ανεργίας στο 15,9% φέτος και στο 14,2% το 2022.

- Μειώνεται ο συντελεστής ΦΠΑ στα γυμναστήρια και στις σχολές χορού από 24% σε 13% από τον Οκτώβριο του 2021 έως τον Ιούνιο του 2022. Το δημοσιονομικό κόστος ανέρχεται σε 1 εκατ. ευρώ για το 2021 και 4,5 εκατ. ευρώ για το 2022.

- Επεκτείνεται η αναστολή πληρωμής του τέλους συνδρομητικής τηλεόρασης έως τον Ιούνιο του 2022. Το δημοσιονομικό κόστος ανέρχεται σε 18 εκατ. ευρώ για το 2021 και 9 εκατ. ευρώ για το 2022.

- Από το πρόγραμμα επιδότησης παγίων δαπανών συμπληφίζονται οφειλές συνολικού ύψους 458 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 215 εκατ. ευρώ προς τη φορολογική αρχή και 243 εκατ. ευρώ προς τα ασφαλιστικά ταμεία.

- Επεκτείνεται το πρόγραμμα των 100.000 νέων θέσεων εργασίας για άλλες 50.000 νέες θέσεις μέχρι εξαντλήσεώς τους. Το δημοσιονομικό κόστος του προγράμματος εκτιμάται σε 296 εκατ. ευρώ για το 2021 και 186 εκατ. ευρώ για το 2022.

- Από τον Ιανουάριο του 2022 μειώνεται ο φόρος νομικών προσώπων από το 24% στο 22%. Το δημοσιονομικό κόστος για το 2022 ανέρχεται σε 183 εκατ. ευρώ.

- Από την 1η Οκτωβρίου 2021 μειώνεται κατά 50% ο φόρος στη συγκέντρωση κεφαλαίου. Το δημοσιονομικό κόστος για το 2021 ανέρχεται σε 9 εκατ. ευρώ και για το 2022 σε 38 εκατ. ευρώ.

«Σήμα» για αναβάθμιση στην επενδυτική βαθμίδα η μείωση του χρέους

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΗ

Σημαντική αποκλιμάκωση του δείκτη του ελληνικού χρέους κατά 7,5% το 2022 σε σχέση με το 2021 και κατά 16,7% σε σχέση με το 2020 «δείχνει» ο προϋπολογισμός, χάρη στην αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας, κάτι που αναμένεται να αποτελέσει το ισχυρό και αναγκαίο «σήμα» προς τους οίκους αξιολόγησης έτσι ώστε να ανεβάσουν την Ελλάδα στην επενδυτική βαθμίδα όσο πιο γρήγορα γίνεται, σε συνδυασμό με άλλες κινήσεις διαχείρισης που προετοιμάζονται, στις οποίες περιλαμβάνονται και εκπλήξεις.

Πιο αναλυτικά, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί το επόμενο έτος στα 355 δισ. ευρώ ή στο 189,6% του ΑΕΠ, από το 197,1% του ΑΕΠ το 2021 και τα 350 δισ. ευρώ, έναντι της κορυφής του 206,3% του ΑΕΠ που σημειώθηκε το 2020, αν και θα παραμείνει υψηλότερο από το 180,7% που ήταν πριν από την πανδημία (2019). Όπως έχει επισημάνει ο οίκος Fitch, καταλυτικός παράγοντας στην περαιτέρω αναβάθμιση της Ελλάδας είναι «να υπάρχει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη ότι το δημόσιο χρέος/ΑΕΠ επιστρέφει σε σταθερή καθοδική πορεία».

Στο σκέλος των δαπανών, ο προϋπολογισμός προβλέπει πως οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους θα διαμορφωθούν το 2021 στα 18,105 δισ. ευρώ, καθώς οι δαπάνες για χρεολύσια τοποθετούνται στα 12,08 δισ. ευρώ και οι δαπάνες για τόκους μετά swap στα 5,970 δισ. ευρώ. Για το 2022 οι δαπάνες για τόκους μετά swap του χρέους θα διαμορφωθούν στα 5,97 δισ. ευρώ ή στο 3,2% του ΑΕΠ.

Σε ότι αφορά τη δανειακή στρατηγική του 2022, θα είναι παρόμοια με του 2021, ενώ στόχος, σύμφωνα με πληροφορίες, είναι η άντληση 10-12 δισ. ευρώ από τις αγορές. Η διασφάλιση της συνεχούς εκδοτικής παρουσίας της Ελλάδας σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχονται από το PEPP, την περαιτέρω παροχή εκδόσεων υπη-

λής ρευστότητας και τη μείωση των spreads αποτελούν «σταθερούς» στόχους και για το 2022.

Επίσης, όπως είναι ήδη γνωστό, θα επιχειρηθεί η έκδοση του πρώτου πρόσφατου κρατικού ομολόγου, κάτι το οποίο τοποθετείται για το φθινόπωρο, ενώ στο επίκεντρο είναι οι αποπληρωμές, δηλαδή η εξόφληση μέρους των δανείων που έχει λάβει η χώρα. Σε αυτές περιλαμβάνονται η πλήρης εξόφληση των δανείων προς το ΔΝΤ, τα οποία διαμορφώνονται σε 1,817 δισ. ευρώ, καθώς και η προεξόφληση δύο δόσεων των δανείων του πρώτου μνημονίου (GLF), συνολικού

Στην άντληση 10-12 δισ. ευρώ από τις αγορές αναμένεται να προχωρήσει η χώρα.

ύψους 5,29 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με πληροφορίες, η ελληνική κυβέρνηση είναι έτοιμη για αυτές τις αποπληρωμές, ωστόσο το τελικό επίσημο πράσινο φως από τους θεσμούς, ειδικά σε ό,τι αφορά τα GLF, καθυστερεί λόγω του «σίριαλ» με τον σχηματισμό κυβέρνησης στη Γερμανία, μια διαδικασία η οποία εκτιμάται πως θα κλείσει λίγο πριν από τα Χριστούγεννα.

Μία νέα προσθήκη σε ό,τι αφορά τους στόχους διαχείρισης χρέους και η οποία προετοιμάζει το έδαφος για... εκπλήξεις είναι «η αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχονται στο βραχυρότερο τμήμα της ευρωπαϊκής καμπύλης σε περιβάλλον αυξανόμενων επιτοκίων, αξιοποιώντας στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις υφιστάμενες θέσεις και τα χαρακτηριστικά του ελληνικού χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους». Η Ελλάδα φαίνεται πως θα επιχειρήσει και πάλι να αιφνιδιάσει θετικά τις αγορές, όπως σχολιάζουν παράγοντες της αγοράς στην «Κ» και «δείχνουν» προς κινήσεις στο σκέλος των εντόκων.

Μικρότερος κατά 70 εκατ. ευρώ ο νέος λογαριασμός του ΕΝΦΙΑ

Αργούν, όπως φαίνεται, τα αποκαλυπτήρια του νέου ΕΝΦΙΑ που θα τεθεί σε ισχύ το 2022. Σύμφωνα με στέλεχος του οικονομικού επιτελείου, υπάρχουν ακόμα αρκετές εκκρεμότητες, καθώς οι αρμόδιες επιτροπές δεν έχουν ολοκληρώσει το έργο τους όσον αφορά τις επεκτάσεις των ζωνών που μέχρι πρότινος ήταν εκτός του αντικειμενικού συστήματος της αξίας των ακινήτων. «Υπομονή λίγους μήνες ακόμα», ανέφερε το στέλεχος του υπουργείου Οικονομικών, επισημαίνοντας ότι ήδη έχουν ενσωματωθεί οι νέες αντικειμενικές αξίες στις υφιστάμενες ζώνες και αυτό το διάστημα γίνονται έλεγχοι προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι νέοι συντελεστές οδηγούν στο επιθυμητό αποτέλεσμα, δηλαδή να πληρώσουν τον ίδιο ή μειωμένο ΕΝΦΙΑ οι ιδιοκτήτες το επόμενο έτος. Πάντως, όπως προκύπτει από την εισηγτική έκθεση του προϋπολογισμού, οι ιδιοκτήτες θα έχουν κέρδους 70 εκατ. ευρώ το επόμενο έτος από τον ΕΝΦΙΑ, χωρίς να συνυπολογισθεί το όφελος που θα προκύψει από την ένταξη των 3.463 περιοχών στο αντικειμενικό σύστημα. Συγκεκριμένα, ο προϋπολογισμός ο οποίος κατατέθηκε σήμερα στη Βουλή προβλέπει την είσπραξη εσόδων 2,503 δισ. ευρώ από ΕΝΦΙΑ το επόμενο έτος έναντι συνολικών βεβαιωμένων εσόδων 2,570 δισ. ευρώ φέτος. Όπως διευκρινίζουν στελέχη του υπουργείου Οικονομικών, ο δημοσιονομικός χώρος των 70 εκατ. ευρώ που αξιοποιείται το επόμενο έτος μεταβάλλει τη δόμηση της κυβέρνη-

σης για καλύτερο δημοσιονομικό αποτέλεσμα από την εφαρμογή των νέων αντικειμενικών αξιών προς όφελος των ιδιοκτητών ακινήτων, οι οποίοι συνολικά θα κληθούν τελικά να πληρώσουν λιγότερα.

Οι αξίες

1. Νέα κλίμακα υπολογισμού του βασικού φόρου. Η ειδική ομάδα εργασίας επεξεργάζεται διάφορα σενάρια με περισσότερα κλίμακα και συντελεστές, ώστε να αποτραπούν οι μεγάλες επιβάρυνσεις που προκύπτουν για τους έχοντες μικρή και μεσαία περιουσία μετά την αύξηση των αντικειμενικών αξιών.

2. Αρκετοί ιδιοκτήτες θα πληρώσουν μειωμένο φόρο μετά την ανακατανομή των φορολογικών βαρών. Δηλαδή, οι ιδιοκτήτες που έχουν στην κατοχή τους πολλά ακίνητα μικρής αξίας, της τάξεως των 50.000-100.000 ευρώ το καθένα, θα δουν τον λογαριασμό του ΕΝΦΙΑ να μειώνεται το επόμενο έτος λόγω της συγχώνευσης του συμπληρωματικού φόρου ακινήτων με τον κύριο φόρο.

3. Από το νέο έτος ο κύριος και ο συμπληρωματικός φόρος θα υπολογίζονται για κάθε ακίνητο ξεχωριστά με βάση τη νέα ενιαία κλίμακα, με περισσότερους συντελεστές σε σχέση με το σημερινό καθεστώς, οι οποίοι θα αυξάνονται ανάλογα με την τιμή ζώνης της περιοχής όπου βρίσκεται το ακίνητο και την αξία του.

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Παρά την αύξηση των φορολογικών εσόδων ύψους 3,479 δισ. ευρώ το 2022 ο προϋπολογισμός του επόμενου έτους προβλέπει και φοροελαφρύνσεις που ανέρχονται στα 3,3 δισ. ευρώ. Τα αυξημένα έσοδα υπολογίζεται ότι θα προέλθουν κατά κύριο λόγο από την αύξηση της κατανάλωσης και του τουρισμού και συγκεκριμένα από τα 50,055 δισ. ευρώ το 56,9% προέρχεται από τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΦΚ) και 30,6% από τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων και τα υπόλοιπα από διάφορους άλλους φόρους.

Όπως σημειώνουν από το οικονομικό επιτελείο, τα αυξημένα έσοδα του επόμενου έτους είναι αποτέλεσμα της επιστροφής στην κανονικότητα και των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης. Ειδικότερα:

- Τα έσοδα από τον φόρο προστιθέμενης αξίας θα φθάσουν τα 18,75 δισ. ευρώ έναντι 17,1 δισ. ευρώ φέτος. Μάλιστα, τα έσοδα από τον ΦΠΑ είναι υψηλότερα κατά 1 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2019. Οι εισπράξεις από τον ΕΦΚ θα διαμορφωθούν στα 7,067 δισ. ευρώ έναντι 6,561 δισ. ευρώ φέτος.

- Τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος θα ανελθουν στα 15,348 δισ. ευρώ έναντι 14,040 δισ. ευρώ. Εξ αυτών: τα 10,352 δισ. ευρώ αφορούν τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και τα 3,794 δισ.

Τα αυξημένα έσοδα θα είναι αποτέλεσμα της επιστροφής στην κανονικότητα και της υψηλής ανάπτυξης.

ευρώ είναι ο φόρος που θα κληθούν να πληρώσουν το επόμενο έτος οι επιχειρήσεις, αυξημένος κατά 614 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το 2021.

- Ο ΕΝΦΙΑ θα ανέλθει το επόμενο έτος στα 2,503 δισ. ευρώ, μειωμένος κατά 60 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το τρέχον έτος.

- Επεκτείνεται έως το τέλος του 2022 η απαλλαγή από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης και η μείωση των τριών ποσοστιαίων μονάδων των ασφαλιστικών

εισφορών στον ιδιωτικό τομέα. Το κόστος ανέρχεται σε 1,58 δισ. ευρώ για το 2021 και 1,65 δισ. ευρώ για το 2022.

- Επεκτείνεται η εφαρμογή των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στις μεταφορές, στον καφέ και στα μη αλκοολούχα ποτά, στους κινηματογράφους, στις θεατρικές παραστάσεις, στις συναυλίες και στο τουριστικό πακέτο έως τον Ιούνιο του 2022. Το δημοσιονομικό κόστος ανέρχεται σε 249 εκατ. ευρώ για το 2021 και 211 εκατ. ευρώ για το 2022.

Είτε γίνουν το 2022 είτε το 2023, η προοπτική των εκλογών άρχισε να επηρεάζει κοινωνικές και πολιτικές συμπεριφορές.

Ηδη, μέσα στο κυβερνητικό μπλοκ κάτι σαλεύει. Βουλευτές δηλώνουν ότι δεν θα συνεχίσουν να υπερψηφίζουν νομοσχέδια εφόσον οι αρμόδιοι υπουργοί συνεχίσουν να τους αγνοούν, υπουργοί διαμνύνουν ότι δεν πρόκειται να ανεχθούν το «επιτελικό κράτος» να συνεχίσει να τους αγνοεί, «μύρισε εκλογές» και όλοι δοκιμάζουν τα περιθώρια να βρεθούν σε καλύτερη θέση για να εξυπηρετήσουν την εκλογική πελατεία. Και στην κοινωνία, τα πιο κακομαθημένα τμήματά της εντείνουν τις προσπάθειές τους για συνέχιση της προνο-

μιακής μεταχειρίσής τους: χαμηλόφωνα εκείνη η επιχειρηματικότητα που συνθηρίζει να αποκαλεί «επιχειρηματική δραστηριότητα» τη συναλλαγή, θορυβώδως τμήματα της «ραχοκοκαλιάς» που επιβιώνουν λάθρα από εφορία και ταμεία, εις βάρος –κυρίως– της μισθωτής εργασίας.

Κατ' ουσίαν, πολλοί νιώθουν ότι η χώρα έχει μπει σε μια παρατεταμένη προεκλογική περίοδο και κινούνται αναλόγως. Ειδικά στο πεδίο της οικονομίας, μια μεγάλη παρεξήγηση καθιστά ολισθηρό το έδαφος: επειδή η αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19 παγκοσμίως συνοδεύτηκε από ισχυρή κρατική στήριξη, έχει καλλιεργηθεί η ψευδής εντύπωση ότι το κριτήριο ορθότητας

της οικονομικής πολιτικής είναι η εν α-φρονία παροχή στήριξης και έτερον ουδέν. Ότι για να αντιμετωπισθεί η κρίση και να πυροδοτηθεί η ανάπτυξη, αρκεί να μοιράζεις λεφτά των φορολογούμενων. Στα καθ' ημάς, αυτή η πρακτική εξετράπη σε διανομή χρημάτων σε ό,τι κινείται στην επικράτεια –και σε φοροφυγάδες (εξ ου το εύρημα να πληρώνει ο φορολογούμενος νοίκι, φως, νερό και τηλέφωνο σε μαγαζιά, οριζόντια), ακόμα και σε εταιρείες ζόμπι. Ετσι αυξάνονται καταθέσεις, αυξάνεται η κατανάλωση, μέσω αυτής αυξάνεται το ΑΕΠ, μαζί αυξάνονται και οι αυταπάτες ότι η οικονομία αλλάζει μοντέλο και τροχιά –όχι μόνο ρυθμό, λόγω συγκυρίας.

Ενας κίνδυνος είναι να χαθεί η πυξίδα. Παράδειγμα, αντί για κοινωνικό δίκτυ προστασίας των πιο αδύναμων, με μέριμνα και επανεκπαίδευση, να ξεθεύονται λεφτά σε «παροχές».

Εξ όνυχους: το 2018, η νυν κυβέρνηση και τότε αντιπολίτευση επέκρινε δριμύτατα τη διανομή «κοινωνικού μερίσματος», ως ότι θα διακινδύνευε την εύθραυστη ισορροπία της οικονομίας. Τότε η διανομή χρημάτων με δημόσιο δανεισμό ήταν «λαϊκισμός», τώρα, με ΑΕΠ μικρότερο από το 2018, η διανομή χρημάτων με δανεισμό τείνει να αναγορευτεί σε θεάρεστη και επιβεβλημένη πράξη διότι η οικονομία «αναπτύσσεται» –ενώ, στα αλήθεια, απλά

πασχίζει να επανέλθει εκεί που ήταν πριν από τρία χρόνια. Τότε το «κοινωνικό μέρισμα» ήταν καταστροφή, τώρα τείνει να αναγορευτεί σε σωτηρία. Και οι οικονομικοί υπουργοί αφήνουν ορθάνοιχτο το ενδεχόμενο διανομής του, όχι επειδή συμφωνούν (κάθε άλλο), αλλά επειδή υποψιάζονται τις προθέσεις του Μαξίμου.

Ενας δεύτερος κίνδυνος θα ήταν μια ανοικτή λαϊκιστική εκτροπή. Ο λαϊκισμός δίνει το «παρών» σε αρκετά μέτωπα, από τη διαχείριση των λεγόμενων εθνικών θεμάτων (όπου η κυβέρνηση υποκλίνεται στις πιο καθυστερημένες συνιστώσες του κυβερνητικού κόμματος, όπως π.χ. στο θέμα της Βόρειας Μακεδονίας...) έως τη

Δικαιοσύνη (όπου η πολιτική ηγεσία αναστέλλει τις μεταρρυθμίσεις για να μη χαλάσει καρδιές, ενώ προσαρμόζει τον παλιό κώδικα στα ευρήματα των δημοσκοπήσεων...) και την άτολμη, με μέτρα ανεπαρκή και αργοπονημένη, διαχείριση της πανδημίας. Παρά τις περί του αντιθέτου διακηρύξεις, ο λαϊκισμός αλλάζει ρούχα και ρητορική, αλλά είναι εδώ – δεν κατέβηκε από τη σκηνή. Κι αν η παρατεταμένη προεκλογική περίοδος πυροδοτήσει εντονότερη εκτροπή προς αυτόν στο πεδίο της οικονομίας, το κόστος θα είναι δημοσιο και βαρύ.

kallitsiskostas@yahoo.com

ΑΠΟ ΨΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΙΤΣΗ

Παρατεταμένη προεκλογική περίοδος

Κατεβάζουν το «ελεύθερο» στην ηλεκτροκίνηση

«Πρέπει να έχουμε άμεση πρόσβαση σε φορτιστές και ειδικότερα εμείς οι επαγγελματίες σε ταχυφορτιστές»

Της ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΣΣΙΜΗ

Ο κλάδος βαρύνεται από μια δεκαετία πολύ περιορισμένης κίνησης, με τον τζίρο να έχει περιοριστεί δραματικά λόγω της οικονομικής συγκυρίας. Ακολούθησε η διετία της υγειονομικής κρίσης, η οποία ειδικά κατά τους πρώτους μήνες των αυστηρών μέτρων περιορισμού είχε σχεδόν εκμηδενίσει την επιβατική κίνηση των ταξί.

Το άνοιγμα ωστόσο της οικονομικής δραστηριότητας, που επανέφερε την κινητικότητα, σε συνδυασμό με τον φόβο χρήσης των μέσων μαζικής μεταφοράς λόγω κορωνοϊού, φαίνεται ότι έχει τονώσει τη ζήτηση της «κούρας». Εν μέσω πανδημίας και πολύ περιορισμένου τζίρου άνοιξε η πλατ-

Γιατί διατάζουν οι επαγγελματίες – Μόλις τέσσερα (!) ηλεκτρικά ταξί στην Αθήνα.

φόρμα «Κινούμαι ηλεκτρικά», η οποία προσφέρει επιδότηση εκτός από τα Ι.Χ. και για την αντικατάσταση του στόλου των ταξί.

Το κίνητρο των 10.500 ευρώ (τα 2.500 εκ των οποίων προέρχονται από την υποχρεωτική απόσυρση του παλαιού οχήματος) δεν κατάφερε να προσελκύσει τους αυτοκινητιστές, καθώς το ύψος της επιδότησης θεωρείται μικρό με δεδομένη την υψηλή τιμή αγοράς των ηλεκτρικών οχημάτων.

Στο μεταξύ, μιλώντας στο υπουργικό συμβούλιο ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης τόνισε ότι όλα τα νέα ταξί σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη θα πρέπει από το 2025 να είναι είτε ηλεκτρικά είτε μηδενικών εκπομπών ρύπων, πρόβλεψη που θα ισχύσει και για το 1/3 των ενοικιαζόμενων οχη-

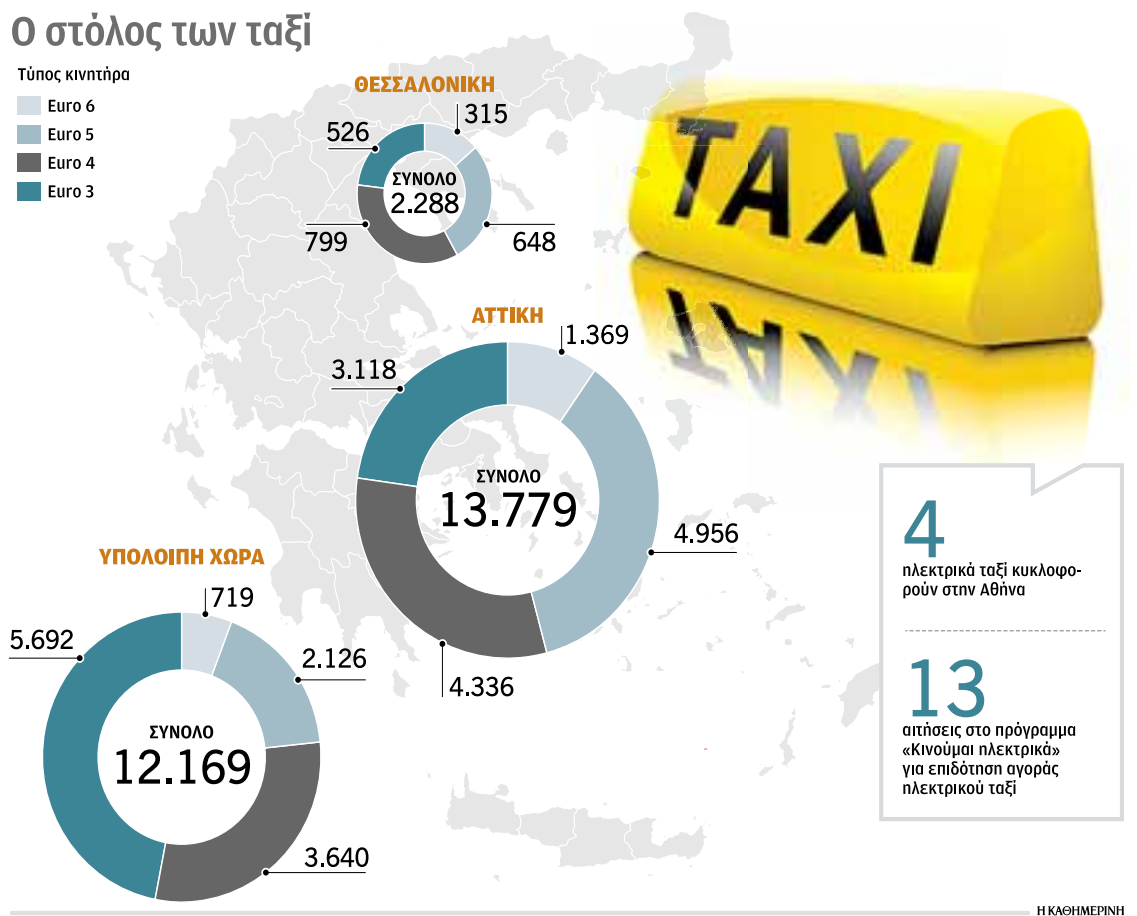
μάτων.

Από την πλευρά τους οι αυτοκινητιστές εμφανίζουν μια σχετική δυσπιστία ως προς την ηλεκτροκίνηση, υποστηρίζοντας ότι ακόμα δεν είναι δοκιμασμένη η τεχνολογία στις πραγματικές συνθήκες και ανάγκες ενός ταξί το οποίο, στην Αθήνα, διανύει καθημερινά κατά μέσο όρο 250 χιλιόμετρα. «Περιορισμένη αυτονομία, υψηλό κόστος συντήρησης, υπερβολικά υψηλό κόστος αγοράς θα συναντήσει κανείς σε ένα ηλεκτρικό ταξί», υποστηρίζει στην «Κ» ο Διωνύσης Μουζάκης, ιδιοκτήτης ταξί που δραστηριοποιείται στην Αθήνα και συμπληρώνει ότι η ελληνική αγορά προσφέρει πολύ περιορισμένες επιλογές μοντέλων.

Οι αυτοκινητιστές μάλιστα αναφέρουν ότι όσοι συνάδελφοί τους προχωρήσουν σε αγορά και χρήση ηλεκτροκίνητου οχήματος θα πρέπει εκ των προτέρων να γνωρίζουν ότι μετέχουν σε «πείραμα».

«Τα λειτουργικά προβλήματα χρήσης ενός ηλεκτρικού οχήματος στην πόλη είναι αρκετά ακόμα, καθιστώντας τη συγκεκριμένη επιλογή τουλάχιστον ανέφικτη προς το παρόν», λέει ο κ. Μουζάκης που χρησιμοποιεί τελευταίας αντιρρυπαντικής τεχνολογίας ταξί, diesel Euro 6.

Ο ίδιος πιστεύει ότι τα ανταλλακτικά και τα τακτικά σέρβις ενός ηλεκτρικού ταξί είναι πολύ ακριβότερα και εξηγεί ότι διανύοντας τα δεκαπλάσια χιλιόμετρα από ένα συμβατικό Ι.Χ., υπάρχει κίνδυνος να αναγκαστεί ο ιδιοκτήτης να προχωρήσει σε αντικατάσταση της μπαταρίας πολύ σύντομα, γεγονός που καθιστά τον ηλεκτροκινητή εντελώς ασύμφορο. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι σήμερα στην Αθήνα κυκλοφορούν μόλις τέσσερα ηλεκτρικά ταξί, ενώ συνολικά οι αιτήσεις στο πρόγραμμα «Κινούμαι ηλεκτρικά» για επιδότηση ηλεκτρικού ταξί είναι μόλις 13.

Με δεδομένο το ιδιαίτερα χλιαρό ενδιαφέρον επαγγελματιών ταξί για τη μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση, το υπουργείο Περιβάλλοντος προχωράει σε διορθωτικές κινήσεις ως προς το περιεχόμενο του προγράμματος επιδότησης. Με τα σημερινά δεδομένα η επιδότηση που προσφέρεται από το πρόγραμμα «Κινούμαι ηλεκτρικά» δεν είναι ικανή να οδηγήσει τον κλάδο των ταξί στην... πρίζα. Ειδικότερα, το υπουργείο Περιβάλλοντος προσφέρει για επιβατικά δημόσιας χρήσης οχήματα με λιανική τιμή προ φόρων έως 50.000 ευρώ, οικολογικό μπόνοους που φτάνει το 25% της λιανικής τιμής προ φόρων, το οποίο όμως δεν μπορεί να ξεπεράσει τα

8.000 ευρώ. Αθροίζοντας σε αυτό και το όφελος από την απόσυρση παλαιού οχήματος (2.500 ευρώ), το συνολικό ποσό της επιδότησης φτάνει τα 10.500 ευρώ.

Νέος κύκλος επιδότησης

Πριν από λίγες εβδομάδες ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας προχώρησε στην ανακοίνωση ανοίγματος ενός νέου κύκλου επιδότησης. Το συνολικό ύψος του νέου προγράμματος ανέρχεται σε 40 εκατ. ευρώ και αυξάνει σημαντικά το ύψος της επιδότησης. Το συνολικό όφελος μετά τις βελτιώσεις του προγράμματος μπορεί να φτάσει ακόμα και τα 22.500 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του οφέλους από

την απόσυρση, που ανέρχεται στα 2.500 ευρώ), καθώς το καθαρό ποσό της επιδότησης φτάνει πλέον τα 20.000 ευρώ. Στόχος του υπουργείου Περιβάλλοντος είναι η αντικατάσταση 2.000 ταξί με ηλεκτροκίνητα.

Βασικό εμπόδιο, πέραν του υψηλού κόστους κτήσης, για τη μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση των αυτοκινητιστών ταξί αποτελεί και το περιορισμένο δίκτυο φορτιστών. «Πρέπει να έχουμε άμεση πρόσβαση σε φορτιστές και ειδικότερα εμείς οι επαγγελματίες σε ταχυφορτιστές, προκειμένου να καλύπτονται έκτακτες ανάγκες φόρτισης που ενδέχεται να προκύψουν σε κάθε βάρδια», εξηγεί 28χρονος ιδιοκτήτης ταξί, που

υπό ιδανικές συνθήκες, όπως λέει, θα ήθελε να δοκιμάσει ένα ηλεκτρικό ταξί. Στη χώρα μας από τους συνολικά 275 φορτιστές που υπάρχουν, μόλις οι 22 είναι ταχυφορτιστές. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πλήρης φόρτιση της μπαταρίας ενός αυτοκινήτου σε απλό φορτιστή μπορεί να διαρκέσει ακόμα και μια ολόκληρη νύχτα, ενώ ο αντίστοιχος χρόνος για τους ταχυφορτιστές είναι λιγότερος από μία ώρα. Η χώρα μας εμφανίζεται ουραγός ως προς την παρουσία φορτιστών συνολικά στο οδικό δίκτυο και οι προσπάθειες του υπουργείου Περιβάλλοντος επικεντρώνονται στην ανάπτυξη του εθνικού δικτύου φόρτισης. Προγραμματίζεται η χωροθέτηση από τους μεγάλους δήμους της χώρας 10.000 δημοσίων σταθμών φόρτισης.

Στόχος του υπουργείου είναι η ανάπτυξη 8.656 σταθμών φόρτισης έως το τέλος του 2025, ενώ οι πρώτοι θα μπουν σε λειτουργία εντός του 2022.

Την ίδια στιγμή, σε εξέλιξη βρίσκεται μελέτη καταλληλότητας για τη δημιουργία σημείων φόρτισης σε πιάτσες ταξί.

Υπολογίζεται ότι στην Αθήνα υπάρχουν περίπου 180 πιάτσες και σε αυτή τη φάση έχει ζητηθεί από το υπουργείο Περιβάλλοντος να καταγραφούν αυτές ανάλογα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που διαθέτουν και την κίνηση που εμφανίζουν, ώστε να διαπιστωθεί ποιες μπορούν να φιλοξενήσουν σημεία φόρτισης.

Ειδικότερα εξετάζονται ζητήματα όπως η δυνατότητα του δικτύου παροχής ενέργειας να «σπikώσει» τους φορτιστές, τα τεχνικά χαρακτηριστικά της κάθε πιάτσας (εάν βρίσκονται δίπλα σε πεζοδρόμιο π.χ.) και φυσικά η κίνηση που παρατηρείται σε κάθε μια από αυτές. Πληροφορίες αναφέρουν ότι στις 50 πρώτες πιάτσες που θα επιλεγούν θα τοποθετηθούν ταχυφορτιστές.

Αγγίζουν τις 8.000 τα προς απόσυρση

Εκπνέει στο τέλος του έτους η τρίτη κατά σειρά – και τελευταία – παράταση προθεσμίας για την απόσυρση από την κυκλοφορία των παλαιών ρυπογόνων ταξί. Όσα ταξί έπρεπε να έχουν αντικατασταθεί λόγω παλαιότητας από το 2019 και έχουν πάρει ήδη παράταση έως το τέλος του 2021, δεν θα έχουν δικαίωμα σε νέα παράταση άδειας κυκλοφορίας. Ωστόσο, ανοικτό παραμένει το ενδεχόμενο να δοθεί παράταση ενός έτους για την κυκλοφορία των ταξί που έχουν ή θα φτάσουν το ανώτατο όριο ηλικίας τους το 2020 και το 2021.

Σημειώνεται ότι τα ταξί πρέπει να αντικαθίστανται στα 15 χρόνια (για οχήματα έως 2.000 κ.εκ.) και στα 18 χρόνια κυκλοφορίας (άνω των 2.000 κ.εκ.). Παρά το γεγονός ότι έχουν ήδη δοθεί παρατάσεις στην προθεσμία αντικατάστασης των παλαιών ρυπογόνων ταξί, είναι περιορισμένος ο αριθμός εκείνων που έχουν αντικατασταθεί.

Βασικός λόγος η οικονομική κρίση, η οποία οδήγησε σε πρωτοφανή μείωση του τζίρου στον κλάδο. Πληροφορίες αναφέρουν ότι τα ταξί που θα πρέπει να αποσυρθούν από την κυκλοφορία έως το τέλος του έτους ανέρχονται περίπου σε 8.000.

LIMASSOL

Christmas

LAND

19/11/2021-16/01/2022

(ΠΑΛΙΟ ΛΙΜΑΝΙ ΛΕΜΕΣΟΥ)

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Γιατί εκτοξεύθηκε το κόστος ρεύματος και φυσικού αερίου

Ο συνδυασμός πολλών και διαφορετικών παραγόντων έφερε την «τέλεια καταιγίδα»

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Οι τιμές φυσικού αερίου και ρεύματος συνεχίζουν την ανοδική τους πορεία, η οποία δεν φαίνεται να ανακόπτεται νωρίτερα από τον Απρίλιο του 2022. Οι προσδοκίες για αποκλιμάκωση διαφεύδονται, καθώς όλα τα γενεσιουργά αίτια της ενεργειακής κρίσης βρίσκονται σε έξαρση και κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και καταναλωτές σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες συνειδητοποιούν σιγά σιγά ότι τα δύσκολα είναι μπροστά. Οι καταναλωτές, παρά τις γενναίες κρατικές επιδοτήσεις, εξακολουθούν να επιβαρύνονται με σημαντικά ποσά από τις αυξήσεις στο ρεύμα, οι καταναλωτές φυσικού αερίου ακόμη περισσότερο και εύλογα αναρωτιούνται πώς φτάσαμε εδώ. Γιατί αυξάνονται οι τιμές, γιατί στην Ελλάδα οι αυξήσεις είναι ακόμη μεγαλύτερες, πόσο θα διαρκέσει η κρίση, είναι

Η εκτίναξη της τιμής του φυσικού αερίου από τα 15 ευρώ πέρυσι στα 100 ευρώ/MWh θεωρείται η βασική αιτία της ενεργειακής κρίσης που ζούμε.

μερικά από τα ερωτήματα που θέτουν οι καταναλωτές και στα οποία επιχειρεί να απαντήσει η «Κ».

Γιατί ανεβαίνουν αλματώδως οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη;

Βασικότερος λόγος αυτής της οδυνηρής για την Ευρώπη εξέλιξης είναι η αύξηση των τιμών φυσικού αερίου, που μέσα από ένα ξέφρενο ράλι που ξεκίνησε από τον Μάιο ξεπέρασαν τα 100 ευρώ/MWh, από τα 15 ευρώ/MWh πέρυσι. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο, καύσιμο-γέφυρα για τις ευρωπαϊκές χώρες στην πορεία προς την οικονομία των μηδενικών ρύπων το 2050, έφερε και τις πρωτοφανείς αυξήσεις στις τιμές ρεύματος στις χονδρεμπορικές αγορές της Ευρώπης, με διακυμάνσεις ανά χώρα που οφείλονται στον βαθμό ωρίμανσης και ανταγωνιστικότητας της κάθε αγοράς.

Γιατί αυξάνονται οι τιμές του φυσικού αερίου;

Τα αίτια της αλματώδους αύξησης των τιμών του φυσικού αερίου είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού παραγόντων. Η Ευρώπη πήρε την απόφαση για μηδενικούς ρύπους το 2050 και αυτό προκάλεσε το ράλι της τιμής των CO₂, κάτι που ήταν αναμενόμενο. Συνέπεια όμως με τη Ρωσία να μην παράδιδε στην Ευρώπη τις ποσότητες αερίου που έχει ανάγκη η αγορά, πιέζοντας για τον αγωγό Nord Stream 2. Η ζήτηση στην Ευρώπη για φυσικό αέριο ενισχύθηκε πε-

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο, καύσιμο-γέφυρα για τις ευρωπαϊκές χώρες στην πορεία προς την οικονομία των μηδενικών ρύπων το 2050, έφερε και τις πρωτοφανείς αυξήσεις στις τιμές ρεύματος στις χονδρεμπορικές αγορές της Ευρώπης.

ρατάρω και εξαιτίας του βαρύ χειμώνα το 2020-2021, με την περίοδο θέρμανσης να διαρκεί περισσότερο από το συνηθισμένο, γεγονός που οδήγησε σε μείωση των στρατηγικών αποθεμάτων, τα οποία δεν έχουν υποκατασταθεί επαρκώς για φέτος λόγω των υψηλών τιμών και του ελλείμματος προσφοράς. Η σταδιακή κατάργηση του άνθρακα αλλά και η μείωση της αιολικής παραγωγής συνέβαλαν περαιτέρω στην αύξηση της ζήτησης και ακολούθως των τιμών.

Γιατί καθυστερεί η λειτουργία του αγωγού Nord Stream 2;

Ο αγωγός που ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο αποτελεί μια πραγματικά μοναδική περίπτωση έργου που έφερε αναστάτωση σε επίπεδο πολιτικό, οικονομικό και γεωπολιτικό και αντιπαραθέσεις και στο εσωτερικό της Ε.Ε. Οι αμερικανικές κυρώσεις ήταν η βασική αιτία καθυστέρησης της ολοκλήρωσης του αγωγού, που σχεδιάστηκε από τη Ρωσία για την παράκαμψη της προβληματικής διόδου της Ουκρανίας για τη μεταφορά φυσικού αερίου στην Ευρώπη αλλά αντιμετωπίστηκε από τις ΗΠΑ ως έργο ενίσχυσης της ενεργειακής εξάρτησης της Ευρώπης από τη Ρωσία και ως ένα ακόμη ενεργειακό όπλο γεωπολιτικής πίεσης στα χέρια της Μόσχας. Στο εσωτερικό της Ευρώπης, στον αγωγό αντέδρασε έντονα το μπλοκ των πρώην σοβιετικών χωρών, με το επιχείρημα ότι αποτελεί πρόσχημα για την οικονομική, πολιτική και ενεργειακή απομόνωσή τους, ενώ επίσημα την άρνηση του στον αγωγό εξέφρασε και το γερμανικό κόμμα των Πρασίνων, κινούμενο στη λογική

ότι έρχεται κόντρα στη στρατηγική της ενεργειακής μετάβασης. Επισημώς η Ε.Ε. και η Γερμανία, στο έδαφος της οποίας καταλήγει ο αγωγός διασχίζοντας τον βυθό της Βαλτικής Θάλασσας, όρθωσαν το δικό τους «τείχος» στον αγωγό, με το επιχείρημα της εναρμόνισης της λειτουργίας του με το ευρωπαϊκό πλαίσιο, που προβλέπει πρόσβαση σε τρίτους για το 50% της δυναμικότητάς τους. Η διάσταση αυτή εξελίχθηκε σε ένα μπρα ντε φερ μεταξύ Γερμανίας-Ρωσίας, με τη δεύτερη να επιβάλλει ένα άτυπο εμπάργκο στις εξαγωγές φυσικού αερίου προς την Ευρώπη, αρνούμενη την τροφοδοσία της με πρόσθετες ποσότητες για την υποκατάσταση των μειωμένων στρατηγικών αποθεμάτων της ενόψει του χειμώνα, ασκώντας έτσι έμμεση πίεση για την άμεση λειτουργία του Nord Stream 2. Η Γερμανία, «ταμπουρωμένη» πίσω από το ρυθμιστικό ευρωπαϊκό πλαίσιο και προσδοκώντας σε μια αποκλιμάκωση που θα έδινε τη δυνατότητα στην Ευρώπη να γεμίσει τις αποθήκες της με φθινό LNG χωρίς να υποκύψει στις πιέσεις του βασικού προμηθευτή της, εξάντλησε τα περιθώρια κωλυσιεργίας. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η απόφαση της γερμανικής ρυθμιστικής αρχής ενέργειας, την περασμένη Δευτέρα, να αναβάλει προσωρινά τη διαδικασία πιστοποίησης του επιμάρκου αγωγού, με το επιχείρημα ότι η Gazprom θα πρέπει να δημιουργήσει μια θυγατρική «που θα πρέπει στη συνέχεια να πληροί τις απαιτήσεις που ορίζει ο νόμος για έναν ανεξάρτητο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου μεταφορών», απόφαση η οποία εκτόξευσε την τιμή του αερίου στο ευ-

ρωπαϊκό hub της Ολλανδίας πάνω από τα 100 ευρώ/MWh.

Γιατί στην Ελλάδα και στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου οι τιμές είναι πολύ υψηλότερες σε σχέση με τον ευρωπαϊκό Βορρά;

Το μείγμα καυσίμου για ηλεκτροπαραγωγή και οι διασυνδέσεις είναι οι βασικοί παράγοντες που διαμορφώνουν τον βαθμό ανταγωνιστικότητας των εθνικών αγορών, στο πλαίσιο της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, όπου η λογική που κυριαρχεί είναι να φτάνει στον καταναλωτή η φθνότερη ενέργεια από όπου κι αν παράγεται. Στις χώρες του Νότου η αρχή αυτή δεν μπορεί να έχει την ίδια εφαρμογή λόγω των περιορισμένων διασυνδέσεων—σε αντίθεση με τις χώρες του Βορρά—, και πολύ περισσότερο στην Ελλάδα, που βρίσκεται στο άκρο της ευρωπαϊκής αγοράς και συνορεύει με βαλκανικά κράτη που δεν έχουν ενσωματώσει κοινούς κανόνες λειτουργίας. Επιπλέον, οι χώρες του Βορρά διαθέτουν ένα πλούσιο μείγμα καυσίμων, από πυρηνικά, μεγάλα υδροηλεκτρικά και υπεράκτια αιολικά, τα οποία εκμεταλλεύονται μέσω των διασυνδέσεων. Η υπερεπάρκεια ισχύος και οι πολλές διασυνδέσεις έχουν ενισχύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών, με αποτέλεσμα στις βόρειες χώρες η χρηματιστηριακή τιμή να επιρρέζει σε ποσοστό μόλις 20% τις τιμές ρεύματος για επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Αντιθέτως στην Ελλάδα έχουμε ανεπάρκεια ισχύος και περιορισμένες διασυνδέσεις, με αποτέλεσμα όλη η ενέργεια να περνάει μέσω του Χρηματιστηρίου και οι καταναλωτές να είναι 100% εκτεθειμένοι στις υψηλές τιμές.

Μοναδική επιλογή η μείωση κατανάλωσης

— Πόσο θα διαρκέσει η άνοδος των τιμών;

— Τα γενεσιουργά αίτια της κρίσης δεν βρίσκονται δυστυχώς σε ύφεση αλλά σε έξαρση. Αυτό σημαίνει ότι η ενεργειακή κρίση θα συνεχιστεί τους επόμενους μήνες και δεν πρόκειται να δούμε αποκλιμάκωση των τιμών φυσικού αερίου πριν από τον Απρίλιο του 2022, καθώς τα προθεσμιακά συμβόλαια παραμένουν σε υψηλές τιμές καθ' όλη τη διάρκεια του α' τριμήνου του νέου έτους. Νέες πτήσεις ασκεί εν τω μεταξύ στη χονδρεμπορική τιμή ρεύματος η άνοδος της τιμής των CO₂ στα 68,64 ευρώ ο τόνος την Παρασκευή 19 Νοεμβρίου, υπερτριπλάσια από τη χαμηλή τιμή των 15 ευρώ στα lockdowns του 2020 και σχεδόν διπλάσια από τη μέση τιμή του 2019 (25 ευρώ). Για να γίνει αντιληπτή η επίπτωση της τιμής του CO₂ στην τιμή του ρεύματος, αρκεί να σημειωθεί ότι κάθε ένα ευρώ αύξησης στον τόνο CO₂ επιβαρύνει την τιμή της παραγόμενης μεγαβατώρας από φυσικό αέριο κατά 0,37 ευρώ και του άνθρακα πάνω από ένα ευρώ.

— Τι σημαίνει για τους Έλληνες καταναλωτές; Έχουν επιλογές περιορισμού των επιπτώσεων;

— Οι καταναλωτές καλούνται να πληρώσουν δυσβάσταχτες αυξήσεις σε ρεύμα και φυσικό αέριο, γι' αυτό και η κυβέρνηση από τον Σεπτέμβριο και μετά, που ανακοινώθηκαν οι πρώτες επιδοτήσεις, αναπροσαρμόζει συνεχώς προς τα πάνω τα ποσά και τα αντίστοιχα κονδύλια για να περιορίσει κατά το δυνατόν τις επιβαρύνσεις. Η επιδότηση για τις πρώτες 300 κιλοβατώρες τον μήνα από 9 ευρώ τον μήνα τον Σεπτέμβριο αυξήθηκε στα 18 ευρώ τον Οκτώβριο και σε 39 ευρώ τον Νοέμβριο και τα αντίστοιχα κονδύλια από 200 αρχικά σε 500 τον Οκτώβριο και κοντά στα 700 τον Νοέμβριο. Η εξέλιξη των τιμών δείχνει ότι θα απαιτηθεί πρόσθετη επιδότηση για το δίμηνο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου, ενώ δεν υπάρχει κανένα σενάριο μέχρι στιγμής για το πρώτο τρίμηνο του 2022 πέραν της δέσμευσης της κυβέρνησης να στήριξει τους κα-

Η κρατική στήριξη μέσω επιδότησης λογαριασμών ρεύματος απλώς θα περιορίσει την επιβάρυνση.

ταναλωτές για όσο διάστημα διαρκεί η κρίση. Το συνολικό κόστος του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά αυξήθηκε από τις αρχές του έτους κατά 197,6% και του ρεύματος κατά 119,6%, συνεπεία της αύξησης της τιμής στη χονδρεμπορική τιμή κατά 235,6%. Κατά 36% έχει αυξηθεί από τις αρχές του έτους το πετρέλαιο θέρμανσης, κατά 30% το πετρέλαιο κίνησης και κατά 23% η αμόλυβδη βενζίνη. Η εξοκονόμηση είναι η μοναδική μάλλον επιλογή που έχουν στα χέρια τους οι καταναλωτές για να περιορίσουν το κόστος. Η αναζήτηση επίσης στην αγορά του φθνότερου τιμολογίου μεταξύ των παρόχων σε ό,τι αφορά το ρεύμα και το φυσικό αέριο είναι κάτι που θα πρέπει να δουν οι καταναλωτές, χωρίς να αναμένουν βέβαια σημαντικές ελαφρύνσεις, αφού σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό οι προμηθευτές μετακυλούν στην κατανάλωση το σύνολο των αυξήσεων στη χονδρεμπορική αγορά.

Η απουσία κοινής ευρωπαϊκής γραμμής

Οι διαφορές στις αγορές Βορρά - Νότου είναι και ο βασικός λόγος που η Ευρώπη δεν εξετάζει δομικά μέτρα λειτουργίας των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού που έχουν προτείνει χώρες του Νότου, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, και περιορίζεται στην περιφημη «εργαλειοθήκη» αφήνοντας ουσιαστικά το κάθε κράτος-μέλος να τα βγάλει πέρα μόνο του.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξάλλου αξιολογεί την κρίση ως συγκυριακή και αποδίδει τα αίτια αυτής αποκλειστικά στις υψηλές τιμές φυσικού αερίου.

Η Ε.Ε. παρέπεμψε στον Οργανισμό για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) την αξιολόγηση του υφιστάμενου σχεδιασμού της

χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρισμού μετά τα αιτήματα που της υποβλήθηκαν, η οποία αναμένεται τον Απρίλιο του 2022.

Η προκαταρκτική του αξιολόγηση πάντως, που έχει υποβάλει ήδη στην Ε.Ε., ανατανακλά πλήρως τις θέσεις των χωρών του Βορρά που δεν θέλουν καμία αλλαγή στο μοντέλο λειτουργίας της αγοράς.

Οποιαδήποτε απόκλιση από την υφιστάμενη αρχιτεκτονική της αγοράς, σύμφωνα με τον ACER, εμφανίζει κινδύνους για τον κατακερματισμό μιας σχετικά καλά οργανωμένης αγοράς με συνέπειες που θα μπορούσαν να είναι σημαντικές για την απανθρακοποίηση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Νέο πακέτο στήριξης 338,5 εκατ. σε ευάλωτες ομάδες και υγειονομικούς

Ενισχύονται 100.000 υγειονομικοί, χαμηλοσυνταξιούχοι και ΑΜΕΑ

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Την ακρίβεια ενός εξαμήνου υποστηρίζει το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης ότι καλύπτουν για τους χαμηλοσυνταξιούχους και τα άτομα με αναπηρία τα μέτρα που ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης.

Παράλληλα, στήριζον τους υγειονομικούς πρώτης γραμμής, που φέρουν μεγάλο βάρος για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 338,5 εκατ. ευρώ.

Αναλυτικά, τα μέτρα που γνωστοποίησε ο πρωθυπουργός κατά τη διάρκεια προ μνημονίας διατάξεως συζήτησης στη Βουλή για τον πληθωρισμό είναι τα εξής:

1. Επίδομα ίσο με το ήμισυ του καταβαλλόμενου μηνιαίου βασικού μισθού θα καταβληθεί μαζί με τη μισθοδοσία Δεκεμβρίου στους υγειονομικούς των νοσοκομείων, των κέντρων υγείας και του ΕΚΑΒ. Αναμένεται να το λάβουν περί τους 100.000 υγειονομικούς, με κόστος περί τα 90 εκατ. ευρώ.

2. Συνταξιούχοι με ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημα έως 7.200 ευρώ (600 ευρώ μηνιαίως) και ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα έως 14.400 ευρώ, καθώς και με συνολικά φορολογικά αξία ακίνητης περιουσίας του νοικοκυριού

Επίδομα ίσο με το ήμισυ του καταβαλλόμενου μηνιαίου βασικού μισθού θα καταβληθεί μαζί με τη μισθοδοσία Δεκεμβρίου στους υγειονομικούς των νοσοκομείων, των κέντρων υγείας και του ΕΚΑΒ.

Οι χαμηλοσυνταξιούχοι θα πάρουν στα τέλη Δεκεμβρίου 250 ευρώ, συν 50 ευρώ για εξαρτώμενα μέλη.

τους έως 200.000 ευρώ θα πάρουν ενίσχυση στα τέλη Δεκεμβρίου ύψους 250 ευρώ, συν 50 ευρώ για εξαρτώμενα μέλη. Αφορά περίπου 800.000 συνταξιούχους και το συνολικό κόστος του μέτρου είναι 205 εκατ. ευρώ.

3. Οι δικαιούχοι επιδόματος ΑΜΕΑ του ΟΠΕΚΑ θα πάρουν ενίσχυση επίσης 250 ευρώ στα τέλη Δεκεμβρίου. Υπολογίζεται ότι είναι περίπου 173.000 και το κόστος του μέτρου είναι 43,5 εκατ.

Τα δύο τελευταία μέτρα, που αφορούν την ακρίβεια, έρχονται να προστεθούν σ' αυτά που έχουν ανακοινωθεί και εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση των αυξήσεων της ενέργειας, την επιδότηση του ρεύματος και το επίδομα θέρμανσης, ύψους 680 εκατ.

Ετσι, το κόστος του πληθωρισμού είναι πλέον βαρύ και για τον κρατικό προϋπολογισμό, πέραν των οικογενειακών.

Πάντως, σε ό,τι αφορά τους χαμηλοσυνταξιούχους, η κυβέρνηση θέλησε προφανώς να αντισταθμίσει και το γεγονός ότι δεν πήρε αναδομικά, κατόπιν επανυπολογισμού συντάξεων, όπως συνέβη με τις σχετικά υψηλότερες συντάξεις.

Ετσι, παρά το γεγονός ότι τα στελέχη του οικονομικού επιτελείου επισήμαιναν σε κάθε τόνο το τελευταίο διάστημα ότι ο προϋπολογισμός είναι βαριά ελλειμματικός και δεν υπάρχουν υπερπλεονάσματα για να μοιραστεί κοινωνικό μέρισμα, τελικά, μ' έναν τρόπο, αυτό δόθηκε ως ενίσχυση κατά της ακρίβειας.

Ο προϋπολογισμός του 2022, που είχε κατατεθεί μόλις την Παρασκευή στη Βουλή, δεν έχει, σύμφωνα με πληροφορίες από το οικονομικό επιτελείο, εντάξει τα 338,5 εκατ. στις δαπάνες του 2021. Κι αυτό γιατί το μέτρο δεν είχε ακόμη ανακοινωθεί, επομένως δεν μπορούσε να ενσωματωθεί στον προϋπολογισμό, τα μεγέθη του οποίου είχαν, άλλωστε, καθοριστεί πολύ νωρίτερα, όπως ανέφεραν οι πηγές.

Πάντως, οι ίδιες εκτιμούσαν ότι το κόστος θα καλυφθεί σε μεγάλο βαθμό, αν όχι εξ ολοκλήρου, από αυξημένα έσοδα τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο και έτσι η επιβάρυνση του ελλείμματος θα είναι από μηδενική έως 0,1% του ΑΕΠ.

Στον τομέα κοινωνικής προστασίας το 40,5% των δαπανών του 2022

Το 40,5% των δαπανών του προϋπολογισμού του 2022 προορίζεται για τον τομέα της κοινωνικής προστασίας, όπως προκύπτει από τα νέα, πλήρη παρουσιάσεις των δημοσίων δαπανών σε όρους προγραμμάτων και λειτουργικών ταξινόμησης.

Ακολουθούν οι γενικές δημόσιες υπηρεσίες, με 22,5% της δαπάνης, η υγεία με 12,1%, οικονομικά θέματα με 8,7%, η εκπαίδευση με 6,4%, η άμυνα με 4%, η δημόσια τάξη και ασφάλεια με 3,5%, η αναψυχή, ο πολιτισμός και η θρησκεία, με 1,2%, η περιβαλλοντική προστασία με 1,1% και η οικιστική μέριμνα με 0,2%.

Τα στοιχεία επικαλείται στη γνώμη του για την εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, σημειώνοντας ότι η ταξινόμηση αυτή αποτελεί ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για την κατανόηση των δημοσίων πόρων μεταξύ ενάλλακτικών χρήσεων.

Σχετικά με το προσχέδιο, το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή επισημαίνει ότι «η υλοποίηση των προβλεπόμενων δημοσιονομικών μεγεθών επιμερίζει σημαντικές αβεβαιότητες που προέρχονται από την ανθρωπιστική εξέλιξη της πανδημίας (με τη χώρα μας να παραμένει στις χειρότερες ευρωπαϊκές θέσεις όσον αφορά τις υγειονομικές επιπτώσεις και την πορεία των εμβολια-

Η υλοποίηση των προβλεπόμενων δημοσιονομικών μεγεθών επιμερίζει σημαντικές αβεβαιότητες, σημειώνει το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

σμών), τις ενδεχόμενες μόνιμες απώλειες της ύφεσης που προκάλεσε η πανδημία, τον βαθμό ικανότητας των φορολογουμένων να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους και τέλος, την πιθανότητα μεταστροφής της νομισματικής πολιτικής εξαιτίας των πληθωριστικών πιέσεων».

Η αύξηση της τιμής της βενζίνης οδηγεί τα αυτοκίνητα στο γκαράζ

Κύμα ακινησίας αναμένεται το 2022 – Αναρτώνται στο Taxis τα τέλη κυκλοφορίας

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Σε ακινησία αναμένεται να θέσουν χιλιάδες φορολογούμενοι τα οχήματά τους συνεπεία της ενεργειακής κρίσης που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής της βενζίνης, εκτιμούν στελέχη του υπουργείου Οικονομικών. Είναι ενδεικτικό ότι το περυσινό έτος, εξαιτίας της πανδημικής κρίσης, 132.000 ιδιοκτήτες έθεσαν σε ακινησία τα αυτοκίνητά τους έναντι 84.000 το 2019. Βέβαια, η αύξηση αυτή οφείλεται και στο γεγονός ότι το περυσινό έτος ίσχυε για πολλούς εργαζομένους η πλεεργασία, ενώ ταυτόχρονα τον Μάιο ξεκίνησαν και τα τέλη με τον μήνα.

Φέτος, από το υπουργείο Οικονομικών αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο τα τέλη με τον μήνα να εφαρμοστούν από

Οι ιδιοκτήτες αυτοκινήτων θα πληρώσουν τα ίδια ποσά με πέρυσι, καθώς δεν έχει αλλάξει ο υπολογισμός των τελών.

τον Μάρτιο, εξέλιξη που πιθανόν να οδηγήσει περισσότερους ιδιοκτήτες να καταθέσουν τις πινακίδες και να προχωρήσουν στην άρση της ακινησίας από τον Απρίλιο, καταβάλλοντας τα 9/12 των τελών.

Οσοι επιθυμούν να καταθέσουν πινακίδες θα πρέπει να το πράξουν μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου, εκτός και εάν παραταθεί η περίοδος, ως είθισται να γίνεται κάθε χρόνο. Με τη διαδικασία της «ηλεκτρονικής ακινησίας», οι κάτοχοι των οχημάτων δεν χρειάζεται να επισκεφθούν την εφορία. Με ηλεκτρονική αίτηση, η οποία περιλαμβάνει τα ακριβή στοιχεία της πόλης, της οδού και του αριθμού του σημείου ακινητοποίησης του οχήματος, ολοκληρώνεται η σχετική

Τι θα πληρώσουμε για τέλη κυκλοφορίας

ΓΙΑ ΟΧΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΓΟΡΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ 2006 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

Από 1.072 κ.ε. - 1.357 κ.ε.	€135
Από 1.358 κ.ε. - 1548 κ.ε.	€255
Από 1.549 κ.ε. - 1.738 κ.ε.	€280
Από 1.739 κ.ε. - 1.928 κ.ε.	€320
Από 1.929 κ.ε. - 2.357 κ.ε.	€690
Από 4.001 κ.ε. και άνω	€1.380

διαδικασία. Οσοι θέσουν σε ακινησία το όχημά τους θα πρέπει να ξέρουν ότι:

- Αυτοκίνητο για το οποίο υποβλήθηκε δήλωση ακινησίας απαγορεύεται απολύτως να κυκλοφορήσει για οποιαδήποτε αιτία.
- Οχημα για το οποίο έχει δηλωθεί ακινησία, εάν εντοπισθεί στο πλαίσιο ελέγχων που διενεργούνται από τα κατά νόμον αρμόδια όργανα και από τις υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων είτε να κυκλοφορεί είτε

να φέρει πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας, αίρεται αυτοδικαίως η ακινησία και επιβάλλεται από την ΑΑΔΕ, πέραν των τελών κυκλοφορίας και του προστίμου μη καταβολής αυτών, διοικητικό πρόστιμο ίσο με 10.000 ευρώ. Σε περίπτωση υποτροπής, το πρόστιμο τριπλασιάζεται και αφαιρείται για τρία έτη το δίπλωμα οδήγησης του ιδιοκτήτη ή κατόχου του οχήματος.

Στο μεταξύ, τις επόμενες μέρες αναρτώνται στο Taxisnet τα ειδοποιητήρια για τα τέλη κυκλοφορίας του 2022,

ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO ₂	
(ευρώ ανά μονάδα ρύπου)	
0-122	0
123-139	0,64
140-166	0,70
167-208	0,85
209-224	1,87
225-240	2,20
241-260	2,50
261-280	2,70
Πάνω από 281	2,82

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

τα οποία οι ιδιοκτήτες καλούνται να εξοφλήσουν είτε μετρητοίς έως τα τέλη Δεκεμβρίου είτε με τη χρήση πιστωτικής κάρτας σε έως 12 άτοκες δόσεις. Φέτος δεν αλλάζει κάτι στον καθορισμό των τελών κυκλοφορίας και έτσι οι ιδιοκτήτες αυτοκινήτων προβλέπεται να πληρώσουν τα ίδια ποσά με πέρυσι. Επίσης, φέτος τα ειδοποιητήρια θα περιλαμβάνουν QR Code, με σκοπό τη διευκόλυνση των ιδιοκτητών Ι.Χ. όσον αφορά την πληρωμή τους, αφού θα μπορεί να γίνει απευθείας μέσω web banking.

Τέλος στην επανεξέταση αναπήρων που έχουν μόνιμες παθήσεις

Την οριστική κατάργηση της υποχρέωσης των αναπήρων πολιτών με ακρωτηριασμούς και άλλες μη αναστρέψιμες παθήσεις να περνούν ξανά και ξανά από επιτροπές για την πιστοποίηση της συγκεκριμένης αναπηρίας τους ανακοίνωσε ο υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Κωστής Χατζηδόκης κατά την επίσκεψή του στο Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) στην οδό Πειραιώς.

Παράλληλα ανακοίνωσε τη μεταστέγαση των υπηρεσιών των ΚΕΠΑ σε σύγχρονες και αναβαθμισμένες εγκαταστάσεις στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας μέσα στους επόμενους μήνες, με στόχο να αντιμετωπιστούν προβλήματα θέρμανσης, κλιματισμού και απουσίας χώρων στάθμευσης που έχει το υφιστάμενο κτίριο στην οδό Πειραιώς. Την ίδια στιγμή δρομολογείται και η αναβάθμιση των αντίστοιχων εγκαταστάσεων στη Θεσσαλονίκη. Η κατάργηση της υποχρέωσης επανεξέτασης για μη αναστρέψιμες παθήσεις συμπεριλαμβάνεται στον πρώτο Κανονισμό για τα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας, που υπεγράφη πριν από λίγες ημέρες από τον υφυπουργό Εργασίας Πάνο Τσακλόγλου.

Η κατάργηση της υποχρέωσης επανεξέτασης για μη αναστρέψιμες παθήσεις συμπεριλαμβάνεται στον πρώτο Κανονισμό για τα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας, που υπεγράφη πριν από λίγες ημέρες από τον υφυπουργό Εργασίας Πάνο Τσακλόγλου.

ημέρες (από 10 που ήταν μέχρι σήμερα) οι προθεσμίες προσφυγής στις δευτεροβάθμιες υγειονομικές επιτροπές.

3. Προβλέπεται ρητώς τα σημεία διενέργειας των υγειονομικών επιτροπών να είναι προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρία.

4. Ορίζεται η υποχρέωση η ενημέρωση των ασφαλισμένων να γίνεται τουλάχιστον 7 ημέρες προ της ημερομηνίας εξέτασης.

5. Για πρώτη φορά αποτυπώνονται ευδιάκριτα η μεθοδολογία και τα βήματα που ακολουθούνται για τον υπολογισμό του ποσοστού αναπηρίας. Έτσι οι ασφαλισμένοι γνωρίζουν πλήρως όλα τα στάδια της διαδικασίας πιστοποίησης αναπηρίας, ενισχύεται η διαφάνεια, αποφεύγεται η σύγχυση ως προς τα δικαιώματα των ασφαλισμένων, την οργάνωση των επιτροπών ΚΕΠΑ, τον τρόπο υπολογισμού του ποσοστού αναπηρίας κ.ά.

Επιπλέον, μονιμοποιείται το μέτρο των ηλεκτρονικών ραντεβού που χρησιμοποιήθηκε την περίοδο της πανδημίας και για τα ΚΕΠΑ.

2. Αυξάνονται σε 14 ημερολογιακές

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

HELLENIC BANK

παρουσιάζει

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ

26/11/2021 – 09/01/2022

Τάφρο Ντ' Αβίλα

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΛΕΥΚΟΣΙΑ

ME TH ΣΠΗΡΙΗ

cyta

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΦΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΙΝΗΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΕΡΕΒΕΡΓΕΙΑ ΑΥΤΑ

Fontana

CYPRINA

EKO

Coca-Cola

Carlsberg

ΛΕΟΝ

ΖΟΡΠΑΣ

LUNO COFFEE

ΚΑΦΕΣ ΛΑΙΚΟΥ

PARK PALATSO

viscos

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

LOVE 100.7 FM

Όλο το κράτος στην οθόνη του υπολογιστή

Πρόοδο στον ψηφιακό μετασχηματισμό του Δημοσίου διαπιστώνει ο επικεφαλής της Expertise France, Ζερεμί Πελέ

Συνέντευξη στη ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

«**Η αποτελεσματική** εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση είναι μια συνεχής και δύσκολη διαδικασία. Τα αποτελέσματα δεν είναι προϊόν μαγικής φόρμουλας ή απλής εκτέλεσης εντολών. Απαιτούν συνεχή παρακολούθηση και προσαρμοστικότητα όλων των εμπλεκόμενων». Αυτό επισημαίνει ο κ. Ζερεμί Πελέ, διευθύνων σύμβουλος της Expertise France. Μέσα από την «Κ» στην οποία μίλησε με αφορμή την επίσκεψή του στην Ελλάδα πριν από μερικές εβδομάδες, ο επικεφαλής του γαλλικού οργανισμού αναλύει τα βήματα που έχουν γίνει για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα, αλλά και τι πρέπει να γίνει ακόμη.

Η Expertise France είναι ένας γαλλικός δημόσιος οργανισμός και ο δεύτερος μεγαλύτερος φορέας διεθνούς συνεργασίας στην Ευρώπη, ο οποίος σύντομα θα συνδεθεί με τον όμιλο του Γαλλικού Οργανισμού Ανάπτυξης (Agence française de développement). Κύρια αποστολή της Expertise France είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση έργων, που αφορούν ενισχύουν με βιώσιμο τρόπο τις δημόσιες πολιτικές των χωρών με τις οποίες συνεργάζεται, σε τομείς όπως η διακυβέρνηση, η ασφάλεια, το κλίμα, η υγεία, η εκπαίδευση, και αφετέρου εξυπηρετούν με συνέπεια την επίτευξη των στόχων της δημόσιας ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

– **Επείτα από οκτώ χρόνια συνεργασίας με τις ελληνικές αρχές, η οποία ξεκίνησε στο πλαίσιο της Task Force, θεωρείτε ότι έχει βελτιωθεί η λειτουργία της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα και, αν ναι, ποιοι ακριβώς είναι οι πυλώνες αυτής;**

– Η Γαλλία και η Ελλάδα έχουν ιστορικό οικοδομήσει στενές σχέσεις φιλίας και συνεργασίας. Στις αρχές της δεκαετίας του 2010, η συνεργασία των δύο χωρών ενισχύθηκε περισσότερο, με τη Γαλλία να δεσμεύεται να συνδράμει την Ελλάδα στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού του κράτους για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών του, προς όφελος της οικονομίας και του πολίτη. Ο δεσμός αυτός ενδυναμώνεται μέσω της αμοιβαίας προσήλωσης των δύο χωρών στο εταιρικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεγάλο μέρος της στήριξης που παρέχεται στις ελληνικές αρχές υλοποιείται συνεννόη με τη χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρώ-

Το «gov.gr» είναι ένα κομβικό βήμα προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό, που παρέχει πρωτοπόρες ψηφιακές υπηρεσίες.

Όπως σε πολλές χώρες, η πανδημία λειτούργησε και στην Ελλάδα ως επιταχυντής του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Πρέπει να δοθεί έμφαση στη σταδιακή εφαρμογή της τεχνικής νοημοσύνης σε βασικούς τομείς της οικονομίας.

παϊκής Επιτροπής, μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (DG REFORM), η οποία συντονίζει την παροχή τεχνικής υποστήριξης που ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στις προτεραιότητες της Ελλάδας.

Από το 2012 συνεργαζόμαστε με τις ελληνικές αρχές στην εφαρμογή στρατηγικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων στήριξης του επιτελικού κράτους, συμπεριλαμβανομένων των τομέων της βελτίωσης της νομοθεσίας, του εκσυγχρονισμού της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού στη δημόσια διοίκηση, του ψηφιακού μετασχηματισμού, των δημόσιων οικονομικών, των τελωνείων, της δημόσιας υγείας κ.λπ. Πιστεύω πως όλα αυτά η προσπάθεια επιτυγχάνει σταδιακά τους στόχους τους και συμβάλλει στην επίτευξη τομικών μεταρρυθμίσεων, τα αποτελέσματα των οποίων καθίστανται πλέον εμφανή. Βασίζεται, δε, σε μια σταθερή σχέση εμπιστοσύνης και σε ένα σαφές πολιτικό όραμα των Ελλήνων εταίρων μας. Ο ρόλος μας σαφώς δεν είναι να κρίνουμε την απόδοσή τους, αλλά να τους βοηθάσουμε να εντοπίσουν τις ανάγκες τους και να τους υπο-

Από το 2012 συνεργαζόμαστε με τις ελληνικές αρχές στην εφαρμογή στρατηγικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων στήριξης του επιτελικού κράτους, τονίζει στην «Κ» ο κ. Ζερεμί Πελέ.

στηρίζουμε στη μεταρρυθμιστική διαδικασία.

– **Πώς ακριβώς βοηθάει η Expertise France την Ελλάδα;**

– Συγκροτούμε ομάδες εμπειρογνομίων οι οποίες υποστηρίζουν τις ελληνικές αρχές στην υλοποίηση του μεταρρυθμιστικού τους έργου και, από κοινού με τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης, καθορίζουν τις ανάγκες, καταρτίζουν σχέδια δράσης και ακριβή χρονοδιαγράμματα και μεταφράζουν τεχνολογία, όπου κρίνεται σκόπιμο. Έχουμε δημιουργήσει μια

μόνιμη ομάδα εμπειρογνομίων, οι οποίοι βρίσκονται σε άμεση επαφή με τους Έλληνες εταίρους μας και, στήριζόμενοι σε ομάδες ειδικών ανά θεματικό τομέα παροχής τεχνικής υποστήριξης, καλύπτουν τις εκάστοτε ανάγκες. Συνολικά, κινητοποιούμε περισσότερους από πενήντα εμπειρογνομιονες ετισίως σε βραχυπρόθεσμες ή μεσοπρόθεσμες δράσεις, οι οποίοι εργάζονται αυτόνομα ή είναι αποσπασμένοι στα υπουργεία, ανάλογα με τις ανάγκες έργου.

Η Expertise France δεν είναι μια εταιρεία συμβούλων· είμαστε δημόσιος οργανισμός

Αναγκαία η ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων όλου του πληθυσμού

«**Πιστεύουμε** ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στη μετάβαση του «gov.gr» σε ένα ολοκληρωμένο οικοσυστήμα διαδικασιών και εργαλείων για την παροχή περισσότερων υπηρεσιών με επίκεντρο τον πολίτη, την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα του πληθυσμού, την προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας για τις επιχειρήσεις –ιδίως τις μικρομεσαίες– και τη σταδιακή εφαρμογή της τεχνικής νοημοσύνης σε βασικούς τομείς της οικονομίας», τονίζει ο κ. Ζερεμί Πελέ, αναφερόμενος στα επόμενα βήματα του ψηφιακού μετασχηματισμού της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα.

– **Ιδίως την τελευταία διετία και μάλιστα το 2020, πρώτα χρονιά της ζωής μας με την πανδημία, έχει επιταχυνθεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα. Πώς κρίνετε τις επιδόσεις των ψηφιακών υπηρεσιών του ελληνικού Δημοσίου; Τι βήματα πρέπει να γίνουν ακόμη;**

– Όπως σε πολλές χώρες, η πανδημία λειτούργησε και στην Ελλάδα ως επιταχυντής του ψηφιακού μετασχηματισμού. Έχουν επιτευχθεί πολλά αποφασιστικά βήματα πρόοδου, τα οποία συνέβαλαν στην ταχεία και αποτελεσματική ψηφιο-

Είμαστε διαθέσιμοι να υποστηρίξουμε την υλοποίηση της κυβερνητικής στρατηγικής για την ψηφιακή Δικαιοσύνη.

ποίηση ολόενα και περισσότερων υπηρεσιών για τους πολίτες. Στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας βρίσκεται μια συνεκτική στρατηγική και ένα σχέδιο δράσης στον ψηφιακό τομέα, σε συνδυασμό με ένα υποστηρικτικό εθνικό πλαίσιο πολιτικών για την απλούστευση των διαδικασιών, καθώς και εκτενείς νομοθετικές και επιχειρησιακές παρεμβάσεις. Η εθνική πύλη «gov.gr» είναι ένα κομβικό βήμα προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό, που παρέχει πρωτοπόρες ψηφιακές υπηρεσίες, σύμφωνα με τις σύγχρονες τάσεις στην Ε.Ε. Στην Expertise France, είμαστε υπερήφανοι που συνεργαζόμαστε στενά με το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης από την ίδρυσή του, παρέχοντας τεχνική υποστήριξη σε διάφορους τομείς, σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και τεχνικό επίπεδο.

Η πανδημία λειτούργησε και στην Ελλάδα ως επιταχυντής του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Οσον αφορά τα επόμενα βήματα, πιστεύουμε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στη μετάβαση του «gov.gr» σε ένα ολοκληρωμένο οικοσυστήμα διαδικασιών και εργαλείων για την παροχή περισσότερων υπηρεσιών με επίκεντρο τον πολίτη, την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα του πληθυσμού, την προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας για τις επιχειρήσεις –ιδίως τις ΜμΕ– και τη σταδιακή εφαρμογή της τεχνικής νοημοσύνης σε βασικούς τομείς της οικονομίας.

– **Για ποιο λόγο θεωρείτε ότι έχει καθυστερήσει ο ψηφιακός μετασχηματισμός στον χώρο της Δικαιοσύνης;**

– Η Expertise France δεν έχει επί του παρόντος συμμετάσχει ενεργά στην υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της Δικαιοσύνης, ενός τομέα ο οποίος μοιολογούμενος παρουσιάζει σοβαρές προκλήσεις σε πολλά κράτη. Ωστόσο, είμαστε διαθέσιμοι να υποστηρίξουμε την υλοποίηση της κυβερνητικής στρατηγικής για την ψηφιακή Δικαιοσύνη, όπως ενδεικτικά η επέκταση της χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στη διεκπεραίωση της δικής, η αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης δικαστικών υποθέσεων, ο επανασχεδιασμός

Τα μεσαία στελέχη

Την ανάγκη για μεγαλύτερη εμπλοκή των μεσίων στελεχών της δημόσιας διοίκησης στις μεταρρυθμίσεις που γίνονται σε αυτήν, επισημαίνει ο κ. Πελέ. «Η Expertise France δραστηριοποιείται σε πολλές χώρες και σε πολλούς διαφορετικούς τομείς. Η δραστηριότητά μας στην Ελλάδα εξελίσσεται πολύ καλά, χάρη στην άριστη σχέση που έχει οικοδομηθεί με τους Έλληνες εταίρους μας. Φυσικά, υπάρχουν πάντα στοιχεία που επιδέχονται βελτίωση. Έχουμε συχνά τονίσει την ανάγκη μεγαλύτερης εμπλοκής των μεσίων στελεχών της δημόσιας διοίκησης στις διαδικασίες της μεταρρύθμισης. Η συνεχής ανάπτυξη των ικανοτήτων των στελεχών, των ανώτερων λειτουργιών και εν γένει όλου του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης είναι απολύτως απαραίτητη για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων. Οι Έλληνες εταίροι μας συμμερίζονται αυτήν τη διαπίστωση, και μαζί προσαθούμε να την αντιμετωπίσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο».

της Γαλλίας, με βαθιά γνώση της δημόσιας διοίκησης και δυνατότητα προώθησης της αλληλεπίδρασης μεταξύ των δημοσίων λειτουργιών από την Ελλάδα και ομιλούν τους από τη Γαλλία και άλλα ευρωπαϊκά κράτη, σε διάφορα θέματα που σχετίζονται με μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. Διαθέτουμε όμως και εμπειρία στην κινητοποίηση εμπειρογνομίων από τον ιδιωτικό τομέα, όποτε κρίνεται απαραίτητο, για την επίτευξη του βέλτιστου μείγματος για την άντληση τεχνολογίας από τον δημόσιο τομέα, αλλά και την εισαγωγή στη δημόσια διοίκηση δοκιμασμένων βέλτιστων πρακτικών από τον χώρο του επιχειρείν, αναγνωρίζοντας έτσι τις σημαντικές ωφέλειες από την ώσμωση μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Το 2016 ίδρύσαμε ένα γραφείο της Expertise France στην Αθήνα, το οποίο μας επιτρέπει να διατηρούμε έναν σταθερό σύνδεσμο στην Ελλάδα. Διενεργούμε επίσης τακτικά ανεξάρτητες αξιολογήσεις για τον εντοπισμό τομέων βελτίωσης των δραστηριοτήτων μας, των διαδικασιών και των μεθόδων εργασίας μας.

– **Σε ποιους τομείς θεωρείτε ότι υπάρ-**

χουν τα καλύτερα αποτελέσματα και σε ποιους πρέπει να γίνουν ακόμη πολλά;

– Η αποτελεσματική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση είναι μια συνεχής και δύσκολη διαδικασία. Τα αποτελέσματα δεν είναι προϊόν μαγικής φόρμουλας ή απλής εκτέλεσης εντολών. Απαιτούν συνεχή παρακολούθηση και προσαρμοστικότητα όλων των εμπλεκόμενων. Ένα καλό παράδειγμα είναι οι μεταρρυθμίσεις για την ανάπτυξη και κατάλληλη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του δημοσίου τομέα, μέσω της εφαρμογής καινοτόμων πολιτικών και μεθόδων διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, οι οποίες αποσκοπούν στη βελτίωση της απόδοσης της δημόσιας διοίκησης και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη. Πρόκειται για πολύπλοκες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη. Πολλές νέες πρακτικές διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού έχουν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια στην ελληνική δημόσια διοίκηση. Η πλήρης προσαρμογή και εφαρμογή τους απαιτεί χρόνο, συνεχή παρακολούθηση και, όπου απαιτείται, διορθωτικές ενέργειες. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, οι μεταρρυθμίσεις που ξεκίνησαν πρέπει να συνεχιστούν και να ολοκληρωθούν, δοκιμαζόμενες σε πραγματικές συνθήκες, προκειμένου τα αποτελέσματα να βελτιώνονται συνεχώς. Αλλά τα πρώτα αποτελέσματα είναι ήδη εμφανή και μας οπλίζουν με αυτοπεποίθηση για το μέλλον. Επιπλέον, έχουν καταβληθεί σοβαρές προσπάθειες στο πλαίσιο της επιτάχυνσης του ψηφιακού μετασχηματισμού, ο οποίος βρίσκεται στα πρώτα του στάδια, όμως αναπτύσσεται ραγδαία.

– **Πώς αξιολογείτε τις επιδόσεις των δημοσίων υπηρεσιών και αρχών που σχετίζονται με την αδειοδότηση επιχειρήσεων και επενδύσεων στην Ελλάδα; Κατά πόσον η βελτίωση αυτών των υπηρεσιών μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας;**

– Είναι γενικότερα σαφές ότι η απλούστευση των διαδικασιών για τις εταιρείες και η βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος είναι βασικά στοιχεία της οικονομικής ανάπτυξης. Όμως, επειδή δεν δραστηριοποιούμαστε σε αυτόν τον τομέα στην Ελλάδα, δεν μπορώ να διατυπώσω ειδικότερη άποψη.

Αύξηση βιομηχανικής παραγωγής κατά 9,7%

Υψηλά ποσοστά ανάπτυξης σημείωσε και τον Σεπτέμβριο η βιομηχανική παραγωγή στην Ελλάδα, επιδεικνύοντας –τουλάχιστον μέχρι τις αρχές του φθινοπώρου– ισχυρές αντοχές στο αυξημένο κόστος λειτουργίας των βιομηχανικών μονάδων που προκαλούν οι ανατιμήσεις σε ενέργεια, πρώτες ύλες και υλικά συσκευασίας. Η αύξηση βεβαίως της βιομηχανικής παραγωγής σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με το γεγονός ότι φέτος έχει επανεκκινήσει σε παγκόσμιο επίπεδο η οικονομική δραστηριότητα, σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε πέρυσι. Άλλος παράγοντας, ακόμη πιο σημαντικός, είναι ότι είναι πολύ υψηλή η ζήτηση στο εξωτερικό για ελληνικά προϊόντα του κλάδου των τροφίμων, ενώ αρκετές έζνες εταιρείες της βιομηχανίας της μόδας έχουν αρχίσει να στρέφονται σε ελληνικές εταιρείες κατασκευής ενδυμάτων, λόγω των προβλημάτων που παρατηρούνται στην παραγωγή και την εφοδιαστική αλυσίδα της Κίνας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 κατά 9,7% σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2020, έναντι μείωσης 2,1% που σημειώθηκε κατά την αντίστοιχη σύγκριση του έτους 2020 με το 2019. Ο μέσος γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής της περιόδου Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2021, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη της περιόδου Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2020 παρουσιάζει αύξηση 9,5%, ενώ ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής του Σεπτεμβρίου 2021 αυξήθηκε κατά 1,3% σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2021.

Οι κλάδοι της μεταποίησης με τις μεγαλύτερες αυξήσεις βιομηχανικής παραγωγής σε ετήσια βάση είναι οι ακόλουθοι: παραγωγή οπτανθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου (40,9%), κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων

και ημιρμουλκούμενων οχημάτων (39,2%), κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων (24,5%), κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού (20,6%), βιομηχανία δέρματος και δερματίνων ειδών (20,1%), κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (14,3%), ποτοποιία (13,3%), φαρμακοβιομηχανία (12,6%), κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (12,5%), κατασκευή ειδών ένδυσης (12,2%). Εξαιρετικά σημαντική είναι η αύξηση κατά 7,5% της παραγωγής στη βιομηχανία τροφίμων, τον μεγαλύτερο κλάδο της ελληνικής μεταποίησης, μετά τον κλάδο των πετρελαιοειδών, καθώς και η αύξηση κατά 8,2% της παραγωγής της χημικής βιομηχανίας.

Από τη σύγκριση του μέσου δείκτη βιομηχανικής παραγωγής Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2021 με τον μέσο δείκτη βιομηχανικής παραγωγής Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2020 προκύπτει αύξηση της παραγωγής στη μεταποίηση κατά 8,5%, με

τις καλύτερες επιδόσεις να σημειώνουν οι ακόλουθοι κλάδοι: κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού (25,7%), κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων (24%), βιομηχανία δέρματος και δερματίνων ειδών (18,4%), παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων (17,8%), κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (17,3%), κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών (16,3%), ποτοποιία (16,1%), κατασκευή ειδών ένδυσης (15,2%).

Υπενθυμίζεται ότι σημαντική ενίσχυση της μεταποιητικής δραστηριότητας έχει δείξει και ο δείκτης υπεϋθύνων προμηθειών στη μεταποίηση (δείκτης PMI). Ωστόσο, η IHS Markit που καταρτίζει τον εν λόγω δείκτη σημείωσε στην τελευταία ανάλυσή της (1η Νοεμβρίου 2021) ότι «η έλλειψη σε υλικά είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα αποτελέσει απειλή για την αύξηση της παραγωγής του μεταποιητικού τομέα μέσα στους επόμενους μήνες».

Μεγάλο μέρος της αυξημένης βιομηχανικής παραγωγής αποδίδεται στην υψηλή ζήτηση στο εξωτερικό για ελληνικά προϊόντα του κλάδου των τροφίμων.

Το γεωπολιτικό παιχνίδι με τον Nord Stream 2 εκτίναξε την τιμή του αερίου

Η Γερμανία ανέβαλε προσωρινά την πιστοποίηση του επίμαχου αγωγού

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Με τα χειρότερα σενάρια για την εξέλιξη των τιμών φυσικού αερίου και ρεύματος και την ενεργειακή επάρκεια υποδέχεται η Ευρώπη τον χειμώνα.

Οι προσδοκίες για αποκλιμάκωση των τιμών που είχαν καλλιεργηθεί το προηγούμενο διάστημα, διαψεύδονται πλήρως μετά και την απόφαση της Γερμανίας να αναβάλει προσωρινά τη διαδικασία πιστοποίησης του επίμαχου αγωγού Nord Stream 2, η λειτουργία του οποίου έχει συνδεθεί από τη ρωσική πλευρά με την αύξηση των ροών φυσικού αερίου προς τη Γηραιά Ηπειρο.

Η Gazprom

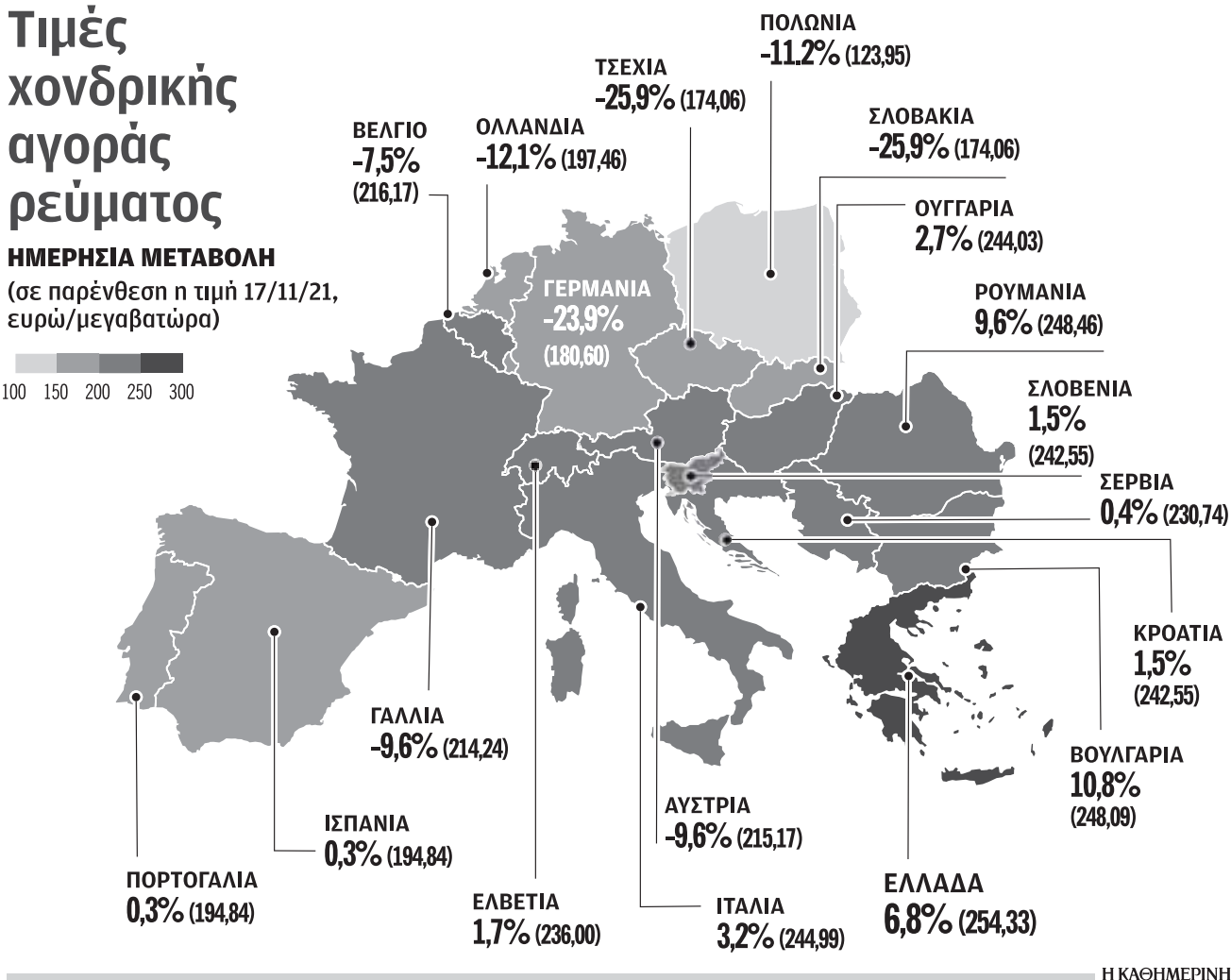
Με το επίκεντρη ότι η Gazprom πρέπει να δημιουργήσει μια θυγατρική «που θα πρέπει στη συνέχεια να πληρώ τις απαιτήσεις που ορίζει ο νόμος για έναν ανεξάρτητο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου μεταφοράν», η Γερμανία έθεσε ουσιαστικά ένα ακόμη προαπαιτούμενο για την έναρξη της διαδικασίας πιστοποίησης του Nord Stream 2, αναβάλλοντας για τουλάχιστον τέσσερις μήνες –διάστημα που το νομικό πλαίσιο απαιτεί για την ολοκλήρωσή της– την έναρξη λειτουργίας του αγωγού και έστειλε έμμεσα μήνυμα στη Ρωσία ότι δεν μπορεί να κάνει χρήση του αγωγού χωρίς αυτός να έχει πιστοποιηθεί ως διαχειριστής, βάσει του ευρωπαϊκού δικαίου που προβλέπει δυνατότητα χρήσης της δυναμικότητάς του και από τρίτους. Είχε προηγηθεί η απροθυμία της Ρωσίας να αυξήσει την προσφορά αερίου στην Ευρώπη μέσω Ουκρανίας και Λευκορωσίας -Πολωνίας απέχοντας από τις προκθεσινές δημοπρασίες, στάση στην οποία η αγορά αντέδρασε με αύξηση 7,8% στέλνοντας τα προθεσμιακά συμβόλαια του Δεκεμβρίου στα 81,585 ευρώ MWh και του Ιανουαρίου στα 81,76 ευρώ/MWh. Η «απάτηση» της Γερμανίας στην εργαιοποίηση του φυσικού αερίου από τη Μόσχα, με τρόπο ώστε να πιέσει την Ευρώπη να αποδεχθεί τη λειτουργία του Nord Stream 2 με τους δικούς της όρους, εκτόξευσε την τιμή του φυσικού αερίου στο hub της Ολλανδίας, που λειτουργεί ως σημείο αναφοράς στην Ευρώπη, στα 88,82 ευρώ/MWh, στα υψηλότερα επίπεδα των τριών τελευταίων εβδομάδων, μέσα σε λίγα λεπτά από την ανακοίνωση, αντίδραση που συνεχίστηκε και λίγες ώρες αργότερα η τιμή εκτινάχθηκε στα 94 ευρώ/MWh, καταγράφοντας αύξηση 17,92%.

Ελλειμμα επάρκειας

Η εξέλιξη, σε συνδυασμό και με την κλιμάκωση της κρίσης στη Λευκορωσία, διαμορφώνει ένα ανησυχητικό σκηνικό με όλες τις παραμέτρους της κρίσης σε έξαρση, καθώς πέφτουν οι πρώτες χειμερινές θερμοκρασίες και οι ανάγκες για θέρμανση αναμένονται αυξημένες. Τα ποσοστά κάλυψης των στρατηγικών αποθεμάτων φυσικού αερίου στις χώρες της Ε.Ε. παραμένουν στα χαμηλά επίπεδα του 75% έναντι του 90% που θεωρούνται κανονικά για την εποχή, ενώ σε 9 χώρες από τις 19 που διαθέτουν αποθηκευτικούς

Τιμές χονδρικής αγοράς ρεύματος

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
(σε παρένθεση η τιμή 17/11/21, ευρώ/μεγαβατώρα)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μήνυμα στη Ρωσία ότι ο αγωγός θα πρέπει να πιστοποιηθεί ως διαχειριστής, βάσει του ευρωπαϊκού δικαίου.

χώρους βρίσκονται κάτω από τον μέσο όρο του 75% και τρεις μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα μηδενικά αφού δεν διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους. Στο έλλειμμα επάρκειας, εκτός των χαμηλών ρωσικών προμηθειών, συνέβαλε και η αποσπασματική ευρωπαϊκή παραγωγή και η υψηλή ζήτηση από τις χώρες της Ασίας για υδρογονομένο φυσικό αέριο.

Οι ροές φυσικού αερίου από τη Νορβηγία, τον δεύτερο μεγαλύτερο προμηθευτή της Ευρώπης μετά τη Ρωσία, μειώθηκαν κατά 10% την Τρίτη (15 Νοεμβρίου) λόγω της διακοπής λειτουργίας στο γιγάντιο κοιτάσμα Troll. Την ίδια στιγμή, η Κίνα δείχνει να προετοιμάζεται για ελλείψεις καυσίμων σε ορισμένους τομείς, κάτι που σηματοδοτεί ένταση του ανταγωνισμού για το LNG μεταξύ Ευρώπης και Ασίας ενόψει του χειμώνα.

Περικοπές στη βιομηχανία

Οι εξελίξεις αξιολογούνται από εταιρείες και διεθνείς αναλυτές ως ιδιαίτερα κρίσιμες για την Ευρώπη η οποία, όπως εκτιμάται,

για να αντιμετωπίσει τις αυξημένες ανάγκες για θέρμανση στο ενδεχόμενο ψυχούς διάρκειας άνω των δέκα ημερών θα υποχρεωθεί να περικόψει βιομηχανικά φορτία. «Οι εναπομεινάσες ελλείψεις ότι αυτός ο αγωγός θα είναι διαθέσιμος για τον χειμώνα διαψεύστηκαν εντελώς. Η έλλειψη φυσικού αερίου στην αποθήκευση και η έλλειψη ρωσικών προμηθειών σημαίνει ότι πρέπει ουσιαστικά να μειώσουμε τη βιομηχανική ζήτηση για να διατηρήσουμε τα κρίσιμα αποθέματα φυσικού αερίου για τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας. Η Ευρώπη πρέπει να μειώσει σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση βιομηχανικού αερίου με τρόπο που δεν έχουμε δει εδώ και δεκαετίες», δήλωσε ο James Waddell της Energy Aspects, σύμφωνα με ρεπορτάζ του BBC.

«Δεν έχουμε αρκετό φυσικό αέριο αυτή τη στιγμή, ειλικρινά, και δεν αποθηκεύουμε για τη χειμερινή περίοδο», δήλωσε ο Jeremy Weir, διευθύνων σύμβουλος του Traffigura Group σε συνέδριο την Τρίτη. «Υπάρχει όμως μια πραγματική ανησυχία. Εάν έχουμε έναν κρύο χειμώνα, είναι πιθανόν να έχουμε κυλιόμενες διακοπές ρεύματος στην Ευρώπη». Γεωπολιτικοί αναλυτές μεταφέρουν, ωστόσο, στην «Κ» την εκτίμηση ότι η Ρωσία δεν θα ρισκάρει να χαρακτηρίσει αναξιοπύστος προμηθευτής της Ευρώπης, κάτι που θα επιβεβαίωνε τη διπλωματική αμερικανική ρητορική στο ζήτημα της ευρωπαϊκής ενεργειακής κρίσης. Εκτιμούν

ότι η Μόσχα θα εξαντλήσει τα περιθώρια πίεσης προς την Ευρώπη για την άμεση έναρξη λειτουργίας του Nord Stream 2, αρνούμενη να αυξήσει τις ροές φυσικού αερίου μέσω της Ουκρανίας και της Λευκορωσίας, παίζοντας και το «χαρτί» του Λουκασένκο, «αλλά τη τελευταία στιγμή δεν θα αφήσουν τον Ευρωπαίο πολίτη να παγώσει και θα δώσουν πρόσθετες ποσότητες, έχοντας αποκομίσει στο μεταξύ σημαντικά κέρδη από την αύξηση των τιμών που δημιουργεί η στενότητα της ζήτησης».

Οι ίδιοι αναλυτές εκτιμούν ότι στην Ευρώπη, προβλήματα ηλεκτρισμού θα προκύψουν όχι από την κρίση του αερίου, αλλά από το γεγονός ότι δεν υπάρχει διαθέσιμο εναλλακτικό καύσιμο για ηλεκτροπαραγωγή που να καλύψει το κενό των ΑΠΕ σε περίπτωση έντονων κακοκαιριών κατά την οποία η παραγωγή τους θα περιοριστεί σημαντικά. Σε μια τέτοια περίπτωση, δεν αποκλείουν τη μείωση των βιομηχανικών φορτίων προκειμένου να διασφαλισθεί η ομαλή ηλεκτροδότηση των νοικοκυριών και να αποφευχθούν φαινόμενα εκ περιτροπής διακοπών ρεύματος. Το βέβαιο είναι ότι οι καταναλωτές της Ευρώπης θα συνεχίσουν να επιβαρύνονται με υπέρογκες αυξήσεις και στο ρεύμα, με τους Έλληνες να σπκάνουν το μεγαλύτερο βάρος, καθώς η ελληνική αγορά εξακολουθεί να κρατάει τα σκάπτρα της ακριβότερης χονδρεμπορικής αγοράς ρεύματος στην Ευρώπη.

Η άνοδος ροκανίζει περαιτέρω τα οφέλη από τις επιδοτήσεις

Η μέση τιμή στην εγκώρια χονδρεμπορική αγορά την προηγούμενη εβδομάδα εκτοξεύθηκε στα 254,33 ευρώ/MWh από τα υψηλά των 238,14 ευρώ/MWh, ενώ το υψηλότερο σημείο έφτασε στα 319,93 ευρώ MWh.

Η τιμή είναι κατά 10 ευρώ ακριβότερη από την αμέσως υψηλότερη της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας (248,46 και 248,09 ευρώ αντίστοιχα) και κατά 73,73 ευρώ ακριβότερη από τη χαμηλότερη τιμή που καταγράφεται στην αγορά της Γερμανίας, στα 180,6 ευρώ/MWh.

Το ακριβό φυσικό αέριο κάλυψε το 43,5% της συνολικής ζήτησης, η συμμετοχή των φθηνών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας περιορίστηκε στο 24,6% και των υδρονλεκτρικών στο 6,5%. Ποσοστό 6,5% κάλυψε ο λιγνίτης και 15,6% οι εισαγωγές, οι οποίες αυξήθηκαν λόγω των χαμηλότερων τιμών στις γειτονικές αγορές. Η μέση τιμή εκκαθάρισης της αγοράς είχε ήδη καταγράψει άνοδο το περασμένο επτάημερο (8-14 Νοεμβρίου) κατά 5,6% σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη και ανήλθε στα 218,25 ευρώ/MWh.

Η νέα άνοδος στα επίπεδα των 254,33 ευρώ/MWh προεξοφλεί μέση μηνιαία τιμή για τον Νοέμβριο πολύ πάνω από τα 200 ευρώ και ροκανίζει περαιτέρω τα οφέλη από τις αυξημένες κρατικές επιδοτήσεις των 39 ευρώ τον μήνα που ανακίνησε προσπάτως το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Την ε-

ξέλιξη αυτή φαίνεται να έχει λάβει υπόψη της η πολιτική ηγεσία, η οποία από το αρχικό σχέδιο για περιορισμό των εισροών του ΕΛΑΠΕ στο 14% από τα έσοδα δικαιωμάτων εκπομπών ρύπων έχει αποφασίσει να τα περιορίσει στο 8% και να διοχετευτεί στο ταμείο ενεργειακής μετάβασης το 69,86%, διασφαλίζοντας συνολικά έσοδα για τις επιδοτήσεις ρεύματος περί τα 700 εκατ. ευρώ.

Αν και οι αυξήσεις τρέχουν με ρυθμό που δύσκολα μπορεί να καλύψουν οι κρατικές επιδοτήσεις, παράγοντες της αγοράς εκτιμούν ότι ανταποκρίνονται στο να διατηρηθεί η ομαλότητα και η κοινωνική συνοχή που είναι και το ζητούμενο σε τέτοιες ακραίες συνθήκες. Οι προμηθευτές ρεύματος έχουν περάσει ήδη στην κατανάλωση του Σεπτεμβρίου την έκπτωση των 9 ευρώ τον μήνα, όπως και την έκπτωση των 18 ευρώ τον μήνα στις καταναλωτές του Οκτωβρίου, ενώ από τις 2 Νοεμβρίου τιμολογούν και με την έκπτωση των 39 ευρώ τον μήνα. Στους καταναλωτές έχουν αρχίσει να καταγράφονται οι πρώτοι λογαριασμοί με τις εκπτώσεις του Σεπτεμβρίου και ένα μέρος του Οκτωβρίου, όπως και τις αντίστοιχες αυξήσεις της ρήτρας αναπροσαρμογής, με την τελική επιβάρυνση να περιορίζεται κατά το ήμισυ και συγκεκριμένα στα 18 ευρώ τον μήνα για τον Σεπτέμβριο και στα 42 ευρώ τον μήνα για τον Οκτώβριο.

Η Ελλάδα πρωταθλήτρια οικονομικών επιδόσεων

Η ανάπτυξη της Ελλάδας φέτος αλλά και την επόμενη διετία θα κινηθεί σημαντικά υψηλότερα από τον μέσο όρο της Ευρώπης, με τη χώρα να στέφεται «πρωταθλήτρια των οικονομικών επιδόσεων στην περιοχή», όπως επισημαίνει χαρακτηριστικά η UBS σε νέα έκθεσή της, όπου και εντοπίζει τα τέσσερα «κλειδιά» που οδηγούν την ελληνική οικονομία στην κορυφή.

Σημαντικά ώθηση στην ανάπτυξη, όπως επισημαίνει, αναμένεται να δώσουν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, η ανάπτυξη της αγοράς εργασίας, το ισχυρό ριμπαούντ του τουρισμού και η βελτίωση του πιστωτικού περιβάλλοντος. Παράλληλα, όπως τονίζει, η Ελλάδα αναμένεται να μειώσει σημαντικά το δημοσιονομικό της έλλειμμα το 2022, στο 3,5% από 9,5% φέτος, ενώ το δημόσιο χρέος θα μειωθεί στο 180% του ΑΕΠ έως το τέλος του 2023.

Συγκεκριμένα, η ελβετική τράπεζα εκτιμά ότι η αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ θα κινηθεί στο 7,9% φέτος και στο 5% το 2022, ενώ πιο αργά, αλλά ισχυρά θα είναι η ανάπτυξη και το 2023, στο 4,7%. Σε μέσο όρο η ανάπτυξη της περιοχής θα κινηθεί στο 5,6% φέτος, στο 3,8% το 2022 και στο 3% το 2023.

Η UBS αναλύει έτσι τους τέσσερις βασικούς παράγοντες που «οδηγούν»

τις ισχυρές επιδόσεις: Πρώτον, η εκταμίευση και χρήση των κεφαλαίων του Ταμείου Ανάκαμψης. Η Ελλάδα σχεδιάζει να λάβει κεφάλαια ύψους 10,5 δις. ευρώ τα επόμενα δύο χρόνια (το 60% είναι εκπιχορηγήσεις), τα οποία, βάσει μελέτης της Τράπεζας της Ελλάδος, θα μπορούσαν, μαζί με την εφαρμογή φιλοδωξων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, να αυξήσουν το σωρευτικό ΑΕΠ το 2021-2023 κατά περίπου 10%.

Δεύτερον, υπάρχουν περαιτέρω περιθώρια αύξησης των θέσεων εργασίας (3% σε διάστημα δύο ετών), που αναμένεται να συμβάλουν στη διαμόρφωση του μέσου ποσοστού ανεργίας στο 12% το 2023. Τρίτον, η ανάκαμψη του τουρισμού θα συνεχιστεί με ταχείς ρυθμούς. Αν και οι επιδόσεις το 2021 είναι εντυπωσιακές σε σχέση με το 2020, οι τουριστικές εισπράξεις κινούνται στα επίπεδα του 2013 και έχουν περιθώρια να φτάσουν τις επιδόσεις-ρεκόρ του 2019 έως το 2023.

Τέταρτον, οι τέσσερις ελληνικές χρηματοπιστωτικές τράπεζες θα καταγράψουν μονοψήφιους δείκτες NPL εντός του 2022, από περίπου 20% το 2021, μέσω τιλοποιήσεων και πωλήσεων κόκκινων δανείων.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΛΗ

Ξεκινούν ψηφιακά έργα 738 εκατ. ευρώ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Στο στάδιο της υπογραφής αναμένεται να βρεθεί το 2022 ένας σημαντικός αριθμός συμβάσεων στην τεχνολογία και την πληροφορική, ενώ για έναν πολύ μεγαλύτερο όγκο έργων αναμένεται να προκηρυχθούν διαγωνισμοί τους επόμενους μήνες.

Στα τέλη της περασμένης εβδομάδας, η «Εθνικό Κτηματολόγιο» προχώρησε στην προκήρυξη διεθνούς διαγωνισμού, της τάξεως των 310 εκατ. ευρώ, που περιλαμβάνει τη συμφωνία-πλαίσιο για την ψηφιοποίηση των υποθηκοφυλακείων. Πρόκειται για το σύνολο των αρχείων του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών, με τον ανάδοχο να καλείται, μεταξύ άλλων, να υλοποιήσει ηλεκτρονικές εφαρμογές και διαδικτυακή πύλη, στην οποία θα μπορούν να έχουν πρόσβαση πολίτες, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι και λοιποί ενδιαφερόμενοι. Συνολικά υπολογίζεται ότι θα ψηφιοποιηθούν αρχεία 390 υποθηκοφυλακείων, που αντιστοιχούν σε περίπου 600 εκατομμύρια σελίδες. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα επίσημο ψηφιακό αντίγραφο του συστήματος, στο οποίο θα στηρίζεται η έρευνα στα στοιχεία των υποθηκοφυλακείων. Κατ' επέκταση θα αποτελέσουν παρελθόν οι χρονοβόρες αναζητήσεις έγκαρτων τίτλων στα τοπικά γραφεία.

Εως το τέλος της χρονιάς αναμένεται, κατά πληροφορίες, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας να προκηρύξει τον διαγωνισμό για την ψηφιοποίηση των φεκέλων οικοδομικών αδειών –περίπου 48 εκατομμύρια σελίδες– πολεοδομιών που είτε δεν έχουν ενταχθεί στον ενιαίο ψη-

Στα τέλη της περασμένης εβδομάδας, η «Εθνικό Κτηματολόγιο» προχώρησε στην προκήρυξη διεθνούς διαγωνισμού, της τάξεως των 310 εκατ., που περιλαμβάνει τη συμφωνία-πλαίσιο για την ψηφιοποίηση των υποθηκοφυλακείων.

Το επόμενο μεγάλο project περιλαμβάνει την ψηφιοποίηση των οικοδομικών αδειών του ΤΕΕ.

φιακό χάρτη είτε δεν έχουν προχωρήσει σε διαδικασίες ψηφιοποίησης. Η δημοπράτηση για την ανάθεση της σύμβασης-συμφωνίας πλαισίου είναι ύψους

226,1 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσης, και αυτή τη στιγμή πραγματοποιείται η επεξεργασία των σχολίων της προηγούμενης δημόσιας διαβούλευσης.

Εξάλλου, προ ημερών η Κοινωνία της Πληροφορίας, ο βραχίονας του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, έθεσε σε διαβούλευση το έργο, προϋπολογισμού 99 εκατ. ευρώ, που περιλαμβάνει τη δημιουργία ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Επίσης, την αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων του εθνικού

ποινικού μητρώου και την υλοποίηση της δεύτερης φάσης για την επέκταση σε όλα τα δικαστήρια του ΟΠΣ διαχείρισης δικαστικών υποθέσεων πολιτικών και ποινικών δικαιοσύνης. Ο ανάδοχος –της διάρκειας 36 μηνών σύμβασης παραχώρησης– θα δημιουργήσει νέες εφαρμογές που θα περιλαμβάνουν τη μηχανογράφηση σειράς διαδικασιών στη Δικαιοσύνη, όπως και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους φορείς του Δημοσίου (π.χ. χορήγηση πιστοποιητικών αφερεγγυότητας).

Ενα ακόμη από τα έργα που τέθηκαν, προ ημερών, σε διαβούλευση περιλαμβάνει την ενιαία ψηφιακή υποδομή για την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων. Η εκτιμώμενη αξία της –διάρκειας 48 μηνών– σύμβασης τοποθετείται σε 99 εκατ. ευρώ, περιλαμβάνοντας τη δημιουργία ενός ενιαίου κόμβου εξυπηρέτησης μέσω του οποίου ο πολίτης θα συναντάται με το Δημόσιο, ανεξαρτήτως τομέα. Η σύμβαση, προϋπολογισμού της τάξεως των 4 εκατ. ευρώ, θα αντικαταστήσει το Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου (Απογραφή), τη βάση δεδομένων του προσωπικού που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή έργου στις δημόσιες υπηρεσίες, στα ΝΠΔΔ, στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού κ.τ.λ.

Ισχυρή παραμένει η ζήτηση, παρόλη την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης λόγω του COVID-19

Η υψηλή ανάπτυξη που καταγράφεται καθώς οι χώρες ανακάμπτουν από τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας παρουσιάζει μείωση κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021, παγκοσμίως. Η αισιοδοξία και η ζήτηση παραμένουν όμως σε υψηλά επίπεδα, σύμφωνα με την τελευταία Παγκόσμια Οικονομική Έρευνα από τον ACCA και το IMA (Ινστιτούτο Λογιστών Διοίκησης).

Σύμφωνα με την έρευνα, οι ευρύτερες οικονομικές προοπτικές παραμένουν καλύτερες στις ανεπτυγμένες οικονομίες από ό,τι στις αναδυόμενες αγορές, όπου τα χαμηλά ποσοστά εμβολιασμού συνεχίζουν να επιβραδύνουν την οικονομική ανάκαμψη.

Όσον αφορά τη «ζήτηση», ένας δείκτης που αποτελεί σημείο αναφοράς για τη μέτρηση της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας, τα στοιχεία παρουσιάζουν αυξημένους αριθμούς, πιο πάνω από αυτούς προ-πανδημίας, υποδεικνύοντας παγκόσμια ανάκαμψη.

Η ανησυχία εστιάζεται στα λειτουργικά έξοδα τα οποία ανέβηκαν στα υψηλότερα επίπεδα από την αρχή του 2019, με αύξηση 5 μονάδων το τρίτο τρίμηνο του 2021. Αυτό οφείλεται στο υψηλότερο κόστος μεταφορών και εμπορευμάτων, κάτι που οδηγεί σε υψηλότερο πληθωρισμό και επηρεάζει την ανάπτυξη.

Ο Μάικλ Τέιλορ, επικεφαλής οικονομολόγος της ACCA, δήλωσε: «Ήταν αναμενόμενη μια συγκράτηση στην ανάπτυξη, καθώς ο ρυθμός που εκδηλώθηκε νωρίτερα φέτος δεν θα μπορούσε να διατηρηθεί εν' αόριστον.

Αν και η εμπιστοσύνη και η ζήτηση έχουν χάσει τη δυναμική τους σε περιοχές όπως είναι η Βόρεια Αμερική και η Δυτική Ευρώπη, εξακολουθούμε να βλέπουμε μια ενθαρρυντική εικόνα της παγκόσμιας οικονομικής ανάκαμψης συνολικά. Οι ανησυχίες για τα αυξημένα επιχειρησιακά λειτουργικά έξοδα θα πρέπει να είναι προσωρινές καθώς ο μηχανισμός καθορισμού τιμών λειτουργεί βάση της προσφοράς και ζήτησης. Προς το παρόν, όμως, το αποτέλεσμα αυτής της αύξησης είναι η επιβράδυνση της παγκόσμιας ανάπτυξης από γρήγορο σε σταθερό ρυθμό. Ωστόσο, η ανάπτυξη θεωρείται επαρκής ούτως ώστε οι περισσότερες οικονομίες να ανακτήσουν το επίπεδο δραστηριότητας που απολάμβαναν πριν από την πανδημία, μέχρι το τέλος του έτους.»

Ολόκληρη η έκθεση GECS βρίσκεται στην ιστοσελίδα: www.accaglobal.com/gb/en/professional-insights/global-economics/gecs_q3_2021.html

Στο «κόκκινο» το Χρηματιστήριο λόγω επιδείνωσης της πανδημίας

Υποχώρησε κάτω από τις 900 μονάδες ο Γενικός Δείκτης, με πτώση 1,81%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΗ**

Το σκηνικό της πανδημίας με την επάνοδο των αυξημένων περιορισμών και τον φόβο για περαιτέρω lockdowns στην Ευρώπη, τα οποία θα βάλουν φρένο στην ανάκαμψη της οικονομίας, επέδρασαν αρνητικά στην επενδυτική ψυχολογία, με τους πωλητές να υπερισχύουν ξεκάθαρα στο Χ.Α. και να στέλνουν τον Γενικό Δείκτη κάτω από τις 900 μονάδες για πρώτη φορά από τις 29 Οκτωβρίου, με τον τίτλο να εμφανίζεται αυξημένος.

Η πλειονότητα των blue chips έκλεισε στο «κόκκινο», με τις μεγαλύτερες πιέσεις να δέχονται οι τίτλοι που υπεραπέδωσαν το τελευταίο διάστημα, όπως οι τράπεζες και ο ενεργειακός κλάδος.

Έτσι, σε ό,τι αφορά τα στατιστικά της χθεσινής συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση της τάξης του 1,81% και στις 894,94 μονάδες, ενώ ο τίτλος διαμορφώθηκε στα 80,50 εκατ. ευρώ.

Τις μεγαλύτερες πιέσεις δέχθηκαν οι τίτλοι που υπεραπέδωσαν το τελευταίο διάστημα, όπως οι τράπεζες και ο ενεργειακός κλάδος.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 1,67% στις 2.144,58 μονάδες, ενώ κατά 4,66% υποχώρησε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, κλείνοντας στις 1.571,29 μονάδες κυρίως λόγω της βουτιάς κατά 30% στη μετοχή της Τράπεζας Αττικής, που ακολούθησε την εκτόξευση κατά τη συνεδρίαση της Δευτέρας, που ήταν και το αποτέλεσμα των ιδιαίτερων δεδομένων που διαμόρφωσε η αποκοπή του δικαιώματος για τη δρομολόγηση της υπεرمεγέθους ΑΜΚ.

Ο τραπεζικός δείκτης υποαπέδωσε και σημείωσε πτώση 3,27% στις 587,77 μονάδες,

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 1,67%, στις 2.144,58 μονάδες.

με την Alpha Bank να υποχωρεί κατά 2,68%, την Eurobank κατά 2,08%, την Εθνική Τράπεζα κατά 3,78% και την Τράπεζα Πειραιώς κατά 2,47%.

Στα μη τραπεζικά blue chips μόνο τρεις τίτλοι έκλεισαν ανοδικά, οι ΟΤΕ (+1%),

ΕΛΠΕ (+0,50%) και ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή (+0,29%) ενώ, στον αντίποδα, πιέσεις άνω του 3% κατέγραψαν Βιοχάλο με δεδομένη την απώλειες άνω του 2% οι ΑΔΜΗΕ, Σαράντης, ΔΕΗ, ΕΛΒΑΛΧαλκός, ΕΥΔΑΠ και Motor Oil.

Σε ό,τι αφορά τη μετοχή της Τράπεζας Αττικής και την αναταραχή που προκάλεσε η διακύμανσή της στο ταμπλό του Χ.Α. στη συνεδρίαση της Δευτέρας, η ΕΧΑΕ έβγαλε διπλή διευκρινιστική ανακοίνωση, εξηγώντας... μόνο πώς προέκυψε η αναπροσαρμοσμένη τιμή του 0,2740 ευρώ και ότι ουσιαστικά όλα έγιναν σύμφωνα με τον κανονισμό, αλλά χωρίς να λείει κάτι για τη στρέβλωση που προκλήθηκε στην εικόνα των δεικτών που συμμετέχει η τράπεζα. Από την πλευρά της, ούτε η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μπήκε στην ουσία και περιορίστηκε στο να τονίσει ότι απλώς «εφιστά την προσοχή σε όλα τα πρόσωπα που διαμεσολαβούν στην κατάρτιση ή εκτέλεση συναλλαγών να επιδεικνύουν τη δέουσα επιμέλεια αναφορικά με τις τιμές των ετοχών που καταχωρίζονται ιδιαίτερα στις περιόδους που υπάρχει αναπροσαρμογή της τιμής λόγω εταιρικής πράξης και τα όρια διακυμάνσης είναι διευρυμένα».

Στη συνολική εικόνα του Χ.Α., ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματιστηριακή», επισημαίνει πως για μία ακόμη φορά επιβεβαιώθηκε ότι ο απρόβλεπτος παράγον μπορεί να ανατρέψει θετικές εκτιμήσεις που τεκμηριώνονται από τα μέχρις εκείνη τη στιγμή δεδομένα.

Έτσι, η εκτίμηση ότι ο Γενικός Δείκτης του Χ.Α. θα πετύχει νέο υψηλό έτος ως αποτέλεσμα της πιθανολογούμενης αναβάθμισης από τη Moody's διαφεύστηκε, ενώ παράλληλα το αυστηρό lockdown διαμόρφωσε προσδοκίες για ανάλογες αποφάσεις και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ανάμεσά τους και στην Ελλάδα με δεδομένη την αύξηση των κρουσμάτων της πανδημίας, οδηγώντας ήδη από την Παρασκευή σε αναταράξεις στις ευρωαγορές.

Με τα δεδομένα αυτά, επανήλθε ο σκεπτικισμός τόσο για την επάνοδο στην κοινωνικότητα όσο και για τις επιδόσεις του ΑΕΠ κατά το 6' τρίμηνο. Ως αποτέλεσμα, το Χ.Α. υποχώρησε κάτω από τις 900 μονάδες, με τις 895 μονάδες να συνιστούν το εγγύτερο επίπεδο στήριξης.

Χθες το αργό Ν. Υόρκης είχε άνοδο 1,9%, στα 78,18 δολάρια το βαρέλι.

Απώλειες κατέγραψαν οι ευρωπαϊκοί δείκτες

Ημέρα απωλειών αποδείχθηκε η χθεσινή για τους δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων, πλην εκείνου του Λονδίνου, ενώ το γενικό αρνητικό κλίμα διαμόρφωσε το γεγονός πως ο κορωνοϊός παρουσιάζει έξαρση. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600, συγκεκριμένα, έκλεισε στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων τριών εβδομάδων με -1,28%, σηματοδοτώντας τη συνεδρίαση με τη χειρότερη επίδοση το εν λόγω διάστημα. Η αύξηση των κρουσμάτων κορωνοϊού επανέφερε στο προσκήνιο τον φόβο μεταξύ των επενδυτών ότι ίσως επεκινείται και πάλι περιορισμοί. Ωστόσο, χάρις στην ενίσχυση των τιμών στην αγορά εμπορευμάτων οι τιμές των μετοχών των ομίλων ενέργειας και εξόρυξης παρουσίασαν κέρδη χάρις στην απόφαση των ΗΠΑ να αποδεσμεύσουν τμήμα των πετρελαϊκών αποθεμάτων τους. Στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού η εικόνα ήταν μεικτή, ενώ οι τιμές των μετοχών των επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας συνεχίσαν τις απώλειές τους. Αργά χθες πριν από το κλείσιμο της αμερικανικής αγοράς ο Dow Jones είχε κέρδη 0,12%, όταν εμφανίζαν πτώση ο S&P 500 και ο Nasdaq κατά 0,22% και 0,97% αντιστοίχως. Χθες το αργό Ν. Υόρκης είχε άνοδο 1,9% στα 78,18 δολάρια το βαρέλι. Το ευρώ ως προς το δολάριο ενδυναμώθηκε 0,2% στο 1,265 δολάριο. Πέραν αυτών, στο Λονδίνο ο

FTSE 100 ολοκλήρωσε την χθεσινή συνεδρίασή του με άνοδο 0,15%, ενώ ο DAX έκλεισε με -1,11%, με -0,85% ο CAC 40 στο Παρίσι, με -1,62% ο FTSE MIB στο Μιλάνο και με -0,07% ο IBEX στη Μαδρίτη. «Η σημερινή εικόνα των ευρωπαϊκών αγορών είναι αποκαρδιωτική, αλλά διαπιστώνουμε πως ό,τι σχετίζεται με τα εμπορεύματα και τις πρώτες ύλες και ειδικά οι όμιλοι εξόρυξης έχουν θετική πορεία», τόνισε ο Ντάνι Χιούζον, οικονομικός αναλυτής της AJ Bell. «Οποιαδήποτε εταιρεία μπορεί να στρέψει το βλέμμα προς τα νοτιοανατολικά Ασία, όπου αυτήν τη στιγμή οι οικονομίες εκεί και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών κινούνται προς την αντίθετη κατεύθυνση, τα πηγαίνουν καλύτερα». Οι δε τιμές των μετοχών των ομίλων υψηλής τεχνολογίας στην Ευρώπη παρουσίασαν κάμψη 3,4%, η οποία ήταν και η μεγαλύτερη ποσοστιαία πτώση στο πλαίσιο μιας ημέρας κατά το τελευταίο δίμηνο. Ο δείκτης αστάθειας του Euro Stoxx 50, ο βασικός δείκτης που καταγράφει τη νευρική κατάσταση των αγορών στην Ευρώπη, έχει εκτιναχθεί στα υψηλότερα επίπεδα περίπου επτά εβδομάδων. Τέλος, η ανανέωση της θητείας του Τζέρεμι Πάουελ στο πηδάλιο της Fed κάνει τους παράγοντες των αγορών να στοιχηματίζουν έτι περαιτέρω σε αυξημένες επιτοκίων το 2022 και σε μία από την ΕΚΤ τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

REUTERS, BLOOMBERG

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Τιμή: Reuters)

New York/Νέα Υόρκη				150.985	-2.0595
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%			
3M COMPANY	179.65	-0.0056			
ALCOA CORP	48.58	0.1443			
ALLEGHANY CRP	704.61	0.8228			
ALTRIA GROUP	44.305	0.7161			
AMAZON COM	3557.48	-0.4224			
AMER EXPRESS C	169.64	-0.7373			
AMER INTL GROU	58.72	3.1261			
AMGEN	204.6	0.9224			
APPLE INC	159.955	-0.6614			
BANK OF AMERIC	47.325	2.258			
BAXTER INTL IN	78.29	-1.2114			
BOEING CO	208.16	-0.829			
BRISTOL MYERS	57.695	1.1483			
CAMPBELL SOUP	41.65	1.4369			
CATERPILLAR IN	204.18	0.8894			
CIGNA CORP	213.42	0.884			
CHEVRON	116.35	2.142			
CISCO SYSTEMS	55.285	1.2546			
CITIGROUP	68.07	1.5364			
CERVENAS	18.15	-3.1483			
COCA-COLA CO	55.941	0.8491			
COLGATE PALMOL	78.09	0.6833			
DANAOS CORP	71.33	-0.9993			
DIANA SHIPPING	4.21	3.4398			
DOW INC	59.2097	0.7139			
DUPONT OF NMOU	79.47	0.3156			
ENTERGY CP	106.42	-0.8201			
EKXON MOBIL	63.191	2.7329			
FEDEX CORP	244.605	-1.365			
FORD MOTOR CO	20.2231	-1.2544			
INTL BUS MACHI	117.16	0.5924			
GENERAL DYNAMI	199.66	0.1505			
GENERAL ELEC C	101.57	0.5245			
GOLDM SACHS GR	404.41	2.0825			
HALLIBURTON CO	23.0508	3.4132			
HARTFORD FINL	71.95	1.8689			
HP INC	32.2498	1.0016			
HOME DEPOT INC	406.495	-0.5614			
INTEL CORP	49.0299	-1.6057			
JOHNSON JOHN SO	160.36	0.4133			
JPMORGAN CHASE	167.81	2.1053			
LAZARD	46.24	0.0866			
MCDONALD'S COR	254.9	0.5602			
MERCK & CO	83.24	1.9598			
MICROSOFT CP	335.12	-1.386			
3M COMPANY	179.79	0.0724			
MORGAN STANLEY	101.4444	2.1389			
NIKE INC CL B	171.68	-1.4692			
NORFOLK SOUTHE	277.91	0.3068			
PFIZER INC	50.95	-0.4883			
PROCTER & GAMB	149.05	0.8457			
ROCKWELL AUTOM	343	-1.2239			
SCHLUMBERGER L	31.24	2.9664			
SOUTHERN	63.2519	0.209			
STEALTHGAS	2.67	0.3759			
TSAKOS ENERGY	7.5	-0.1332			
UNISYS CORP	18.5	-2.1682			
UNITEDHEALTH G	444.74	1.6456			
US BANCORP	60.01	1.7464			
VERIZON COMMS	52.005	0.9022			

50.985	-2.0595	RELX	2331	-1.521
51.335	1.9766	RIO TINTO	4670.5	2.886
145.49	0.4904	ROYAL MAIL	509	-0.741
		ROLLS-ROYCE HL	135.86	0.029
	(Σε νέυρες)	SAINSBURY(J)	294.9511	-0.845
Χθες	Μετ.%	SCHROEDERS	3565	-2.06
2879	0.104	SAGE GRP.	780.1	-0.735
1956	1.61	ST JAMES PLAC	1519	-1.968
2967	-0.704	SMITHS GROUP	1511.28	0.366
6192	-1.932	SMITH&NEPHEW	1264.549	-1.768
1472.5	-0.507	SSE	1584.493	0.121
395.3	-0.202	STAN. CHART.	455.7	0.154
8507	0.438	SEVERN TRENT	2815	0.644
322.4	2.349	TRAVIS PERKINS	1521.5	-0.685
568.6	0.851	TESCO	280.5	-0.392
193.78	-0.493	TUI AG	213.1	0.661
2586	0.252	TAYLOR WIMPEY	157.95	0.606
702.2	2.451	UNILEVER	3902.5	1.153
4400	0.159	UTD. UTILITIES	1068.5	0.612
524.2	-0.832	VODAFONE GROUP	115.94	-1.075
2796	-1.551	WPP	1104.01	-0.361
339.4	1.495	WHITBREAD	3013	0.635
1896.5	-1.017			
161.2606	-3.036			
2440	-1.215			
1378.2	-0.634			
67.16	-0.179			
1556.5	5.637			
44.24	-1.25			
3783	3.445			
5762	-0.346			
3867	-0.884			
268.8	-0.444			
3336	-1.506			
556.8	1.276			
930.6	-1.924			
376.15	0.846			
1535.4	0.472			
2282	-0.349			
30.71	-5.245			
1436	-3.462			
442.95	1.373			
152.14	2.241			
4931	0.715			
1416.5	-1.151			
1619	0.528			
5160	-0.501			
118.4	-0.295			
2182	-2.371			
331.9	1.344			
740.4	-0.751			
295.6	0.17			
49.835	0.211			
3594	0.733			
1803	-0.689			
995.1	0.751			
8186	-0.146			
365	0			
1433.5	-0.07			
2789.9	-0.216			
624.4	-0.096			
1638.2	1.411			
1638.8	1.411			

Zurich/Zupixn				(Σε Ελ. Φρ.)
Εταιρείες	Χθες	Μετ.%		
ABB LTD N	33.11	-1.22		
RICHMONT N	137.4	-1.33		
GEBERT NI	695.6	-1.31		
NOVARTIS N	77	1.06		
ROCHE HOLDING	357.2	-2.56		
SGS N	2869	-1.75		
SWATCH GROUP I	285.5	-2.76		
ADECCO N	45.89	-0.86		
JULIUS BAER N	59.08	-1.2		
CS GROUP AG	9.156	0.99		
GIVAUDAN N	122.03	-2.93		
NESTLE SA	451.4	-0.47		
TRANSCOAN N	0			
SWISSCOM N	523.6	0.31		
SWISS RE N	88.46	0.48		
UBS GROUP N	16.29	-0.55		
ZURICH INSURAN	393.7	0.18		

Frankfurt/Φρανκφούρτη				(Σε ευρώ)
Εταιρείες	Χθες	Μετ.%		
ADIDAS N	271.85	-7.1		
ALLIANZ SE	203.25	0.2		
BAF SE	62.95	1.02		
BASF MOT WERKE	94.44	-0.34		
BEIERSDORF	92.46	0.86		
BAYER N AG	48.685	0.085		
COMMERZBANK	6.732	0.086		
CONTINENTAL AG	106.78	-0.66		
DAIMLER AG N	90.04	-0.93		
DEUTSCHE BANK	11.18	0.316		
DEUTSCHE POST	55.83	-1.79		
DT BOERSE N	144.7	-0.95		
DT LUFTHANSA A	6.117	0.017		
DT TELEKOM N	16.934	0.024		
E.ON SE NA	10.63	0.47		
FRESENIUS MEDI	55.64	-0.04		

Εταιρείες			2331	-1.521
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%		
ROYAL MAIL	509	-0.741		
ROLLS-ROYCE HL	135.86	0.029		
SAINSBURY(U)	294.9511	-0.845		
SCHROEDERS	3565	-2.06		
SAGE GRP	780.1	-0.735		
ST JAMES'S PLAC	1519	-1.968		
SMITHS GROUP	1511.28	0.366		
SMITH&NEPHEW	1246.549	-1.768		
SSE	1584.493	0.127		
STAND.CHART.	455.7	0.154		
SEVERN TRENT	2815	0.644		
TRAVIS PERKINS	1521.5	-0.685		
TESCO	280.5	-0.392		
TUI AG	213.1	0.661		
TAYLOR WIMPEY	157.95	0.606		
UNILEVER	3902.5	1.153		
UTO. UTILITIES	1068.5	0.612		
VODAFONE GROUP	115.94	-1.075		
WPP	1104.5	-0.361		
WHITBREAD	3013	0.635		
Zurich/Zupixn			(Σε ελβ. Φ.)	Μετ.%
Εταιρείες	Χθες	Μετ.%		
ABB LTD N	33.11	-1.22		
RICHEMONT N	137.4	-1.33		
GERBERT NI	695.6	-3.31		
NOVARTIS N	77	1.06		
ROCHE HOLDING	357.2	-2.56		
SGS N	2869	-1.75		
SWATCH GROUP I	285.5	-2.76		
ADECCO N	45.89	-0.86		
JULIUS BAER N	59.08	-1.2		
CS GROUP AG	9.156	0.99		
GIVALDAN N	4513	-2.93		
NESTLE SA	122.04	-0.47		
TRANSCOCEAN N	0	0		
SWISSCOM N	523.6	0.31		
SWISS RE N	88.46	0.48		
UBS GROUP N	16.29	-0.55		
ZURICH INSURAN	393.7	0.18		
Frankfurt/Φρανκφούρτη			(Σε ευρώ)	Μετ.%
Εταιρείες	Χθες	Μετ.%		
ADIDAS N	271.85	-7.1		
ALLIANZ SE	203.25	0.2		
BASF SE	62.95	1.02		
BAY MOT WERKE	94.44	-0.34		
BEIERSDORF	92.46	0.86		
BAYER N AG	48.685	0.485		
COMMERZBANK	6.732	0.086		
CONTINENTAL AG	106.78	-0.66		
DAIMLER AG N	90.04	-0.93		
DEUTSCHE BANK	10.04	-0.04		
DEUTSCHE LLOYD	10.04	-0.04		
DEUTSCHE POST	10.04	-0.04		
DEUTSCHE TELEKOM	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG	10.04	-0.04		
DEUTSCHE ZUG</				

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	894,94	911,43	-16,49	-1,81%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.144,58	2.181,03	-36,45	-1,67%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.959,69	6.022,79	-63,10	-1,05%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.030,32	3.061,65	-31,33	-1,02%
ΑΤΗΧ SELECT PLUS	3.368,06	3.428,48	-60,42	-1,76%
ΑΤΗΧ SELECT	4.588,48	4.669,79	-81,31	-1,74%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	1.010,50	1.027,69	-17,19	-1,67%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	444,87	459,89	-15,02	-3,27%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.576,21	4.663,67	-87,46	-1,88%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.571,29	1.648,14	-76,85	-4,66%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.367,09	2.410,91	-43,82	-1,82%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	532,71	541,79	-9,08	-1,68%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.534,92	1.563,20	-28,28	-1,81%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	587,77	607,63	-19,86	-3,27%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.018,12	5.065,22	-47,10	-0,93%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	744,03	756,48	-12,45	-1,65%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	1.910,13	1.930,53	-20,40	-1,06%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.679,55	3.729,55	-50,00	-1,34%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	49,51	50,26	-0,75	-1,49%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.160,67	7.369,46	-208,79	-2,83%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	10.866,90	11.017,95	-151,05	-1,37%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.483,30	7.733,76	-250,46	-3,24%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.123,77	3.179,65	-55,88	-1,76%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.438,37	3.480,95	-42,58	-1,22%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	1.993,84	2.015,11	-21,27	-1,06%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.041,75	2.098,62	-56,87	-2,71%
FTSE/Χ.Α. ΘΥΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.256,75	4.219,76	36,99	0,88%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.301,91	5.385,90	-83,99	-1,56%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	26.324.276,84
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	13.955.840,34
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	7.236.978,49
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6.676.148,62
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.619.762,71
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3.959.886,55
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.550.683,00
ΔΙΔΑΣΤΗΡΙΑ	1.950.951,47
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.808.972,20
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.309.037,82
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.116.949,51
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	700.466,35
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	575.052,42
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	537.343,31
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	390.890,79
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	378.768,58
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	341.524,01
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	336.444,54
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	319.181,31
ΥΔΡΕΥΣΗ	259.107,52
Ε.Ε.Α.Π. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	253.097,17
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	233.048,14
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	213.853,41
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	183.976,89
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	169.753,31
ΧΑΛΥΒΑΣ	130.850,85
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	129.029,61

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΝΑΚΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗ (ΚΟ)	2,320	6,42%	ΑΤΤΙΚΑ BANK (ΚΟ)	1,246	-30,00%
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,640	2,40%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	1,825	-5,93%
ΟΤΕ (ΚΟ)	15,170	1,00%	ΒΥΤΕ COMPUTER (ΚΟ)	2,810	-4,42%
BRIQ PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	2,120	0,95%	ΝΙΟΗΑΛCO SA/NV (ΚΑ)	4,560	-3,90%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	6,080	0,50%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2,670	-3,78%
ΙΝΤΕΡΛΑΪΦ Α.Α.Ε.Γ.Α. (ΚΟ)	4,120	0,49%	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	1,934	-3,54%
ΑΤΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,060	0,47%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,821	-3,30%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	14,000	0,29%	ΙΝΤΡΑΚΑΤ (ΚΟ)	2,110	-3,21%
			CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,284	-3,07%
			EPSILON NET (ΚΟ)	5,100	-3,04%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΔΕΗ (ΚΟ)	13.448.390,11
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	8.557.411,63
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	7.890.465,65
ΟΤΕ (ΚΟ)	7.236.978,49
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	6.661.317,82
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	6.039.741,64
JUMBO (ΚΟ)	5.619.762,71
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.550.683,00
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	3.062.263,21
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	2.906.527,59
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,82%
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,64%
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,59%
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	0,55%
QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,52%
ΔΕΗ (ΚΟ)	0,36%
BRIQ PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	0,34%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,33%
JUMBO (ΚΟ)	0,33%
ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,32%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	339	916	3.575
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	8
FTSE/Χ.Α. Large Cap	339	916	3.567
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.906	19.799	337.594
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	2	2	5.263
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	212	7.568	111.892
ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	0	0	72
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	4	12	108
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	35	133	12.259
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	26	164	9.234
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	98	1.493	26.204
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	3	10	920
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	65	98	3.623
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	73	367	7.703
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	48	249	1.527
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	34	93	2.501
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	133	801	8.255
JUMBO (ΚΟ)	38	115	2.113
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	73	225	6.641
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	2	28	25.991
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	46	147	2.983
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	76	325	7.352
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	252	3.540	36.791
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	42	143	1.442
ΟΤΕ (ΚΟ)	80	371	3.605
ΟΛΠ (ΚΟ)	5	7	556
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	69	1.020	33.170
ΔΕΗ (ΚΟ)	381	2.573	15.767
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	61	146	1.883
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	5	72	1.363
ΝΙΟΗΑΛCO SA/NV (ΚΑ)	43	97	8.376
Δικαιώματα σε Δείκτες	16	270	713
FTSE/Χ.Α. Large Cap	16	270	713
Δικαιώματα σε Μετοχές	23	144	1.270
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	323
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	20
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	40
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	23	144	887
Συνολική Δραστηριότητα	2.284	21.129	343.152

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 16 Νοεμβρίου 2021

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8300	0.8320	0.8302	-0.1480	"9,780"	0.8320	0.8440	0.8320	-0.72
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.1000	1.1100	1.1032	-0.5260	"10,479"	1.1000	1.1100	1.1100	-0.45
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3760	0.3780	0.3776	-0.0560	"3,703"	0.3760	0.3920	0.3760	0.00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0115		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0600	0.0620	0.0603	-0.1540	"65,439"	0.0600	0.0645	0.0610	1.67
ΤΣΟΚ	A TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0920	0.0955		

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						1.5800	1.6000		

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.6000	1.6200		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0540	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0165		
ΜΙΝΕΔ21	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Δικαιώματα Κ)						0.0000	0.0001		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0380	0.0000		
ΕΜΗ	ELLINIS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.1130		
ΚΕΑΕ	CPH HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0020	0.0020	0.0020	0.0000	"14,000"	0.0020	0.0040	0.0020	0.00
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2320	0.2520		
ΧΑΣΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)	0.0020	0.0020	0.0020	-0.0030	25	0.0020	0.0000	0.0020	0.00
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΒΟΛΕ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.0100	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1930	0.1980		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0160	0.0175		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0730	0.0740	0.0736	-0.1370	"20,000"	0.0730	0.0740	0.0730	-2.67
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0500	0.0545		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5850	0.6400		
ΝΤΟΑ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΙΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) / PUBLIC LTD (Σ)						1.8800	1.9700		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.1370	0.1370	0.1370	0.0000	"5,800"	0.1370	0.1380	0.1370	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		

Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΑΒΚΑ	ΑΒΑΣΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΕ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0.5150	0.5300		
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2.6400	2.6400	2.6400	0.0000	"5,000"	2.6400	2.6600	2.6400	0.00

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΩΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0090	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1.3700	1.3900		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.2300	0.2500		
ΜΗΜΕ	BLUE ISLAND PLC						0.6550	0.0000		
ΦΟΥΦ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0.2820	0.2960	0.2834	0.1420	"14,050"	0.2820	0.2960	0.2940	4.26

Ο κ. Πρασσάς τερματίζει στο Καλλιμάρμαρο μαζί με τους δύο εγγονούς του.

Πρώτος πόνυ δεξιά, αγωνίστηκε ως σέντερ φορ σε ποδοσφαιρικούς συλλόγους της Αθήνας.

Το αθλητικό δελτίο του Στέλιου Πρασσά το 1951 στην ποδοσφαιρική ομάδα Νίκη Πλάκας.

«Αμα γυμνάζεται λιγάκι το σώμα, όλα φτιάχνουν»

Ο 90χρονος Στέλιος Πρασσάς, που έγινε πρόσφατα ο γηραιότερος μαραθωνοδρόμος που τερμάτισε στην Αθήνα, μιλάει στην «Κ»

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Για γήπεδο είχε το κτήμα του. Τους τελευταίους δύο μήνες, χωρίς διαθεσίμο αυτοκίνητο για να πηγαίνει στο γειτονικό στάδιο, ο Στέλιος Πρασσάς, με ανασκωμένους ώμους και σβέλτο διασκελισμό, όργωνε το οικόπεδό του με τα 96 ελαιόδεντρα και τις αλανάρες κότεις στον κήπο του Μαραθώνα. Σε αυτή την οριοθετημένη από τον μαντρότοιχο του διαδρομή συμπλήρωσε τα προπονητικά του χιλιόμετρα και έγινε πρόσφατα ο γηραιότερος μαραθωνοδρόμος που τερμάτισε στην Αθήνα, στην ηλικία των 90 ετών. «Αμα γυμνάζεται λιγάκι το σώμα, όλα φτιάχνουν στον άνθρωπο», λέει.

Παραμένει ασκίντων, παρότι έχουν περάσει λίγες ημέρες από τις 14 Νοεμβρίου,

«Ποτέ δεν είχα προπονητή. Ο,τι λέει ο οργανισμός μου κάνω, ό,τι πει το σώμα και η καρδιά».

όταν διήνυσε τα 42 χιλιόμετρα και 195 μέτρα του Μαραθωνίου της Αθήνας σε οκτώ ώρες. Εκμυστηρεύεται ότι την επομένη του αγώνα δοκίμασε να κάνει τέσσερα σύντομα σπριντ, από την πύλη του κτήματος μέχρι την εξώπορτα του σπιτιού, και δεν ένιωσε την παραμικρή ενόχληση. «Είδα ότι ο αθλητισμός προσφέρει υγεία τρομερή», λέει και μας ξεναγεί στον χώρο του με γοργό βηματισμό. Ακόμα και όταν στέκεται, η ελαφριά κλίση του σώματός του προς τα μπρος και η σπίδα στο βλέμμα θυμίζουν δρομέα που μόλις έχει λάβει θέση εκκίνησης. «Τούτη τη φορά ήταν πολύ ωραία γιατί ήρθαν κοντά μου πολλοί δρομείς και έλεγαν “θα τερματίσουμε”, “θα το γλεντήσουμε”, όλο συζήτηση ήταν ο αγώνας μέχρι το τέλος», λέει.

Όσοι μοιράστηκαν μια φευγαλέα κουβέντα μαζί του κατά μήκος της μαραθωνίας διαδρομής δεν ήταν οι μόνοι που τον προσέγγισαν πρόσφατα. Μετά τον τερματισμό του ο βετεράνος αθλητής έγινε περιζήτητος από τους δημοσιογράφους. Ήταν τόσο μεγάλο το ενδιαφέρον που ο κ. Πρασσάς σημειώνει με μολύβι σε χαρτάκια κάθε ραντεβού για συνεντεύξεις σε ραδιόφωνο, τηλεόραση και ιστοσελίδες, ώστε να μην τα ξεχάσει. Ο ίδιος ακόμη απορεί με αυτή την αναπάντεχη δημοφιλία. «Εχω τρέξει και πιο γρήγορα», λέει στην «Κ» αφοπλιστικά. Ενδεικτικά, το 2018, σε ηλικία 87 ετών, είχε καλύψει την ίδια απόσταση

Ο 90χρονος Στέλιος Πρασσάς έχει αγωνιστεί σε δεκάδες μαραθωνίους και φυλάει τα αναμνηστικά μετάλλια και διπλώματα μαζί με τα κύπελλα σε ένα δωμάτιό του σπιτιού του.

στην Αθήνα σε 6 ώρες και 27 λεπτά.

Στην εποχή των ξυπνών ρολογιών, των παλμογράφων και των μακροσκελών αναρτήσεων αυτοπροβολής στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ο κ. Πρασσάς αντιπροσωπεύει μια άλλη δρομική γενιά. Σκόνιζε τα παπούτσια του στο πέταλο του Καλλιμάρμαρου Σταδίου ή στη χωμάτινη διαδρομή του Αγίου Κοσμά πολύ προτού το τρέξιμο αποκτήσει τη μαζικότητα των ημερών μας. Πρόλαβε τις εποχές στις οποίες ακόμη και σε μεγάλους αγώνες δεν διακοπτόταν τελείως η κυκλοφορία των οχημάτων, όπως την υδατανθράκωση για λόγους ασφαλείας, και οι δρομείς έ-

τρεχαν πλάι στα αυτοκίνητα. Τότε οι συμμετοχές ήταν μερικές εκατοντάδες, όχι χιλιάδες όπως έχει καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια.

Αγώνας επιβίωσης

Γεννήθηκε στην Αθήνα στις 5 Νοεμβρίου του 1931. Ο πατέρας του ήταν εργάτης. «Αγωνιστής, καλός, γερός άνθρωπος. Όλες τις δουλειές έκανε, για να βγάλει το μεροκάματο και να ζει εμένα και τα αδέρφια μου. Στα 90 του πήγε μια μέρα στη λαϊκή, ψώνισε, μαγείρεψε στο σπίτι, ξάπλωσε και εκεί “έφυγε”. Ετσι ξαφνικά, δίχως να τον δει γιατρός», θυμάται.

Ο κ. Πρασσάς δεν είχε τη δυνατότητα να ολοκληρώσει κανονικά τη φοίτησή του στο δημοτικό, καθώς τον πρόλαβε η γερμανική κατοχή. «Μόλις τελείωσε ο πόλεμος πήραμε ένα χαρτί αποφοίτησης, τι να μάθεις, δεν μάθαμε γράμματα», λέει. Στα 14 του χρόνια εργάστηκε ως τορναδόρος στο κέντρο της Αθήνας φτιάχνοντας κατσαρόλες και τηγάνια. Ανέκαθεν, όμως, λάτρευε τον αθλητισμό.

Επαιξε ποδόσφαιρο, πάντα στη θέση του σέντερ φορ σε τοπικούς αθηναίους συλλόγους, αρχικά στη Νίκη Πλάκας και έπειτα στον Αρίωνα Αγίου Αρτεμίου. Σταμάτησε σε ηλικία 27 ετών και ασχολήθηκε

επαγγελματικά με τις οικοδομές ως ελαιοχρωματιστής. Αργότερα άνοιξε στον Βύρωνα ένα μαγαζί με χρώματα, σιδηρικά είδη και εργαλεία. Παντρεύτηκε και απέκτησε ένα γιο. «Ήμουν ο μόνος που έλυνε το μαγαζί στις 15.00, γιατί κάθε απόγευμα έπαιρνα τον γιο μου και πηγαίναμε στον Άγιο Κοσμά να παίζουμε ποδόσφαιρο με τους φίλους μας. Ήταν αρρώστια το ποδόσφαιρο, το αγαπούσα πολύ», λέει.

Στα γήπεδα του Αγίου Κοσμά, όμως, ένας φίλος του τον παρότρυνε να ξεκινήσει το τρέξιμο. Ο κ. Πρασσάς ήταν τότε 60 ετών και δεν αρνήθηκε την πρόκληση. Αποδείχτηκε ότι ήταν καλός για την ηλικία

του. Σε έναν από τους πρώτους μαραθωνίους του τότε στο εξωτερικό έτρεξε την απόσταση σε 3 ώρες και 12 λεπτά. Ακολούθησαν δεκάδες άλλοι αγώνες και αρκετά πανελλήνια ρεκόρ βετεράνων σε διάφορες ηλικιακές κατηγορίες, σε αποστάσεις από τα 5.000 μέτρα μέχρι τον μαραθώνιο.

Είναι τόσο πολλές οι αναμνήσεις, τόσο πολλά τα κειμήλια από κάθε δρομική συνάντηση, που ο κ. Πρασσάς έχει φτιάξει έναν ειδικό χώρο για να τα εκθέσει στο σπίτι του. Στην πόρτα έχει τοποθετήσει την επιγραφή «Αίθουσα τροπαιών Στυλιανού Πρασσά». Στο εσωτερικό δεν υπάρχει γυμνός τοίχος. Κάθε σπηλιά έχει καλυφθεί με διπλώματα συμμετοχής σε αγώνες τρέξιματος και ράφια με δεκάδες κύπελλα από διεθνείς και εγχώριους αγώνες βετεράνων (μετρήσαμε τουλάχιστον 80). Σε κάθε γωνιά του δωματίου υπάρχει και από μια φωτογραφία με τον κ. Πρασσά να τερματίζει μαζί με τους δύο εγγονούς του μέσα στο Καλλιμάρμαρο, μια παράδοση που κρατάει σε κάθε συμμετοχή του και επανέλαβε και φέτος στον Μαραθώνιο της Αθήνας.

«Ως αθλητής, στην ηλικία των 60 ετών αποτελούσε φαινόμενο γιατί έκανε καλούς χρόνους αν και μόλις είχε ξεκινήσει το τρέξιμο», λέει ο Βλάντσης Καραβασιλάνης, ιδρυτής του συλλόγου δρομέων Τελμισσός Νέας Μάκρης - Μαραθώνα, μέλος του οποίου είναι και ο κ. Πρασσάς. «Είναι βιοπαλαιστής, αυτοδημιούργητος, απλός άνθρωπος, μορφωμένος από τη ζωή. Αγαπάει τη ζωή», προσθέτει. Όπως παρατηρεί ο ίδιος, η δίψα του 90χρονου δρομέα για αγώνες παραμένει άσβεστη ακόμη και τώρα. Γι' αυτό και προσπαθεί κάθε τόσο να τον συμβουλευτεί πού να τρέξει ή ποιες διοργανώσεις να αποφύγει για να μη ρισκάρει την υπερβολική κόπωση.

«Είμαι αρχαίος»

Ο κ. Πρασσάς, πάντως, όλα αυτά τα χρόνια δεν πορεύτηκε δρομικά με προπονητικές συμβουλές. «Ποτέ δεν είχα προπονητή», λέει. «Ο,τι λέει ο οργανισμός μου κάνω, ό,τι πει το σώμα και η καρδιά». Ούτε χρησιμοποιεί τον εξοπλισμό άλλων δρομέων. Τρέχει φορώντας ένα ρολόι με δείκτες και ακύρη και σήμερα παραδενεύεται όταν άλλοι δρομείς δίπλα του μπορούν από τα δικά τους ρολόγια να δουν πόση απόσταση έχουν διανύσει και ποιος είναι ο ρυθμός τους. «Τους ακούω στον δρόμο που λένε είμαστε στο τάδε χιλιόμετρο και το λέει το ρολόι. Δεν πίστευα όταν γεννήθηκα ότι θα έφτανε εκεί η κατάσταση. Εχω μείνει πίσω στην τεχνολογία», λέει. «Είμαι αρχαίος».

«Όσο μπορούμε να μείνουμε στη γη, στη ζωή»

Η προσέγγιση του κ. Πρασσά για το τρέξιμο θυμίζει και άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις γηραιών δρομέων. Τον Οκτώβριο του 2016, ο 85χρονος Εντ Γουίτλοκ τερμάτισε στον μαραθώνιο του Τορόντο σε χρόνο ρεκόρ για το ηλικιακό του γκρουπ καλύπτοντας την απόσταση σε 3 ώρες και 56 λεπτά. «Αγωνίστηκε φορώντας παπούτσια δεκαπενταετίας και ένα φανελάκι που ήταν 20 ή 30 ετών. Δεν έχει προπονητή. Δεν ακολουθεί κάποια ειδική διατροφή. Δεν καταγράφει τον αριθμό των προπονητικών του χιλιομέτρων. Δεν φοράει παλμογράφο, δεν κάνει παγοθεραπεία, ούτε μασάζ. Φτυαρίζει κιόνη τον χειμώνα και περιποιείται τον κήπο του το καλοκαίρι, αλλά δεν σπκώνει βάρος, δεν κάνει κοιλιακούς», έγραφε για αυτόν λίγους μήνες αργότερα ένα αφιέρωμα των New York Times. «Δεν ξέρεις πότε θα τρέξεις τον τελευταίο σου αγώνα. Νομίζω ότι έχω τη μακροζωία στα γονιδια μου – ένας θεός μου έζησε μέχρι τα 107», έλεγε ο Γουίτλοκ.

Ο κ. Πρασσάς αποκρούει να προπονείται εκτός σταδίου, φοβάται όπως λέει μήπως

Στα 80 του, ο βετεράνος δρομέας υποβλήθηκε σε δύο ολικές αρθροπλαστικές ισχιών, κι όμως επέστρεψε στους αγώνες μεγάλων αποστάσεων.

πέσει σε κάποια λακούβα και συμβεί κάποιο ατύχημα. Προτιμάει την ασφάλεια του ταρτάν, την ομαλή και προβλέψιμη επιφάνειά του, απαράλλαχτα σε κάθε στροφή. «Πηγαίνα στην τελευταία γραμμή και τρέχω όσο με ευχαριστεί. Λέω ως και σήμερα πέντε χιλιόμετρα, ως και δέκα», λέει. Παλιότερα έκανε πιο τακτικά προπονήσεις, εξακολουθεί πάντως να εφαρμόζει ορισμένες από τις τακτικές των μαραθωνοδρόμων, όπως την υδατανθράκωση, τη συστηματική κατανάλωση υδατανθράκων (κυρίως μακαρονιών) τουλάχιστον

για τις τελευταίες τρεις ημέρες πριν από τον αγώνα, για να γεμίσει πλήρως τα αποθέματα σε γλυκογόνο.

Κατά τη διάρκεια του πρόσφατου Μαραθωνίου της Αθήνας ο κ. Πρασσάς ένιωσε έναν πόνο στη μέση, ο οποίος πλέον δεν είναι αισθητός. Τις επόμενες ημέρες μίλησε τηλεφωνικά με τον ορθοπεδικό Θεόδωρο Παπαπολυχνίου, τον ενημέρωσε για τον τραυματισμό του και ενδέχεται σύντομα να τον επισκεφθεί. Προτού κλείσει ο κ. Πρασσάς τα 80 έτη, ο κ. Παπαπολυχνίου τον είχε χειρουργήσει. Ο βετεράνος δρομέας είχε υποβληθεί σε δύο ολικές αρθροπλαστικές ισχιών, μια επέμβαση που γίνεται για να αντιμετωπιστεί μια βαριά οστεοαρθρίτιδα. «Αυτές οι παθήσεις μπορεί να εξελιχθούν βραδώς, σε βάθος 10 ή 15 ετών, ή ραγδαία, όπως στην περίπτωση του κ. Πρασσά. Μέσα σε ένα χρόνο κατάρρευσαν οι αρθρώσεις των ισχιών και η βάδιση γίνεται επώδυνη», λέει ο ορθοπεδικός. «Όταν ήρθε σε εμένα ήταν ένας άνθρωπος με ιδιαίτερα έντονο ψυχισμό για να κινηθεί και να περπατήσει και ο πόνος

στο ισχίο τον ανέστειλε από βασικές δραστηριότητες καθημερινής κινητικότητας, όπως το να πάει στο φούρνο ή στο σούπερ μάρκετ ή να σταθεί μερικές ώρες όρθιος. Αποκαταστάθηκε όμως πλήρως και το αποδεικνύουν και οι συμμετοχές του στον Μαραθώνιο». Μετά τις επιτυχείς επεμβάσεις στα ισχία και αφού είχε γρήγορη αποκατάσταση, ο κ. Πρασσάς επισκεπτόταν τον κ. Παπαπολυχνίου ανά τακτά διαστήματα. «Ήταν πολύ καλά και μάλιστα το καλαμπουρίζαμε, μου έλεγε ότι θα τρέξει μαραθώνιο και του έλεγα να είναι προσεκτικός», θυμάται ο ορθοπεδικός.

«Είμαι ευτυχισμένος»

Ο 90χρονος μαραθωνοδρόμος θέλει να συνεχίσει να τρέχει ανά τον κόσμο, για όσο μπορεί. Τονίζει ότι δεν κουβαλάει σκοτούρες στην καθημερινότητά του. Εχει ψηθεί στα δύσκολα, έχει περάσει «πείνα και δυστυχίες», όπως λέει, και δεν τρομάζει εύκολα. «Είμαι ευτυχισμένος», λέει. «Υγεία να έχουμε και όσο μπορούμε να μείνουμε στη γη, στη ζωή».

Υστερα από οκτώ ώρες υπερπροσπάθειας ο κ. Πρασσάς τερμάτισε την προηγούμενη Κυριακή για άλλη μια φορά στον Κλασικό Μαραθώνιο της Αθήνας.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Ανησυχία για τη νέα έξαρση της πανδημίας

Οι πληθωριστικές πιέσεις συνεχίζουν να αυξάνονται, ασκώντας πιέσεις σε ορισμένες από τις μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες για υιοθέτηση μιας λιγότερο υ-ποστηρικτικής νομισματικής πολιτικής, παρά τους κινδύνους που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η πα-γκόσμια οικονομία λόγω της συνεχιζόμενης εξάπλωσης της πανδημίας. Οι τιμές πετρελαίου παραμένουν πε-ρισσότερο από 50% υψηλότερες σε σύγκριση με τις αρχές του έτους, παρά τη μικρή υποχώρηση από τα νέα υψηλά επίπεδα που είδαμε στα τέλη Οκτωβρίου. Παράλληλα, τα προβλήματα στις παγκόσμιες εφοδια-στικές αλυσίδες λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας συνεχίζονται, ενώ οι τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη εκτοξεύτηκαν εκ νέου μετά την ανακοίνωση της γερμανικής ρυθμιστικής αρχής ενέργειας για προ-σωρινή διακοπή της διαδικασίας πιστοποίησης του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2, που συνδέει τη Ρωσία με τη Γερμανία. Ενισχύοντας τις πληθωρι-στικές ανησυχίες των επενδυτών, τα στοιχεία πλη-θωρισμού της Μ. Βρετανίας αιφνιδίασαν ανοδικά για ακόμη μία φορά, με τον κύριο δείκτη να ανέρχεται τον Οκτώβριο σε υψηλό δεκαετίας περίπου (4,2% ε-τπσίως από 3,1% τον Σεπτέμβριο), ενώ ακόμη και αν δεν ληφθούν υπόψη οι πιο ευμετάβλητοι παράγοντες όπως οι τιμές ενέργειας, ο επονομαζόμενος δομικός δείκτης πληθωρισμού σημείωσε επίσης σημαντική άνοδο (3,4% ετπσίως από 2,9%). Τα ισχυρότερα από τα αναμενόμενα στοιχεία πληθωρισμού, σε συνδυασμό με τα θετικά στοιχεία για την αγορά εργασίας της Μ. Βρετανίας, που δημοσιεύτηκαν λίγες ημέρες νωρίτερα, ενίσχυσαν την πιθανότητα η Τράπεζα της Αγγλίας (BoE) να προχωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων στην επόμενη συνεδρίαση τον Δεκέμβριο, δηλαδή, αρκετά νωρίτερα από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) και πολύ νωρίτερα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Η εξέλιξη αυτή ευνόησε τη στερέλινα έναντι των άλλων κύριων νομισμάτων, παρά τις συ-νεχιζόμενες συζητήσεις για το ενδεχόμενο η Μ. Βρε-τανία να ενεργοποιήσει άμεσα το άρθρο 16 του πρω-τοκόλλου της Β. Ιρλανδίας. Η ισοτιμία ευρώ/στερέλινα υποχώρησε στα μέσα της εβδομάδας σε νέο χαμηλό για το τελευταίο ενάμιση έτος κάτω από το 0,84, ενώ, εν μέσω αυξημένων ανησυχιών για την πορεία της πανδημίας, ιδίως στην Ευρώπη, το ευρώ έχασε ση-μαντικό έδαφος και έναντι του ελβετικού φράγκου υποχωρώντας κοντά στο 1,045 για πρώτη φορά τα τελευταία εξήμισι χρόνια, περίπου.

Πτωχική πορεία κατέγραψε και η ισοτιμία ευρώ/δολ., επηρεασμένη επίσης αρνητικά από τις επαναλαμβα-νόμενες δηλώσεις της προέδρου της ΕΚΤ ότι είναι α-πίθανο να προχωρήσει η τράπεζα σε αύξηση των ε-πιτοκίων μέχρι το τέλος του 2022, όπως εκτιμά η αγορά, υποχωρώντας σε νέο χαμηλό από τον Ιούλιο του 2020 κοντά στο 1,1260, καταγράφοντας απώλειες περίπου 1,6% σε εβδομαδιαία βάση.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κε-φαιαγορών της Eurobank.

Οριακές ζημιές στο Χρηματιστήριο την Τρίτη

Με οριακές ζημιές έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο, με τον Γενικό Δείκτη να υποκαρπεί σε ποσοστό 0,09% κλείνοντας στις 67,74 μονάδες.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 υποχώρησε σε ποσοστό 0,07%, κλείνοντας στις 40,53 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €46.121,30.

Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, πτώση σε ποσοστό 0,33% παρουσιάζει ο δείκτης της Κύριας Αγοράς και ο δείκτης των Ξενοδοχείων σε ποσο-στό 0,23%. Αντίθετα, άνοδο σε ποσοστό 0,30% καταγρά-φει η Εναλλακτική Αγορά, ενώ ο δείκτης των Επενδυ-τικών Εταιρειών παρέμεινε αμετάβλητος. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προ-σέλκυσαν οι τίτλοι της Τσι-μεντοποιίας Βασιλικού με €13.200 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €2,64). Ακολούθησαν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου με €11.559,90 (πτώση 0,45% - τιμή κλεισίματος €1,11), της Ελληνικής Τράπεζας με €8.119,60 (πτώση 0,72% - τιμή κλεισίματος 0,83), της Alkis H. Hadjikyriacos με €3.982,05 (άνοδος 4,26% - τιμή κλεισίματος €0,29) και της Louis PLC με €3.944,62 (άνοδος 1,67% - τιμή κλεισίματος €0,06). Από τις μετοχές που έτυχαν δια-πραγμάτευσης, 4 κινήθηκαν ανοδικά, 3 πτωτικά και 5 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 41.

Ανάπτυξη 4,5% και αύξηση των επενδύσεων κατά 21,9% το 2022

Τι προβλέπει ο προϋπολογισμός της Ελλάδας για το 2022, ο οποίος θα ψηφισθεί στις 18 Δεκεμβρίου

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Με ρυθμό ανάπτυξης 4,5%, αύξηση των επεν-δύσεων κατά 21,9% και με τα έσοδα από τον τουρισμό να υπολογίζονται στα 16 δισ. ευρώ συντάχθηκε ο προϋπολογισμός του 2022, ο ο-ποίος θα ψηφισθεί στις 18 Δεκεμβρίου. Για το τρέχον έτος η κυβέρνηση αποφάσισε να κινηθεί προσεκτικά, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν και εκτιμήσεις για ανάπτυξη της τάξης του 8,5%, αποφεύγοντας μάλιστα νέες παροχές και κοινωνικά μερίσματα, εκτός βέβαια και εάν οι κρίσεις, ενεργειακή και πανδημική, συνεχίσουν να δείχνουν το σκληρό τους πρόσωπο τον Δε-κέμβριο. Υπό το πρίσμα αυτό ο προϋπολογισμός προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 6,9% για φέτος, έναντι 6,1% του προσχεδίου των αρχών Οκτω-βρίου. Η φετινή επίδοση καλύπτει το 69,5% των απωλειών του 2020, εξέλιξη που είναι α-ποτέλεσμα της σημαντικής ανάκαμψης του τουρισμού, καθώς και της κατανάλωσης, που με τη σειρά της τροφοδοτήθηκε από τα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης ύψους 16,9 δισ. ευ-ρώ.

Η καλύτερη του αναμενόμενου επίδοση (στο 3,6% ήταν η πρώτη πρόβλεψη για τον ρυθμό ανάπτυξης το 2021) περιορίσε το πρωτογενές αποτέλεσμα ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 7,3% (έ-ναντι 7,7% του προσχεδίου), δηλαδή περίπου 600 εκατ. ευρώ μικρότερο. Αν και η κυβέρνηση θα μπορούσε να προχωρήσει σε διανομή με-ρίσματος, ωστόσο αναμένει τις εξελίξεις στις δύο κρίσεις, υγειονομική και ενεργειακή, για να ενισχύσει περαιτέρω το κοινωνικό σύνολο.

Το 2022 το πρωτογενές έλλειμμα προβλέπεται να διαμορφωθεί στο 1,2% του ΑΕΠ, υψηλότερα από την πρόβλεψη 0,3% του μεσοπρόθεσμου σχεδίου. Ετσι, ουσιαστικά αντισταθμίζεται η καλύτερη από την προβλεπόμενη φετινή επί-δοση.

Οι αβεβαιότητες

– Ο πληθωρισμός, που προβλέπεται στο 0,6% φέτος και 0,8% το 2022. Οι τιμές της ε-νέργειας είναι η σημαντικότερη πηγή αβεβαι-ότητας, επηρεάζοντας χθες πηγή του οικονομικού επιτελείου.

– Η εξέλιξη της πανδημίας, που μπορεί να επιφέρει πρόσθετο κόστος.

– Η σταδιακή κατάργηση των έκτακτων μέ-τρων, που ίσως οδηγήσει σε μείωση της οικο-

Τα έσοδα εκτιμάται ότι θα καταγράψουν αύξηση 3,479 δισ., τα οποία κατά κύριο λόγο θα προέλθουν από τον τουρισμό και την κατανάλωση και λιγότερο από τους άμεσους φόρους.

νομικής δραστηριότητας. Στο πλαίσιο αυτό, ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει ανάλυση ευαι-σθησίας, σύμφωνα με την οποία το ΑΕΠ είναι 1% χαμηλότερο, με αποτέλεσμα επιβάρυνση του ελλείμματος κατά 0,5% του ΑΕΠ. Καταγράφει επίσης ενδεχόμενες υποχρεώσεις από ΣΔΙΤ (0,15% του ΑΕΠ) και από Μν Εξυπηρετούμενα Δάνεια (0,29% του ΑΕΠ), αλλά και την παροχή εγγυήσεων του Δημοσίου, μεταξύ των οποίων αυτές που δόθηκαν στο πλαίσιο του «Ηρακλή». Το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο δανείων υπολογίζεται στο 4,94% του ΑΕΠ.

Εσοδα και φοροελαφρύνσεις

Τα δημοσιονομικά μεγέθη του έτους 2022,

για το οποίο δεν θα ισχύσει επίσης ο στόχος της ενισχυμένης εποπτείας για την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος γενικής κυβέρ-νησης ύψους 3,5% του ΑΕΠ, αναμένεται να ε-πηρεαστούν από την πανδημία σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη, γεγονός που αποτυπώνεται στις προβλέψεις για αυξημένα έσοδα και μειωμένες δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού, καθώς και για βελτιωμένο πρωτογενές αποτέλεσμα σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση, τα έσοδα θα καταγράψουν αύξηση 3,479 δισ. τα οποία κατά κύριο λόγο θα προέλθουν από τον τουρισμό και την κα-τανάλωση και λιγότερο από τους άμεσους φό-

ρους. Το εντυπωσιακό στοιχείο είναι ότι οι έμ-μεσοι φόροι αποτελούν το 56% των συνολικών εισπράξεων, το 30% ο φόρος εισοδήματος και τα υπόλοιπα διάφοροι φόροι και τέλη. Τα έσοδα από τον φόρο προστιθέμενης αξίας θα φθάσουν τα 18,75 δισ. ευρώ έναντι 17,1 δισ. ευρώ φέτος. Μάλιστα, τα έσοδα από τον ΦΠΑ είναι υψηλό-τερα κατά 1 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2019. Οι εισπράξεις από τον ΕΦΚ θα διαμορφωθούν στα 7,067 δισ. ευρώ έναντι 6,561 δισ. ευρώ φέτος, ενώ τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος θα ανέλθουν στα 15,348 δισ. ευρώ έναντι 14,040 δισ. ευρώ το 2021.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού, από 912 εκατ. ευρώ πρωτο-γενούς ελλείμματος το 2022, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που είχαν καταγραφεί στο ΜΠΔΣ, εκτινάσσεται στα 2,680 δισ. ευρώ. Η διεύρυνση του ελλείμματος είναι αποτέλεσμα της:

- Αύξησης των δαπανών των Ενόπλων Δυ-νάμεων και των παραλαβών εξοπλιστικών συ-στημάτων.

- Ενίσχυσης των επιχειρήσεων, με τη μείωση του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες, τη μείωση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου και τη μείωση του φόρου σε περίπτωση συγχώνευσης (για μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις), με το δημοσιονομικό κόστος να φθάνει τα 183 εκατ.

- Επέκτασης των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στις μεταφορές, στον καφέ και τα μη αλ-κοολούχα ποτά, στους κινηματογράφους, στις θεατρικές παραστάσεις, στις συναυλίες και το τουριστικό πακέτο έως τον Ιούνιο του 2022, με το δημοσιονομικό κόστος να φθάνει τα 211 εκατ. για το 2022.

- Κατάργησης του φόρου γονικών παροχών -δωρεών για παροχές -δωρεές αξίας έως 800.000 ευρώ για συγγενείς πρώτου βαθμού.

- Επέκτασης του στεγαστικού επιδόματος και στους φοιτητές των δημοσίων ΙΕΚ και ενί-σχυσης των νέων χωρίς εργασιακή εμπειρία για τους πρώτους 6 μήνες απασχόλησής τους.

- Κατάργησης του τέλους συνδρομητών κι-νητής τηλεφωνίας.

- Επέκτασης του προγράμματος των 100.000 νέων θέσεων εργασίας για άλλες 50.000 νέες θέσεις μέχρι εξαντλήσεώς τους, με το δημο-σιονομικό κόστος του προγράμματος να εκτι-μάται σε 186 εκατ. για το 2022.

Σημαντική μείωση χρέους και δυναμική ανάπτυξη «βλέπει» η Moody's

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Πρωταθλήτρια στη μείωση χρέους το 2022 αλλά και στην αναπτυξιακή δυναμική το διάστημα έως το 2027 «κρίζει» την Ελλάδα ο οίκος αξιολόγησης Moody's, εκτιμώντας πως το επόμενο έτος το ελληνικό ΑΕΠ θα έχει καλύψει πλήρως τη «ζημία» που προκάλεσε το σοκ της πανδημίας. Αυτό αποτελεί ένα «σήμα» και μια «πρόγερση» ίσως ενόψει της σημερινής προγραμματισμένης έκθεσης αξιολόγησης του οίκου για την Ελλάδα, με την αγορά να αναμένει ευρέως αναβάθμιση, κάτι που θα ευθυγραμμίσει τις εκτιμήσεις του με αυτές των υπόλοιπων οίκων –Fitch και S&P–, που βαθμολογούν τη χώρα δύο σκαλοπάτια κάτω από την επενδυτική βαθμίδα.

Η Ελλάδα θα έχει καλύψει πλήρως τη «ζημία» που προκάλε-σε το σοκ της πανδημίας το 2022, λέει ο οίκος.

Η Moody's εξετάζει τις πιστωτικές προοπτικές των χωρών της Ευρωζώνης το 2022 υπογραμ-μίζοντας πως το αυξημένο λόγω της πανδημίας χρέος θα αποτελέσει τη μεγαλύτερη πρόκληση για τις κυβερνήσεις, καθώς η απόσυρση των μέτρων στήριξης και το πληθωριστικό σοκ αυ-ξάνουν τους κινδύνους γύρω από την ανάπτυξη και υπονομεύουν ουσιαστικά τις προσπάθειες μείωσης του βάρους του χρέους.

Όπως επισμαίνει ο οίκος, οι ευνοϊκές οικο-νομικές συνθήκες θα διατηρηθούν τους επόμε-

Οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης θα ενισχύσουν σημαντικά την ανάπτυξη στις χώρες του Νότου έως το 2027, με την υψηλότερη ώθηση να δέχεται η Ελλάδα μαζί με τις Ιταλία, Πορτογαλία και Ισπανία, εκτιμά ο διεθνής οίκος.

νους 12-18 μήνες. Τα υψηλά επίπεδα εμβολιασμού, μαζί με τα σχέδια δαπανών σε εθνικό και ευρω-παϊκό επίπεδο, θα διατηρήσουν την οικονομική ανάκαμψη το 2022, υποστηρίζοντας έτσι μια μέτρια μόνο μείωση του χρέους μετά τις σημα-ντικές αυξήσεις που προκλήθηκαν από την παν-δημία.

Συγκεκριμένα, όπως υπολογίζει, η ανάπτυξη και η μείωση των πρωτογενών ελλειμμάτων, καθώς αποσύρονται τα μέτρα στήριξης που σχε-τίζονται με την COVID-19, θα μειώσουν τη μέση

επιβάρυνση του δημόσιου χρέους της Ευρωζώνης κατά 1,2% το 2022, με τον μέσο δείκτη χρέους/Α-ΕΠ να παραμένει περίπου 11,7% υψηλότερος από ό,τι ήταν το 2019.

Ωστόσο, ορισμένες υπερχρεωμένες χώρες θα σημειώσουν μεγαλύτερες μειώσεις, με πρώτη την Ελλάδα, η οποία θα δει το χρέος της να υ-ποχωρεί κατά 10,1% και στο 191%, ενώ ακολουθεί η Κύπρος με μείωση 6,8% και η Πορτογαλία με 5,9%.

Ταυτόχρονα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

είναι πιθανό να διατηρήσει τη διευκολυντική στάση της παρά τις αυξανόμενες πληθωριστικές πιέσεις, οι οποίες θα περιορίσουν τυχόν αυξήσεις στο κόστος δανεισμού και θα επιτρέψουν την αναχρηματοδότηση του χρέους που λίγης με χαμηλότερα επιτόκια. Επιπλέον, οι επενδύσεις και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που συν-δέονται με το Ταμείο Ανάκαμψης θα μπορούσαν να ενισχύσουν σημαντικά την παραγωγικότητα και την αναπτυξιακή δυναμική, που ήταν χαμηλά σε πολλές χώρες πριν από την κρίση.

Χαμηλά επιτόκια

Ενώ το κόστος του χρέους θα παραμείνει χα-μηλό για αρκετά ακόμη χρόνια, η βιωσιμότητά του θα αρχίσει τελικά να επιδεινώνεται εάν το χρέος διατηρείται υψηλό, όπως προειδοποιεί η Moody's. Ετσι, κρίσιμος παράγοντας στο επόμενο διάστημα, όπως τονίζει, είναι ο βαθμός στον οποίο οι κυβερνήσεις θα είναι σε θέση να εκ-μεταλλευτούν την περίοδο χαμηλών επιτοκίων –η οποία θα είναι πλέον περιορισμένη– για να μειώσουν τα πρωτογενή ελλείμματα, συμβάλ-λοντας στη μείωση του επιπέδου χρέους.

Ακόμη και με χαμηλό κόστος χρηματοδότησης και ισχυρή οικονομική ανάπτυξη, η μείωση του χρέους θα απαιτήσει πολύ σημαντική δημοσιο-νομική εξυγίανση σε χώρες όπως η Γαλλία και η Ιταλία, προειδοποιεί ο οίκος, ενώ οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης θα ενισχύσουν σημαντικά την ανάπτυξη στις χώρες του Νότου έως το 2027, με την υψηλότερη ώθηση να δέχεται η Ελλάδα μαζί με την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία, η οποία τοποθετείται στο 0,7% ε-τπσίως, υποθέτοντας πλήρη απορρόφηση κε-φαλαίων, κάτι το οποίο θα στριμξίσει πιο έντονα τη μείωση των δεικτών χρέους.

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2020 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

